

זוהר לעם

משפטים

אותיות א' – תכ"א

קבלה לעם
www.kab.co.il

תוכן עניינים

3	משפטים
3	ואלה המשפטים
3	כי תקנה עבד עברי
4	הסבא
35	כי יינצו אנשים
35	להשיב אבדה
35	להפריש ערי מקלט
36	מ"ט ומוט
36	לפדות עבד עברי
37	חרב פיפיות
38	נדר ושבועה
39	גורן ויקב

משפטים

ואלה המשפטים

א ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם. אלו הם סדרים של גלגול, כי משפטים פירושו דינים של נשמות, החוזרות ומתגלגלות לעוה"ז, הנידונות כל אחת ואחת לפי עונשה.

כי תקנה עבד עברי

ועליו כתוב, אם אחרת ייקח לו. כי יש חול אחר, שאינו נקרא חולו של שבת, אלא של טומאת שפחה. וחולו של שבת זהו אָמה שבבריא, גוף של בת יחידה, שהבת יחידה, מלכות דאצילות, מתלבשת בה כמו נשמה בגוף. שעליה כתוב, אם אחרת ייקח לו.

ז יש נשמה שנקראת אמה, ויש נשמה שנקראת שפחה, ויש נשמה שנקראת בת מלך. כל אחת נקראת ע"ש המקום שנמשכה משם, או שהתגלגלה לשם. וכאן יש איש, כמ"ש, ואיש אשר ימכור את בתו לאָמה, שכתוב בו, ה' איש מלחמה, כלומר ז"א דאצילות. ויש איש, שכתוב בו, והאיש גבריא, שבעולם הבריאה. וכי ימכור איש, שהוא הקב"ה, את בתו, נשמה דאצילות, הנקראת בת יחידה, לאמה, כלומר שתתגלגל בעולם הבריאה, ששם גוף השכינה, שנקרא אמה.

ח ומשום זה, נשמה שהתחייבה בגלגול, אם היא בת הקב"ה, שנמשכה ממלכות דאצילות, אל תאמר שנמכר בגוף נוכרי של קליפה, ששם שליטת היצה"ר, שמצד ס"מ, כי כתוב, אני ה' הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן, לאחר שהוא יצה"ר. כי אם הנשמה היא מאצילות, אע"פ שהתגלגלה לעולם הבריאה, אין בה מלאכה, ואין בה שעבוד לקליפות.

ט ואל תאמר שהגוף, שבו שורה בת מלך, שנקרא אמה, נמכר בכתרים התחתונים של הטומאה. כי עליה כתוב, והארץ לא תימכר לצמיתות, כי לי הארץ. גוף של בת מלך הוא מט"ט, והוא אָמה של השכינה, שהשכינה מתלבשת בו. ואע"פ שהיא נשמה של בת מלך השבויה שם, היא באה שמה בגלגול. כמ"ש בה, וכי ימכור איש את בתו לאמה, לא תצא כצאת העבדים.

י וכי ימכור איש, הקב"ה. את בתו, ישראל, שהם מצד הבת יחידה, שנמשכו מן המלכות. ואל תאמר, שייצאו לעתיד, כמו אלו שיצאו במנוסה ממצרים, שהיו מצד העבד, מט"ט, ע"ז כתוב, לא תצא כצאת העבדים. וכתוב, כי לא בחיפזון תצאו ובמנוסה לא תלכו. כמו שהיה ביציאה מצד העבד מט"ט.

יא אדם כשנולד, נותנים לו נפש מצד הבהמה

ב כאן הזמן לגלות כמה סודות נסתרים של גלגול. כתוב, כי תקנה עבד עברי, שש שנים יעבוד, ובשביעית ייצא לחופשי חנם. כלומר, כשהנשמה מתחייבת בגלגול, מחמת עוונות או שלא השלימה בחייה התורה ומצוות, מחייבים אותה לחזור לעוה"ז ולהתלבש בגוף, לחזור ולהיוולד ולהשלים המוטל עליה בשבעים שנות חיים בעוה"ז. אם היא מצד המלאך מט"ט שבעולם הבריאה, הכלול שש מדרגות חג"ת נה"י, כתוב בו, שש שנים יעבוד, היא אינה מתחייבת בגלגולים אלא עד שמשלימה לתקן שש מדרגות, חג"ת נה"י, מהמקום שממנו נלקחה, ממט"ט.

ג אבל צדיק שזכה לנשמה מצד השכינה, ממלכות דאצילות, השביעית לחג"ת נה"י דאצילות, אין בו מלאכה, אין בירורי מוחין נוהג בו, שהוא בחינת שבת. וכיוון שאין בו מלאכה, אין בו שעבוד. והנשמה שהיא משם, כתוב בה, ובשביעית ייצא לחופשי חנם, אין בה שעבוד.

ד מהי התוספת אל הנשמה, שכתוב בה, לא תעשה כל מלאכה אתה ובנך ובתך ועבדך ואמתך? אתה ובנך ובתך, נר"ן דאצילות. עבדך אמתך בהמתך, נר"ן דבי"ע. הרי שאפילו בנשמה דבריא, ששם מט"ט, כתוב בה, לא תעשה כל מלאכה, ויש בה ג"כ תוספת הזה שאין בה שעבוד, כמו נשמה דאצילות.

ה על נשמה של צדיק נאמר, שהיא מאצילות, שאע"פ שהתחייב לרדת בגלגול בכל אלו, אפילו בעבד ואמה, ובבהמות שהם אופנים, בעולם עשיה, או בכל חיות שמהן הנשמות של בני אדם, כתוב בה, לא תעשה כל מלאכה. כלומר, שעצם הנשמה היא מאצילות, אלא שהתחייבה להתגלגל בעבד ואמה ובהמה. אז דינה, שאין בה מלאכה ושעבוד. אבל אם עצם הנשמה נמשכת מבי"ע, אז יש בה מלאכה ושעבוד. כמ"ש, לא תעבוד בו עבודת עבד. בצדיק, שהוא יום השבת, לא תעבוד בו עבודת עבד, שהוא מט"ט, יום החול.

ו שבת היא בת יחידה, מלכות, בת זוגו של הצדיק, שהוא ג"כ שבת, כמ"ש, ובשביעית ייצא לחופשי חנם. א"כ מהו שכתוב בו, אם אחרת ייקח לו? זהו ודאי ההבדל, שהיא חולו של שבת,

באפיו נשמת חיים. חיים הם י"ה, או"א, שעליהם כתוב, כל הנשמה תהלל יה, ונשלם בהם השם הויה. כי רוח ונפש דאצילות הם ו"ה, ונשמה דאצילות הוא י"ה, שביחד הם הויה.

יג זכה יותר, נותנים לו הויה במילוי אותיות כזה, יוד הא ואו הא, שהוא אדם, בגי' מ"ה (45), בדרך אצילות של מעלה, כלומר, ז"א כשמלביש או"א עילאין שהם חכמה, אותיות כ"ח מ"ה. ונקרא בצורת אדונו. ועליו כתוב וְרָדוּ בַדְגַת הַיָּם, ובעוף השמיים, ובכל חיה הרומשת על הארץ. זהו ששליטתו בכל הרקיעים ובכל האופנים והשרפים והחיות ובכל הצבאות והכוחות של מעלה ומטה. ומשום זה כשהאדם זכה בנפש מצד הבת יחידה, כתוב בו, לא תצא כצאת העבדים.

מצד הטהרה, מצד אלו שנקראו אופני הקודש, מעולם העשיה. זכה יותר, נותנים לו רוח מצד חיות הקודש, מעולם היצירה. זכה יותר, נותנים לו נשמה מצד הכיסא, מעולם הבריאה. ושלושה אלו הם, אמה, עבד ושפחה של הבת מלך. כלומר, נר"ן, מהתפשטות המלכות בבי"ע. אמה, נשמה שבבריאה. עבד, רוח שביצירה. שפחה, נפש שבעשיה.

יב זכה יותר, נותנים לו נפש בדרך אצילות, מצד הבת יחידה שנקראת בת מלך, המלכות דאצילות. זכה יותר, נותנים לו רוח דאצילות, מצד עמוד האמצעי, ז"א, ונקרא בן אל הקב"ה, כמ"ש, בנים אתם לה' אלוקיכם. זכה יותר, נותנים לו נשמה מצד או"א, בינה, כמ"ש, וייפח

הסבא

המלכות, ומתמעטת ע"י זה לוי"ק, כדי להשפיע מוחין לזו"ן. כי לעת גדלות חוזרים ויורדים הדינים מן הבינה למלכות והבינה חוזרת לג"ר ומשפיעה מוחין לזו"ן.

מוחין דו"ק מכוונים אילן. שהנשר, בינה, מקנן שם מחמת שקיבלה הדינים של המלכות, אבל אילן הזה כמו שלא היה. כי אח"כ לעת גדלות יורדים הדינים מבינה, ונגלה שלא היה שום דין בבינה.

וכשישראל בגלות, נגזלו הבנים, זו"ן, מהאם, בינה, שהס"א יונקת מדינים שבזו"ן. אמנם הדינים ההם באים מן הבינה מעת שהיא בקטנות, מחמת עליית המלכות אליה. וכיוון שהדינים דבינה הם באילן שלא היו, מכ"ש הדינים שבזו"ן המתקבלים ממנה. שהם כלא היו. ואלו הדינים הנמשכים מן הבינה מכוונים ברא, או בריאה.

ולכן אומר, בניו שנגזלו, שהס"א יונקת מן הדינים שבהם, שבכוח זה גוזלים את השפע, בעת הגלות. ואינם מן הבריות, שאין בהם הדינים דבריאה, כי נבראו בדינים דבינה, בבראשית, במקום שלא נבראו, שהמקום עצמו, בינה, אינה בחינת בריאה, כי הדינים שבה הם באילן שלא היה, מכ"ש זו"ן, המקבלים ממנה. ונמצא כל אחיזת הס"א בזו"ן, בזמן הגלות הוא שלא בצדק.

כשקו אמצעי מכריע בין ימין ושמאל, מתקן את השמאל שיאיר רק מלמטה למעלה, והימין מלמעלה למטה. שהארות הימין, שמקודם לכן היו מאירים בעלייה מלמטה למעלה, שהיו בו"ק, מאירים עתה בירידה מלמעלה למטה. והארות השמאל, שהיו מאירים מקודם לכן מלמעלה למטה בירידה, מאירים עתה בדרך עלייה מלמטה למעלה. שע"י זה נעשו ב' הקווים ימין ושמאל לאחד, שניים שהם אחד. ואחד שהם שלושה,

טו מי הוא נחש הפורח באוויר, והולך בפירוד, ובין כך ובין כך יש מנוחה לנמלה אחת, השוכבת בין שיניו. מתחיל בחיבור, ומסיים בפירוד. ומי הוא נשר, המקנן באילן שלא היה. בניו שנגזלו אינם מן הבריות, כי נבראו במקום שלא נבראו. כשעולים יורדים, וכשיררדים עולים. שניים שהם אחד ואחד שהם שלושה. מהו עלמה יפה שאין לה עיניים, והגוף נסתר ונגלה, היא יוצאת בבוקר ומתכסה ביום. מתקשטת בקישוטים שלא היו.

המוחין דשמאל המתגלים ע"י יציאת יי מאויר בשורוק, מכוונים שפורחים באוויר. ואז המלכות בלי זיווג עם ז"א, וכל עוד היותם בלי ימין, יש יניקה לס"א, והנחש פורח באוויר, יונק מהקדושה. וכשבא קו האמצעי וע"י המסך דחיריק ממעט שמאל, שלא יאיר מלמעלה למטה, אלא מלמטה למעלה בלבד, שע"י זה מחברו עם הימין, אז נפרד הנחש מן הקדושה, כי אין לו עוד מה לינוק.

והדינים האלו של מסך דחיריק, הדוחים את הנחש מלינוק מקו שמאל, הם מדינים דצ"ב, שבאו מכוח עליית המסך לבינה. והנחש נאחז בדינים אלו. והארס, שבין שיני הנחש, שבו הוא ממית בני אדם, הוא מדינים דצ"א, ממלכות לבד. והארס הזה מכוונה נמלה. כי בעת שיש כוח לנחש להיאחז בדינים דצ"ב, העולים עד הבינה, הוא עוזב את הדינים דצ"א, שאינם אלא במלכות. וע"כ יש מנוחה, לאותה הנמלה, ששוכבת בין שיניו, שהיא מדינים דצ"א. וכשהמלכות בזיווג עם ז"א ומאיר בה קו השמאל, אם הנחש מתקרב אז לינוק מהשמאל, תכף נפרד הזיווג ואין לו מה לינוק.

הבינה נקראת נשר, ואין בה דין, אלא רחמן על בניו, זו"ן, ומקבלת אליה את הדינים של

כשיוצאת ממנו. היא בתרומת הקודשים לא תאכל, כשאר כל הנשמות, שנשלמו בעוה"ז.

כז ובת כוהן כי תהיה לאיש זר. הנשמה הקדושה נכלמת, כי תהיה לאיש זר, כלומר נמשכת על גר שהתגייר, ופורחת עליו מגן עדן בדרך סתום, על גוף, שנבנה מעורלה הטמאה, כי אבותיו לא נימולו. זהו, לאיש זר.

כח בעמוד העומד לשקול עליו, תוך האוויר הנושב, יש מאזניים בצד ימין ובצד שמאל. בצד ימין מאזני צדק. ובצד שמאל מאזני מרמה. מאזניים אלו אינם שקטים לעולם, והנשמות עולות ויורדות, באות וחוזרות דרך מאזניים האלו. ויש נשמות עשוקות, כשולט אדם דס"א באדם דקדושה, כמ"ש, עת אשר שלט האדם באדם לרע לו.

קו האמצעי מכריע ומקיים ב' הקווים ימין ושמאל, מבדיל ביניהם, אשר קו ימין מאיר מלמעלה למטה, וקו שמאל יאיר מלמטה למעלה, ולא מלמעלה למטה. עמוד האמצעי מקיים ב' האורות ימין ושמאל. ושוקל אותם כמו במאזניים, שהארת קו הימין מושך למטה לתחתונים, והארת קו השמאל מעלה למעלה, וע"י זה עומד לשון המאזניים באמצע, שאינו נוטה לא לימין ולא לשמאל, אלא לשניהם יחד, כל אחד לפי דרכו. ונאמר, תוך האוויר הנושב, כי הארת השמאל מתגלה ע"י יציאת י' מאויר, נקודת השורוק.

וכשהעמוד האמצעי מאיר במלכות, נעשה שם שתי בחינות מאזניים:

א. מאזני צדק, כמשקל עמוד האמצעי, למשוך הארת הימין מלמעלה למטה, והארת השמאל רק מלמטה למעלה.

ב. מאזני מרמה, אחיזת ס"א, המושכים הארת השמאל מלמעלה למטה.

ומטעם שני מאזניים האלו, נקראת המלכות עצה"ד טו"ר. ואם הנשמה מקבלת ממאזני מרמה, אז נעשקת בידי הס"א, ונופלת לידיה, והן הנקראות, נשמות העשוקות. ואז כתוב, עת אשר שלט אדם באדם לרע לו, שאדם דס"א שולט באדם דקדושה. אבל הוא לרע לו.

כט אבל נשמה זו שהייתה לס"א, הנקרא איש זר, ונעשקה על ידו, היא לרע לו, לאיש זר ההוא. והיא בתרומת הקודשים לא תאכל, כשאר הנשמות, עד שהקב"ה יתקן אותה, כמ"ש, ובת כוהן כי תהיה לאיש זר, יהיה כך, שבתרומת הקודשים לא תאכל.

כ איך נעשקות הנשמות? עוה"ז מתנהג ע"י עצה"ד טו"ר, המלכות. וכשבני העולם מתנהגים בצד הטוב, בהכרעת קו האמצעי, המאזניים עומדים ומכריעים לצד הטוב. וכשמתנהגים כצד הרע, שממשיכים הארת השמאל מלמעלה למטה,

שקו האמצעי, שהוא אחד, יורש כל ג' הקווים ונעשה שלושה.

והנה המלכות, אחר שהתמעטה וירדה למחזה ולמטה דז"א, אין לה עוד חכמה מעצמה. והיא עלמה יפה שאין לה עיניים, כי החכמה נקראת עיניים. והחכמה שיש לה היא מקבלת מז"א, והגוף נסתר ונגלה, שפעם היא מכוסה מהארת חכמה, ופעם מגולה בה החכמה. שיוצאת להאיר בחכמה בזיווג בחשכת הבוקר, וביום היא בשליטת ז"א, והחכמה מתכסה בה, כמו בז"א. מתקשטת בקישוטים שלא היו, שהקישוטים נמשכים לה מדינים וקטנות דבינה, וכיוון שהדינים דבינה הם באילן שלא היה, הרי גם הקישוטים ההם בבחינת שלא היו.

כא ובת כוהן כי תהיה לאיש זר, היא בתרומת הקודשים לא תאכל. מקרא זה נסמך על מקרא אחר, ובת כוהן כי תהיה אלמנה וגרושה, וזרע אין לה, ושבה אל בית אביה כנעוריה, מלחם אביה תאכל. דברי תורה דברים סתומים המה, שיש סודות לכל דבר ודבר.

כב כמה הם דברי החכמה הסתומים בכל מילה ומילה שבתורה והם נודעים לחכמים היודעים דרכי התורה. כי התורה אינם דברי חלומות, שנמסרו למי שפותר אותם, והולכים אחר הפה של הפותר אותם. ועכ"ז צריכים לפתור אותם לפי דרכיהם. ואם דברי חלומות צריכים לפתור אותם לפי דרכיהם, הרי דברי תורה, שהם שעשועים של המלך הקדוש, על אחת כמה וכמה, שצריכים ללכת בהם בדרך אמת, שכתוב, כי ישרים דרכי ה'.

כג ובת כוהן, זו נשמה עליונה, בתו של אברהם אבינו, הראשון לגרים, חסד, והוא מושך לנשמה הזו ממקום עליון, בינה. יש כוהן שנקרא איש כוהן, ולא כוהן ממש. ועד"ז, יש כוהן, ויש סגן, ויש כוהן גדול, ויש כוהן שאינו גדול. כוהן סתם גדול ועליון, יותר מאיש כוהן. וע"כ יש מדרגות נר"ן בנשמה. מכוהן גדול נשמה. מכוהן סתם רוח. מאיש כוהן נפש.

כד ובת כוהן כי תהיה לאיש זר. זו היא נשמה הקדושה, שנמשכה ממקום עליון, בינה. ונכנסת לתוך הסתום של עה"ת, ז"א. וכשהרוח של כוהן העליון, חסד דז"א, נושב ונותן נשמות, שמלביש את הנשמות בחסד ונותן אותם באילן הזה, ז"א, פורחות משם הנשמות ונכנסות באוצר אחד, מלכות.

כה אוי לעולם, שבני אדם אינם יודעים להישמר, שהם מושכים המשכת הנשמה לתוך גוף בעת זיווגם עם היצה"ר, איש זר. ובת כוהן, הנשמה, פורחת למטה ומוצאת גוף באיש זר. ומשום שזה רצון אדונה נכנסת שמה ונכנעת, ואינה יכולה לשלוט, ואינה נשלמת בעוה"ז,

העמים. כמ"ש, ויבוא אלוקים אל בלעם לילה. וכתוב, ויבוא אלוקים אל אבימלך בחלום הלילה. וכן כל ממונה, שהוריש אותם הקב"ה לשאר העמים, כלולים בשם הזה. ואפילו עבודה זרה נקרא בשם הזה. ושם הזה מלך על גויים, ולא שם ההוא, שמלך על ישראל, שם הויה, שהוא יחידי לעם היחידי, לעם ישראל, לעם הקדוש.

לח מי לא ייראך מלך הגויים. לא נעמיד הכתוב על דרך, שזה השם, אלוקים, שמלך על גויים. שבו שורה יראה ודין. ולא ע"ז כתוב, כי א"כ אפילו עבודה זרה הוא בכלל הזה, של מי לא ייראך, שגם עבודה זרה נקראת אלוהים.

לט מי לא ייראך מלך הגויים. מלך הגויים, לא כתוב על הקב"ה. אלא הפירוש הוא, מי הוא מלך הגויים שלא ייראך, ולא יפחד ממך, ולא יזדעזע ממך. ודומה כמו שהיה כתוב, מי מלך הגויים שלא ייראך. כעין זה הכתוב, הללויה, הללו עבדי ה', הללו את שם ה'. מי ששומע אותו, אינו יודע מה אמר. כיוון שאמר, הללויה, אומר ג"כ הללו עבדי ה', שהיה צריך לכתוב, עבדי ה' הללו את שם ה'. ועם זה הכרח, שאע"פ שאמר מקודם, הללויה, וסובב על עבדי ה', אף כאן, אע"פ שאמר מקודם, מי לא ייראך, סובב הוא על מלך הגויים. ודומה, כמו שהיה כתוב, מי מלך הגויים שלא ייראך, והכול נאמר כמו שהיה צריך.

מ כי בכל חכמי הגויים ובכל מלכותם מאין כמוד. מאין כמוד, הוא המילה שהתפשט ביניהם בחכמה שלהם. וכולם מודים ע"ז. כאשר רואים בחכמה שלהם מעשיך וגבורותיך, מתפשט מילה זו ביניהם, ואומרים, מאין כמוד. ושיעור הכתוב, הוא בכל חכמי הגויים ובכל מלכותם, מאין כמוד אומרים, ומתפשט ביניהם.

מא ותאמר לאברהם, גרש את האמה הזאת ואת בנה. רצתה שרה לפנות עבודה זרה מבית. וע"כ כתוב, כל אשר תאמר אליך שרה, שמע בקולה. אמה היא עבודה זרה. כאן כתוב, כי ימכור איש את בתו, הנשמה הבאה בגלגולים על מעשים רעים שבעולם. לאמה, הצד האחר, שבגלגול הרע של המאזניים, שחזרו למאזני מרמה, והיא נעשקה ע"י הס"א. להוציא אותה משם, לא תצא כצאת העבדים, שהם כל נשמות הנעשקות. אלא מתעטרת בעטרה על ראשה.

מב הנשמות שבכאן הן נשמות של ילדים קטנים, היונקים מכוחן של אימהותיהם. והקב"ה רואה, שאם יתקיימו בעולם, יבאישו ריחם ויחמצו כחומץ הזה, ע"כ מלקט אותם כשהם קטנים בעוד שנותנים ריח טוב.

מג הקב"ה עוזב אותם להיעשק ביד האמה, לילית. וכיוון שניתנו ברשותה, היא שמחה בילד, עושקת אותו, ומוציאה אותו מהעולם בעוד שהוא יונק מכוחה של אימו.

מכריעים המאזניים לצד הס"א. וכל הנשמות שהיו בשעה ההיא במאזניים, עושק אותן הס"א ולוקח אותן.

ל אבל לרע לו, לס"א. כי אלו הנשמות מכניעים כל מה שמוצאות מצד הרע, ומכלות אותו. הסימן לזה, ארון הקדוש, שנעשק ע"י הפלשתים ושלטו בו, לרע להם.

לא מה נעשה מאלו הנשמות העשוקות? נעשה מהם חסידי אוה"ע וממזרים תלמידי חכמים. וממזרים תלמידי חכמים קודמים לכוהן גדול עם הארץ. והם חשובים יותר בעולם, אע"פ שהכוהן הגדול נכנס לפני ולפניו בקודש הקודשים.

לב כתוב על נשמות העשוקות, וכי ימכור איש את בתו לאמה, לא תצא כצאת העבדים, אם רעה בעיני אדוניה. ריבונו של עולם, מי לא יירא ממך, שאתה מושל על כל מלכי העולם, כמ"ש, מי לא ייראך מלך הגויים כי לך יאָתה.

לג כמה הם בני אדם בעולם, שמשתבשים וטועים במקרא הזה. וכולם אומרים אותו, אבל המקרא אינו מתיישר בפיהם. האם הקב"ה נקרא מלך הגויים, האם לא מלך ישראל הוא? וכן הוא נקרא, כמ"ש, בהנחל עליון גויים. וכתוב, כי חלק ה' עמו. וע"כ נקרא מלך ישראל. ואם תאמר, שהוא נקרא מלך הגויים, הרי זה שבח להם, שהקב"ה מולך עליהם, ולא כמו שאומרים, שנמסרו למשמשים ולממונים שלו.

לד ועוד, סוף המקרא, שכתוב, כי בכל חכמי הגויים ובכל מלכותם מאין כמוד. כל זה שבח הוא לשאר העמים, ופלא הוא, איך אינם מתעלים במקרא הזה לרום הרקיע? הרי המקרא נותן לחכמיהם ומלכותם איזה יחס אל הקב"ה, שצריך משום זה לומר, שהקב"ה גדול מהם. אלא הקב"ה מעוור עיניהם, ואינם יודעים בו כלל. שזהו מה שאנו אומרים, שכולם אין, ואפס, ותוהו. כמ"ש, כל הגויים כאין נגדו, מאפס ותוהו נחשבו לו. והרי עיקר עליון גדול ומכובד שם אותם המקרא הזה, שכתוב, כי בכל חכמי הגויים ובכל מלכותם מאין כמוד. וכתוב, מלך אלוקים על גויים.

לו כל השמות וכל כינויי השמות שיש להקב"ה, כולם מתפשטים לדרכם, וכולם מתלבשים אלו באלו, וכולם מתחלקים לדרכים ושבילים ידועים, חוץ משם אחד, הברור מכל שאר השמות, שהוריש לעם היחידי, הברור מכל שאר העמים. והוא, יוד הא ואו הא. כמ"ש, כי חלק ה' עמו. וכתוב, ואתם הדבקים בהויה, שדבוקים בשם הזה ממש, יותר מבכל שאר השמות.

לז ושם אחד מכל השמות שלו, שהתפשט לכמה דרכים ושבילים, נקרא אלוקים, והוריש שם הזה, ונחלק לתחתונים שבעוה"ז. ונחלק שם הזה למשמשים ולממונים המנהיגים שאר

ברצון לפניו, וצייר כל הנשמות העתידות להינתן בבני אדם אח"כ. וכולן הצטיירו לפניו בצורה ההיא ממש, שעתידות להיות אח"כ בבני אדם, וראה כל אחת ואחת.

(בב) ויש מהן שעתידות להרע דרכיהם בעולם. ובשעה שהגיע זמנם לרדת לעולם, קורא הקב"ה לנשמה ההיא, אמר לה, לכי בואי במקום פלוני בגוף פלוני. השיבה לפניו, ריבון העולם, די לי עוה"ז, שאני יושבת בו, ולא אלך לעולם אחר, שיעבדו בי ואהיה מלוכלכת ביניהם. אמר לה הקב"ה, מיום שנבראת ע"ז נבראת, להיות בעולם ההוא, בגוף. כיוון שהנשמה רואה כן, יורדת בעל כורחה ונכנסת שם בגוף.

(גג) התורה, שנותנת עצה לכל העולם, שרוּאָה כן, מזהירה לבני העולם ואומרת, ראו כמה מרחם הקב"ה עליכם. מרגלית טובה שהיה לו, הנשמה, מכר אותה בחינם שתעבדו בה בעוה"ז.

(נד) וכי ימכור איש, זה הקב"ה. את בתו, זו היא נשמה הקדושה. לאמה, להיות אמה משועבדת ביניכם בעוה"ז. בבקשה מכם, שבשעה שיגיע זמנה לצאת מעוה"ז, לא תצא כצאת העבדים, לא תצא מטונפת בעוונות, תצא בת חורין ברורה ונקייה, כדי שישמח בה אדונה, וישתבח בה, וייתן לה שכר טוב בצחצחות שבגן עדן. כמ"ש, והשביע בצחצחות נפשך. כשתצא הנשמה ברורה ונקייה.

(נה) אבל אם רעה בעיני אדוניה, כשיוצאת מלוכלכת בטינוף של עבירות, ואינה נראית לפניו כראוי, אוי לגוף, שנאבד מנשמה ההיא לעולם. משום כשהנשמות עולות ברורות ויוצאות נקיות מעוה"ז, כל נשמה ונשמה נכנסת בספר שבחמת המלך. חמת הוא כיס עור שמניחים בו ספרים ושטרות וניירות. וכולן נקובות בשמות, ואמר, זו היא הנשמה של פלוני, תהיה נועדת לגוף ההוא שעזבה. ואז כתוב, אשר לו יעדה.

(נו) וכשיוצאת רעה בעיני אדוניה, כי נטמאה בעוונות ובטינוף של חטאים, אז לא יעדה, עם א' כתוב, ונאבד גוף ההוא ממנה, והיא לא נועדת לו. חוץ מנשמה ההיא שאדונה רוצה בה, שהגוף חזר בו בתשובה. אז כתוב, והפדה, כמ"ש, פדה נפשו מעבדו בשחת. והפדה, סובב על האדם, שהעצה שלו הוא, שיפדה אותה וישוב בתשובה. ולבי צדדים אומר הכתוב, והפדה: על הקב"ה, והפדה מגיהנום. על האדם, והפדה בתשובה, לאחר שחזר בתשובה, פודה אותם הקב"ה מדרך הגיהנום.

(נז) לעם נוכרי לא ימשול למוכרה. מי הוא עם נוכרי? נכלמת הנשמה, כשיוצאת מהעולם, והאדם נטה מהדרך עימה, היא מבקשת לעלות למעלה לתוך המחנות הקדושות. כי מחנות קדושים עומדים בדרך של גן העדן, ומחנות נוכרים, מלאכי חבלה, עומדים בדרך של הגיהנום.

(מז) ואלו הנשמות לא יעשו טוב בעולם. שכתוב, אם רעה בעיני אדוניה. כי איש הזה ייחמץ בה לאחר זמן, אם יתקיים בה. נשמה זו נעשקת, ואחרת אינה נעשקת. ועל אלו כתוב, ואראה את כל העשוקים. וזהו, אם רעה בעיני אדוניה.

(מה) אם רעה בעיני אדוניה, אשר לו יעדה והפדה, לעם נוכרי לא ימשול למוכרה בבגדו בה. אשר לא יעדה, לא, כתוב עם א'. אם תאמר שבצד האחר נתן אותה הקב"ה מיום שהייתה. לא. כי עתה בגלגולי המאזניים, לו יעדה, לו עם ו', מה שלא היה מקודם לכן.

(מו) כתוב והפדה. פודה אותה הקב"ה עתה, בעוד שמעלה ריח טוב, מטרם שתחמץ, ומעלה אותה לגובהי מרומים אל הישיבה שלו. ואם תאמר, כיוון שנעשקה בידי האחר, נתן אותה, לחסידי שאר העמים ולממזרים תלמידי חכמים, בא הכתוב ומוכיח, לעם נוכרי לא ימשול למוכרה ודאי, בבגדו בה, שעשק אותה בעושק גלגול המאזניים, אלא ייתן אותה לישראל ולא לאחר. וכשיוצאת מהמאזניים, לא תצא כצאת העבדים, אלא מתעטרת בעטרה ברום על ראשה.

(מז) וצד ההוא לא באה בילד ההוא, אין לה שליטה בנשמתו. אלא לוקחת אותה ושמחה עימה, והיא פורחת מידיה, ונכנסת במקום של הסי"א, וסי"א פוקדת את הילד, ושמחה עימו וצוחקת בו, ומתאוה לבשר ההוא, עד שלאח"כ לוקח הקב"ה נשמתו, והיא לוקחת גופו. ולאח"כ, הכול ברשות הקב"ה.

(מח) לא תצא כצאת העבדים. מהו כצאת העבדים? אלא בשעה שיוצאת מהמאזניים וצד ההוא בשמחה, רושם אותה הקב"ה וחותם אותה בטבעת אחת, ופורש עליה לבוש כבוד שלו, השם הקדוש, אלוה. וזהו, בבגדו בה, בלבוש כבוד של המלך. ואז היא שמורה, שלא תהיה נמסרת לעם נוכרי, לחסידי אוה"ע ולממזרים תלמידי חכמים, אלא לישראל בלבד.

(מט) כתוב, כימי אלוה ישמרני. הלבוש כבוד, אלוה. וע"ז כתוב, לעם נוכרי לא ימשול למוכרה בבגדו בה, בעוד שלבוש כבוד של המלך בה. כיוון שבגדו בה, ע"כ כתוב, לעם נוכרי לא ימשול למוכרה.

(נ) מהו הרשות, שהקב"ה נתן לס"א לעשוק הנשמה? כל בני העולם ברשות המלך הקדוש, שכולם יש להם זמן לחיות בעוה"ז, עד שהוא רוצה להעלותם מן העולם, ואין רשות לס"א לפגוע בהם לפני הזמן. ואין לאותה נשמה זמן קצוב לחיות בו, וע"כ הסי"א צוחקת בה ושמחה בה ומוציאה אותה מן העולם. נמצא שבוה שלא ייתן לה זמן, ניתנה רשות לס"א לעשוק אותה.

(נא) בזמן שרצה הקב"ה לברוא העולם, עלה

כשהיה ודאי. שאחר החורבן חזרה הארץ לרשות קליפת כנען, כמו שהיה מתחילה. והרוח תשוב אל האלוקים אשר נתנה. והרוח תשוב זו היא השכינה, שהיא רוח הקדוש. בעת שראתה השכינה, באלו עשרה מסעות שנסעה, שישראל אינם רוצים לשוב בתשובה לפני הקב"ה והס"א שולטת על ארץ הקדושה, הסתלקה השכינה ושבה אל האלוקים.

סז רוח של אדם צדיק, מתעטר בצורה בגן העדן התחתון. ובכל שבתות ומועדים וראשי חודשים, מתעטרים הרוחות ופושטים צורתם מגן העדן התחתון, ועולים למעלה לגן העדן העליון. וכמו שעשה הקב"ה בנשמה הקדושה למעלה, כן עושה עם הרוח הזה, שלמטה בגן העדן התחתון, שעלה לפניו. ואמר, זהו הרוח של גוף פלוני. מיד מעטר הקב"ה לרוח הזה בכמה עטרות, ומשתעשע בה.

סה ואין הקב"ה עוזב, בשביל רוח הזה, את מה שעושה לנשמה. אלא, שְׁאָרָה כְּסוּתָהּ וְעוֹנָתָה לא יגרע. אלו הם שלושה שמות עליונים, שעין לא ראתה אלוקים זולתך, שהוא בינה.

סט וכולם הם בעוה"ב, בינה, ונמשכו משם. שארה, המשכה של התנוצצות ואור, או"ח ואו"י, המאיר בדרך סתום. הוא מְזוּן הַזֶּן את הכול, הויה בניקוד אלוקים, הבינה. שארה בהיפוך האותיות הוא אשר ה'. אשר היא בינה, ה"ר דהויה. וזהו, מאשר שְׁמִנָה לְחֶמוֹ, כי ממנה נמשך המזון.

ע כסותה, הפרישה, שפורש עליה המלך, לבוש כבוד של השם אלוה. המשכה אחרת המאירה ושומר את הנשמה תמיד. וזהו, בבגדו בה, תמיד, שלא נעדר ממנה.

עא עוֹנָתָה, היא המשכה מעוה"ב, בינה, שבה הכול, הויה צבאות, השם שבנה"י דבינה, המאיר בכל האורות הסתומים העליונים של עה"ח, שבו העונה הנסתרת, שמשם היא יוצאת. וכל זה בעידון והשתוקקות של עוה"ב, בינה.

עב שלושה אלו לא יגרע ממנה, כשהיא זכתה כראוי. ואם אינה כראוי, גורעים ממנה אלו שלושה, שלא נעשה לה עטרה, אפילו מאחד מהם. כתוב, ואם שלוש אלה לא יעשה לה, כלומר שלא זכתה בהם, ויצאה חינם אין כסף. תצא ממנו, ודוחים אותה לחוץ. אין כסף, אין לה כיסוף, השתוקקות, ואין לה עידון כלל.

עג עד כאן הוכיחה התורה, שכל העצות תלויות בה, ונותנת עצה טובה לבני אדם. מכאן ולהלאה, נחזור לדברים הראשונים, בשמירה העליונה שפורש הקב"ה על הנשמה, כדי שלא תהיה לעם נוכרי, כי בגדו בה, ושמירה הוא לה תמיד.

עד ואם לבנו ייעדנה. אם לבנו ייעדנה. שאיך אפשר לומר, בנו של הקב"ה? ואיך אפשר שיהיה

נח זכתה הנשמה ושמירה של פרישת לבוש כבוד, השם אלוה, עליה. כמה מחנות קדושות נועדים לה להתחבר עימה ולהביא אותה לגן העדן. לא זכתה, כמה מחנות נוכרים נועדים להביאה אל הגיהנום. ואלו המחנות של מלאכי חבלה עתידים לעשות בה נקמות. לזה בא הכתוב והורה, לעם נוכרי לא ימשול למוכרה. אלו הם מלאכי החבלה. בבגדו בה, הוא לבוש השמירה, השם אלוה, שהקב"ה פורש עליה ועושה לה שמירה שלו, שלא ישלוט בה עם נוכרי.

נט כמה יש לאדם להיזהר שלא יטה דרכיו בעוה"ז. שאם זכה האדם בעוה"ז, ושומר את הנשמה כראוי, שהקב"ה רוצה בו, ומשתבח בו בכל יום בפמליה שלו. ואומר, ראו בן הקדוש שיש לי בעולם ההוא, כך וכך עשה, כך וכך מעשיו מתוקנים.

ס וכשהנשמה הזאת יוצאת מעוה"ז זכה, נקייה וברורה, הקב"ה מאיר לה בכמה אורות, בכל יום קורא עליה, זו היא הנשמה של פלוני בני, שמירה תהיה לגוף ההוא שעזבה.

סא ואם לבנו ייעדנה כמשפט הבנות יעשה לה. מהו כמשפט הבנות? בתוך הסלע החזק, עולם הבריאה, ברקיע העליון אשר שם, יש היכל אהבה, העומד תחת קודש קודשים של הבריאה. שם אוצרות נסתרות, ושם הן כל נשיקין של אהבת המלך. ונשמות שהן אהובות המלך נכנסות שם.

סב כיוון שהמלך נכנס בהיכל, כתוב, ויישק יעקב לרחל, ששם זיווג דנשיקין, והקב"ה מוצא שמה את נשמה הקדושה ההיא, מיד מקדים ונושק אותה, ומחבק אותה, ומעלה אותה עימו ומשתעשע בה.

סג כמשפט הבנות יעשה לה. כמו שהאב עושה לבתו, שחביבה לו, שנושק אותה ומחבק אותה ונותן לה מתנות. כך עושה הקב"ה אל הנשמה הזכה בכל יום.

סד וכתוב, יעשה למחכה לו. כמו שהבת, הנשמה, השלימה העשיה בעוה"ז. כך הקב"ה משלים לה עשיה אחרת בעוה"ב. שכתוב, עין לא ראתה אלוקים זולתך, יעשה למחכה לו. וכאן כתוב, יעשה לה. לומד גזרה שווה, יעשה יעשה. שאף יעשה שבכאן הוא, עין לא ראתה אלוקים זולתך.

סה אם אחרת ייקח לו. מה, אם אחרת? האם נשמה אחרת הכין הקב"ה להשיב לצדיקים בעוה"ז, ואין זו אותה הנשמה, שהשלימה בעוה"ז רצון אדונה? אי"כ אין הבטחה כלל לצדיקים?

סז וישוב העפר על הארץ כשהיה, והרוח תשוב אל האלוקים אשר נְתָנָהּ. מקרא זה העמידו החברים בחורבן ביהמ"ק, וישוב העפר על הארץ כשהיה. כאן הוא כמ"ש, והכנעני אז בארץ.

נקרא בן להקב"ה, כי אז מקבל מוחין דחיה מז"א עצמו, המקבל מאו"א עילאין. וע"כ נקרא בן לז"א, להקב"ה.

עז כשהגיע דוד לז"ג שנים, וזכה ביום שנכנס לז"ד, כתוב, ה' אמר אליי, בני אתה, אני היום ילדתיך. כי מקודם לכן לא היה בן אליו, שלא שרתה עליו נשמה העליונה, כי היה בשנות העורלה. ומשום זה כתוב, אני היום ילדתיך. אני, ולא הצד האחר, כמו שהיה עד עתה. אבל עתה אני בלבדי. בעשרים שנים זכה למוחין דחיה, ונעשה על ידיהם בן להקב"ה, לז"א.

עח ואם לבנו ייעדנה. מ"יג שנים ולהלאה. שאז יוצא מרשות הצד האחר שהזדמן לו. כתוב, כמשפט הבנות יעשה לה. בכל יום רואה הקב"ה את ילד ההוא העומד ברשות העורלה, והוא יוצא ממנה, ונמשך לבית הספר ושובר אותה, והולך לבית הכנסת ושובר אותה. מה עושה הקב"ה לנשמה ההיא? הוא מכניסה אל חדרו, ונותן לה מתנות ומנחות רבות, ומקשט אותה בקישוטים עליונים, עד הזמן שמביא אותה לחופה בבן ההוא, שמלביש אותה בו, מ"יג שנים ולמעלה.

עט אם אחרת ייקח לו. ביום השבת, בשעה שהתקדש היום, יוצאות נשמות מתוך עה"ח, ז"א, ואלו הנשמות נושבות לתחתונים, ונחים התחתונים בהן כל יום השבת. שהן נשמה יתרה, שצדיקים משיגים ביום השבת. ואחר שיוצא השבת, חוזרות ועולות כל הנשמות ומתעטרות בעטרות קדושות למעלה. אף כאן, הקב"ה מזמין לאדם ביום השבת נשמה יתרה, וזו נשמה אחרת, שעליה כתוב, ואם אחרת ייקח לו. ואע"פ שהזדמנה לו נשמה זו, שארה וכסותה ועונתה של הנשמה הראשונה, שהיה לו מתחילה, לא יגרע.

פ כמה יגעת להשיג דברים הקדושים האלו, ועתה תאמר אותם ברגע אחד. ואם תאמר לחוס עליהם על אלו הדברים ולא תאמר אותם, הרי כתוב, אל תמנע טוב מבעליו בהיות לאל ידך לעשות.

פא בכל מקום שנאמרים דברי תורה, הקב"ה וכנ"י, המלכות, שם, ומקשיבים להם. ואז, בעץ של טו"ר, המלכות, צד הטוב מתגבר ומתעלה למעלה, והקב"ה וכנ"י מתעטרים בטוב.

פג ה' אלוקיי גדלת מאוד, הוד והדר לבשת. ה' אלוקיי, תחילת האמונה, עליית המחשבה, חכמה, ועוה"ב, בינה, והם אחד בלא פירוד. כי או"א, חו"ב, לא נפרדים. גדלת, זהו התחלה לז"ת, יום הראשון, ספירה ראשונה, חסד, והם ימים עתיקים, כלומר שמקבלת מספירות דעתיק, והיא ימין. מאוד, זה שמאל, גבורה.

פד הוד והדר לבשת. אלו שני ענפי ערבות, נו"ה. עה"ח, ת"ת, לא עלה להיות במניין, משום מאוד, שמאל, שכל הענפים שלמטה שבכללם ענף

בחינת אב ובן במדרגות העליונות? אלא שיש עניין זריעת הפולים ביום השלג. יום השלג, דינים דדכורא, הנמשכים משליטת קו שמאל. זריעה, הכנת העלמת אור, שבסופו מתהפך ההיעלם לגילוי גדול, כמו זריעת חיטים טובים בקרקע, שנעלמים ונרקבים שם, אבל סופם לחזור ולצמוח מאה שערים. הזריעה, עליית המלכות לבינה, שגרמה לנפילת בינה, ותו"מ מכל המדרגות למדרגה שמתחתיה.

ועליית המלכות לבינה, ע"י קו האמצעי, מכונה יום השלג, שליטת דינים של קו שמאל. ונזרעו פולים לנ"ב אופנים, כאשר ע"י קו האמצעי, עלתה מלכות לבינה, ובינה ותו"מ שלה נפלו לז"א, וכן עלתה המלכות לבינה דזו"ן, ובינה ותו"מ שלהם נפלו לנשמות הצדיקים. וע"י היעלם זה יצאו כל המוחין דזו"ן ובי"ע.

וזהו זריעת פולים. זריעה, מפני שההיעלם נעשה אח"כ בעת גדלות לגילוי גדול. פולים, לשון נפילה, נפילת חצאי מדרגות התחתונות מכל מדרגה למדרגה שמתחתיה. ונודע שעלייה זו של המלכות לבינה, עשתה קשר בין בינה לז"א שחוי"ב דבינה נעשו לבחינת או"א לז"א, וז"א נעשה לבן אליהם. ונעשה קשר בין המדרגות, שחוי"ב דעליון נעשו לאו"א והתחתון נעשה לב"ן, וע"כ כמו שז"א נעשה ע"י זה בן לחכמה ובינה, כן נעשה הצדיק בן לז"א. ואם לבנו ייעדנה. שהצדיק התחתון נבחן לבן אל הקב"ה, כמו ז"א לבינה.

עו כל מי שזכה לז"ג שנים והלאה, נקרא בן לכנ"י, המלכות. וכל בן עשרים ומעלה, וזוכה בהם, נקרא בן אל הקב"ה, ז"א, כמ"ש, בנים אתם לה' אלוקיכם.

יש שני מיני ג"ר. ג"ר הנמשכים מישו"ת, והם מוחין דנשמה לזו"ן. ורק זו"ן הקטנים המלבישים לז"א מחזה ולמטה, מקבלים ג"ר אלו. אבל ז"א עצמו עדיין נשאר בו"ק. עד שנמשכים לו הג"ר דאו"א עילאין, שאז גם ז"א עצמו משיג ג"ר. והם מוחין דחיה. לזו"ן הקטנים מספיק ג"ר דישו"ת, שנבחנים שניהם לבחינת מלכות, להיותם מלבישים במקום מחזה ולמטה דז"א, שמקום זה שייך כולו למלכות.

וכן הוא בתחתונים, שאם אדם משיג מוחין דנשמה, מקבל אותם מזו"ן הקטנים, שמקבלים מישו"ת. ואם אדם משיג מוחין דחיה, מקבל אותם מז"א עצמו. וכשהוא בן י"ג שנה ומעלה, מקבל מוחין דנשמה. וכשהוא בן עשרים ומעלה, מקבל מוחין דחיה.

כל מי שזכה לז"ג שנים והלאה, נקרא בן לכנ"י. כי אז מקבל מוחין דנשמה מזו"ן הקטנים, ושניהם הם כנ"י, מלכות. ע"כ נקרא בן אליה. אבל לא לז"א עצמו. בן עשרים שנים ולמעלה

ובמלבוש הזה עומדות להשתעבד מהם בעוה"ז, במצוות ובמע"ט. וכשנשאבים המלבושים מדברי עוה"ז, מהמצוות, אלו נשמות הקדושות ניזונות מהריח, שמריחות מלבושיהן האלו.

המלבושים מנשמות הגרים נעשו אמצעים בין הנשמות ובין הגוף. והמצוות, שאדם עושה, מגיעים למלבושים, והנשמות מקבלים מזונות מהריח, שמריחים מהמלבושים. שהנשמות עצמן גבוהות ואינן משתעבדות ממעשה הגוף, אלא המלבושים שלהן משתעבדות במעשה המצוות, והנשמות מקבלות מריח המלבושים.

צג) הקב"ה, כל הדברים הסתומים שעושה, הכניס אותם בתורה הקדושה, והכול נמצא בתורה. ודבר סתום מגלה אותו התורה, ומיד מתלבשת בלבוש אחר, ומסתתרת שם, ואינה מתגלה. והחכמים, מלאים עיניים, אע"פ שהדבר ההוא הסתתר בלבוש שלו, הם רואים אותו מתוך הלבוש. ובשעה שהתגלה דבר ההוא, מטרם שנכנס בחזרה ללבושו, מטילים בו פקחת עיניים. ואע"פ שנעלם מיד, אינו נאבד עוד מעיניהם.

צד) בכמה מקומות הזהיר הקב"ה על הגר, שזרע הקדוש, ישראל, יהיו נוהרים בו, ושלאח"כ יצא דבר הסתום מנרתיקו, מהכיסוי שלו. ולאחר שנגלה, חזר מיד לנרתיקו, ומתלבש שם.

צה) כיוון שהזהיר על הגר בכל אלו המקומות, יצא הדבר מנרתיקה, והתגלה, ואמר, כי אתם ידעתם את נפש הגר, מתוך שהנשמות מלובשות בו. ומיד נכנסת לנרתיקה וחוזרת ללבושה ומסתתרת, כמ"ש, כי גרים הייתם בארץ מצרים. שהוא טעם צדדי. והכתוב חושב, שמשום שהתלבש מיד, לא היה מי שישגיח בנפש הגר הזו. יודעת הנשמה בדברי עוה"ז, ונהנית מהם. להיותה אמצעי בין הנשמה ובין הגוף. וע"כ כתוב, ואתם ידעתם את נפש הגר.

צו) ויבוא משה בתוך הענן ויעל אל ההר. ענן, כמ"ש, את קשתי נתתי בענן. קשת הזה, המלכות שמקבלת ג' גוונים לבן, אדום, ירוק, שהם לבושיה, מג' קווים דז"א, פשטה את לבושיה, ונתנה אותם למשה. ובלבוש ההוא עלה משה אל ההר, וממנו ראה מה שראה, ונהנה מכל.

צז) כמה הם בני העולם בבלבול הדעת, ואינם רואים בתורה בדרך אמת, והתורה קוראת אותם בכל יום באהבה אליהם, ואינם רוצים להחזיר ראשם, להקשיב אליה.

צח) כי בתורה יוצא דבר מנרתיקו, ונראה מעט, ומיד מסתתר. ובזמן שמתגלה מתוך הנרתיק ומסתתר מיד, אין התורה עושה זה, אלא לאלו שיודעים בה ונודעים בה.

צט) הדבר דומה לאהובה, יפת מראה ויפת תואר, המסתתרת בהיכלה. ויש לה אוהב, שבני

מר אחד, ס"מ, נכללים בשמאל. וע"כ נחבא עה"ת, ולא רצה להיות במניין הזה, עד שחזר כבתחילה, ושיבח באופן אחר.

פה) עוטה אור כשלמה, נוטה שמיים כיריעה, המקרה במים עליותיו. עוטה אור כשלמה, זהו התחלה של יום הראשון, חסד. נוטה שמיים, ת"ת, הנקרא שמיים. כאן נכלל שמאל, גבורה. ולא כתוב מאוד, כי נכלל השמאל בימין, שיהיה מאיר בכלל השמיים, ת"ת. המקרה במים עליותיו, כאן יצא בחדווה עה"ח, נהר היוצא מעדן, ת"ת, והשתרשו במימיו שני ענפי ערבות, נו"ה, שגדלים במימיו. עליותיו, הם ענפי הערבות, נו"ה.

פו) כתוב, ועל יובל ישלח שורשיו. וכתוב, נהר פלגיו ישמחו עיר האלוקים. פלגיו, הם שורשיו, נו"ה. נקראים, עליותיו, שורשיו, פלגיו, כולם השתרשו במים של הנהר, ת"ת.

פז) השם עבים רכובו. עבים, מיכאל וגבריאל. המהלך על כנפי רוח, לתת רפואה לעולם. זה רפאל. מכאן ולהלאה, עושה מלאכיו רוחות, משרתיו אש לוחט.

פח) אם אחרת ייקח לו. כמה גלגולים ישנים כאן, שלא נגלו עד עתה, וכולם אמת כראוי, כי אין לנטות מדרך אמת, אפילו כמלוא חוט השערה. בתחילה יש להעיר, נשמות הגרים כולם, פורחות מגן העדן בדרך סתום, ומתלבשות בגרים. כשמסתלקים מעוה"ז, הנשמות, שהרוויחו הגרים מגן עדן, לאיזה מקום הן חוזרות? מי מעלה אותן בחזרה למקום שיצאו משם, לגן עדן?

פט) מי שלוקח ואוחז מתחילה בנכסי הגר, שאין לו יורשים, זוכה בהם. אף כאן, כל אלו הנשמות הקדושות העליונות, שהקב"ה הזמין אותם לבוא למטה, כולן יוצאות בשבת ויו"ט ור"ח, להשתעשע בגן עדן, ופוגשות באלו נשמות הגרים. מי מאלו הנשמות, שאוחזת בהן, זוכה בהן, ומתלבשות בהן ועולות. וכולן עומדות בלבוש הזה, ויורדות לגן העדן בלבוש הזה. משום שבגן העדן אינם עומדים שם אלא בלבוש, כל אלו הנמצאים שם. ונמצא, שאותן הנשמות מעלים את נשמות הגרים בחזרה לגן העדן.

צ) היתכן שבגלל לבוש של נשמות הגרים, גורעים לנשמות האלו מכל העונג, שהיה להם מתחילה? ע"ז כתוב, אם אחרת ייקח לו שארה כסותה ועונתה לא יגרע. בגן העדן עומדות בלבוש הזה, שקדמו לאחוז בהם וזכו בהם. כלומר, הלבוש מנשמות הגרים, וכשעולים למעלה, מתפשטות ממנו, כי שם למעלה, אין עומדים בלבוש.

צב) כל אלו הנשמות הקדושות, כשיורדות לעוה"ז, כדי שכל אחת תשרה על מקומה הראוי להם, בבני אדם. כולן יורדות, מתלבשות באלו נשמות הגרים. וכך נכנסות בזרע הקדוש.

הולכים בעולם ההוא, שאינם נכנסים למחיצתו של המלך. וכמה עולמות מתהפך להם, שמשנתות בשבילם סדרי המדרגות, הנקראות עולמות. ועולם המתהפך בכמה פליאות סתומות. ובני אדם אינם יודעים ואינם מסתכלים. ואיך מתגלגלים נשמות כאבן בכף הקלע. כמ"ש, ואת נפש אויביך יקלענה בתוך כף הקלע.

קה כל הנשמות יוצאות מעץ הגדול והחזק, נהר היוצא מעדן, ז"א. וכל הרוחות יוצאים מעץ אחר קטן, המלכות. נשמה יוצאת מלמעלה, ורוח מלמטה, ומתחברים יחד כעין זכר ונוקבא. ואז מאירים אור עליון. ובחיבור שניהם נקרא נר, ראשי תיבות נשמה רוח, שכתוב, נר ה' נשמת אדם.

קו נשמה ורוח הם זכר ונוקבא, להאיר יחדיו. זה בלא זה אינם מאירים. וכשמתחברים יחדיו נקרא הכול נר. ואז התעטפה הנשמה ברוח, כדי לעמוד למעלה בגן עדן העליון, בהיכל הנסתר, שכתוב, כי רוח מלפניי יעטוף. שעוטף אחרים. שלמעלה בגן עדן העליון, בהיכל נסתר, מתעטפת ומתלבשת הנשמה ברוח.

קז וכיוון שבהיכל הזה נשמה ורוח, הנפש אינה באה שם, אלא הנשמה מתלבשת שם ברוח. וכשיורדת לגן עדן התחתון, היא מתלבשת ברוח אחר, בנשמות הגרים. ובכולם הנשמה שורה בעוה"ז, ומתלבשת בהם, הן ברוח שלה והן בנשמות הגרים.

קח רוח ההוא היוצא מעוה"ז, שלא התגדל ולא התפשט בעוה"ז, שאין לו בניס, הולך בגלגול ואינו מוצא מנוחה, ובא בגלגול בעולם כאבן בכף הקלע, עד שימצא גואל שיגאל אותו, יבס שמיים את אשתו, ומביא אותו באותו הכלי ממש, שהיה משתמש בו והיה דבוק בו תמיד רוחו ונפשו, והייתה בת זוגו רוח ברוח, באשתו. וגואל ההוא בונה אותו כבתחילה, שמביאו בבן שנולד מן היבמה, שהיא אשתו, וחוזר לחיי עוה"ז כבתחילה.

קט ורוח שעזב הבעל אצל אשתו בביאה הראשונה, מתדבק בכלי ההוא, באשתו, שאינו נעדר ממנה לעולם אפילו לאחר מיתתו, אינו נאבד. כי אין לך דבר בעולם אפילו קטן, שאין לו מקום ומעמד, להסתתר ולבוא שם, ואינו נאבד לעולם. ומשום זה הרוח שעזב בכלי, הוא שם ורודף אחר השורש ויסוד שלו, שמשם יצא, כלומר אחר הבעל המת בלי בניס, ומביא אותו ובונה אותו במקומו, במקום הרוח שהוא בת זוגו, שיצאה עימו, באשתו, ונבנה שם כבתחילה. וזהו עתה ברייה חדשה בעולם, רוח חדש וגוף חדש.

קי ורוח שבבן הנולד, הוא מה שהיה, כלומר האיש עצמו, ולא הרוח שעזב אצלה בביאה הראשונה, שהוא רק חלק ממנו. אבל לא נבנה בבן הנולד, אלא בכוח רוח האחר, שעזב באשתו. בניין זה שנבנה, בבן הנולד מהייבום, לא נבנה

אדם אינם יודעים בו, אלא הוא מסתתר. אוהב ההוא, מתוך האהבה שאוהב אותה, עובר תמיד בשער ביתה, נושא עיניו לכל צד. היא, יודעת שאוהבה מסבב תמיד שער ביתה. היא פותחת פתח קטן בהיכלה, ומגלה פניה אל אוהבה. ומיד חוזרת ומתכסה. כל אלו שהיו עם האוהב, לא ראו ולא הסתכלו, רק האוהב לבדו, שמעיו וליבו ונפשו הולכים אחריה, ויודע שמשום האהבה, שהיא אוהבת אותו, מתגלה אליו רגע אחד, לעורר האהבה אליו.

כך הוא דבר תורה, אינה מתגלה אלא לאוהבה, יודעת התורה שחכם לב ההוא, מסבב שער ביתה בכל יום. מה עושה? גילתה פניה אליו מתוך ההיכל, ורמזה לו רמז. ומיד חזרה למקומה, ונסתרה. כל אלו משם, לא ידעו ולא הסתכלו. אלא הוא בלבדו, ומעיו וליבו ונפשו הולכים אחריה. וע"כ התורה מתגלה ומתכסה והולכת באהבה אל אוהבה, לעורר עימו האהבה.

ק דרך התורה. בתחילה, כשמתחילה להתגלות לאדם, רומזת אליו ברמז. אם יודע, טוב. ואם אינו יודע, שולחת אצלו וקוראת לו פתי, והתורה אמרה לאותו ששלחה אליו, אמרו לפתי ההוא, שיתקרב כאן ואדבר עימו. כמ"ש, מי פתי יסור הנה וחסר לב. האדם קרב אצלה, מתחילה לדבר עימו מאחורי הפרוכת, שפורשת אליו דברים לפי דרכיו, עד שישתכל מעט מעט. וזהו דרוש.

קא אח"כ היא מדברת עימו מאחורי סדין דק דברי חידה. ואחר שנעשה רגיל אצלה, היא מתגלה אליו פב"פ, ומדברת עימו כל הסודות הסתומים, וכל הדרכים הסתומים, שהיו חבויים בליבה מימים ראשונים. אז הוא אדם מושל, בעל תורה, אדון הבית, שהרי גילתה לו כל הסודות שלה, ולא הרחיקה ולא כיסתה ממנו כלום.

קב אמרה לו התורה, ראית דבר רמז, שרמזתי לך בתחילה, כך וכך סודות היו בו, כך וכך הוא. אז רואה שעל אלו מילים שבתורה, אין להוסיף ואין לגרוע מהם. ואז פשט המקרא הוא כמו שהוא, שלא להוסיף ולא לגרוע אפילו אות אחת. וע"כ בני אדם צריכים להיזהר ולרדוף אחר התורה, להיות מהאוהבים שלה.

קג הגלגולים שמתגלגלים במקרא הזה, כמה גדולים ועליונים הם. שהרי כל הנשמות באים בגלגול. ובני אדם אינם יודעים דרכיו של הקב"ה, ואיך עומדים המאזניים, ואיך בני אדם נידונים בכל יום ובכל זמן. ואיך הנשמות באות בדין, מטרם שבאים לעוה"ז. ואיך באות בדין, לאחר שיוצאות מעוה"ז.

קד כמה גלגולים וכמה מעשים סתומים עושה הקב"ה עם כמה נשמות ערומות, שאין להם לבוש מתורה ומצוות. וכמה רוחות ערומים

קטז) אלא כך הם גבורות עליונות שעושה הקב"ה. רוח שהכניס שמה אותו הגואל, בו מתלבשת הנשמה, במקום הלבוש מנשמות הגרים. ורוח של המת, הערום בלי בניס, שחזר שמה להיבנות מחדש, יהיה לבוש לנשמה העליונה. ורוח שהיה מתחילה, שנשאר בכלי, הרוח שעזב בה בעלה המת, בביאה הראשונה, פרח משם, והקב"ה מזמין מקום בתוך החלון שבסלע, שלאחר כתפיו של הגן עדן, ורוח ההוא נסתר שמה, והוא עולה לגוף הראשון של המת בלי בניס, שהיה לו מתחילה. וברוח ההוא יקום גוף לתחיית המתים. וזהו אחד שהם שניים.

קיז) אבל הגוף, עד שלא יקום לתחייה, עונשו גדול, כי משום שלא זכה להתגדל בבנים, מורידים אותו לתוך אדמה הסמוך לארץ ארקא. ששבע ארצות יש: ארץ, אדמה, גיא, נשייה, צייה, ארקא, תבל. ונידון שם. ואח"כ מעלים אותו לתבל הזה, שאנו נמצאים בו. עתה יורד בחזרה לאדמה. ועתה עולה, הנה עולה והנה יורד, אין לו מנוחה, חוץ בשבתות ובימים טובים ובראשי חודשים.

קיח) ואלו הם הישנים באדמת עפר. אדמת נקרא ע"ש שהוא מאודמה. עפר נקרא ע"ש שהוא מתבל. ועל אלו כתוב, ורבים מישיני אדמת עפר יקיצו, אלה לחיי עולם, ואלה לחכפות ולדראון עולם. אם הרוח הערום זכה, הרוח של המת בלי בניס, כי חזר לעוה"ז כבתחילה, בבן הנולד מהייבום, הוא זכאי להיתקן. כי הרוח שעזב בביאה הראשונה באשתו, ושהסתתר בסלע, ייתקן בגוף הראשון, שהניח המת בלי בניס. ועל אלו כתוב, אלה לחיי עולם ואלה לחרפות. כלומר, כל אלו שלא זכו להיתקן.

קיט) ואלו הם גבורות עליונות של מלך העליון הקדוש, שלא נאבד כלום, אפילו הבל פה יש לו מקום ומעמד. והקב"ה עושה ממנו מה שעושה. ואפילו מילה של אדם, ואפילו קול, אינם לריק, ומקום ומעמד יש לכל.

קכ) זה שנבנה עתה, המת בלי בניס, שהתגלגל בבן הנולד מהייבום, ויצא לעולם ברייה חדשה, אין לו בת זוג, וע"ז אינם מכריזים על בת זוגו קודם שנולד, כי בת זוגו נאבד ממנו, הבת זוג שהייתה לו נעשית אימו, ואחיו נעשה אביו.

קכג) צאנה וראינה בנות ציון במלך שלמה בעטרה שעיטרה לו אימו. מי יכול לראות במלך שלמה, המלך שהשלום שלו, ז"א, והרי הוא סתום מכל צבאות מרומים שלמעלה במקום בינה, במקום שכתוב עליו, עין לא ראתה אלוקים זולתך. א"כ איך כתוב, צאנה וראינה בנות ציון במלך שלמה? ועוד, הרי כבוד שלו, כל המלאכים העליונים שואלים ואומרים, איה מקום כבודו, ההסתר? ומהו השבח של צאנה וראינה?

אלא בכוח רוח האחר, שעזב שם בכלי ההוא, באשתו בביאה הראשונה. וכשהתחיל להיבנות רוח זה, מושך אחריו את הרוח שהלך ערום, בלי בניס, ומושך אותו אצלו. ונעשה שם שני רוחות שהם אחד. לאח"כ נעשה זה רוח וזה נשמה, ושניהם אחד.

קיב) אם זכה להיטהר כראוי, נעשו שניהם אחד, שיתלבש בהם נשמה אחרת עליונה. כמו שיש לשאר בני העולם, רוח, שהנשמות זוכות בו אלו שמקדימות ואוחזות בו, נשמות הגרים, ועוד רוח אחר מלמעלה, והנשמה הקדושה מתלבשת בהם בשניהם. אף כך, גם משלו ממש יש שני רוחות, רוח עצמו ורוח שעזב באשתו בביאה ראשונה, כדי שיתלבש בהם הנשמה העליונה.

קיב) הרי יש לזה גוף אחר שנבנה עתה מחדש, ע"י הייבום, מה נעשה מהגוף הראשון שעזב? או זה לריק או זה לריק? לפי שכלו של האדם, הגוף הראשון הזה שלא נשלם תחילה, נאבד, משום שלא זכה. א"כ, בחינם עסק במצוות התורה, ואפילו אם עסק רק באחת מהן. והרי אנו יודעים, שאפילו הריקים שבישראל, מלאים כולם מצוות כרימון. והגוף הזה, אע"פ שלא נשלם להתרבות ולזכות ולגדול בעולם, הרי מצוות אחרות שבתורה שמר, ולא נאבדו ממנו, האם לחינם היה?

קיג) חברים, פיקחו עיניכם, אתם סבורים ויודעים, שכל אלו הגופים מצוינים הם בציונים בחינם, שאין להם קיום לעולם. ואינו כן, וחלילה לנו להסתכל בדברים כאלו.

קיד) מי ימלל גבורות ה', ישמיע כל תהילתו. מי הוא בעולם שיוכל לדבר, הגבורות שעושה הקב"ה תמיד בעולם. הגוף הראשון שעזב, אינו נאבד, ולעת"ל יהיה לו קיום. כי כבר קיבל עונשו בכמה אופנים, והקב"ה אינו מקפח שכר כל ברייה שברא, חוץ מאלו שיצאו מאמונה שלו, ולא היה בהם טוב מעולם. וחוץ מאלו שלא כרעו במודים, בתפילת שמונה עשרה, שהקב"ה עושה מהם בריות אחרות, משום שלא ייבנה גוף ההוא בצורת בן אדם, ולא יקום לעולם. אבל אלו שמתו בלי בניס, אינו כן.

קטו) אם רוח ההוא זכה להיתקן בעוה"ז בגוף האחר, מה עושה הקב"ה? הגואל שגאל אותו, היבום, רוח ההוא שלו שהכניס שם, ושיתף ועירב באותו רוח שהיה בכלי ההוא, שעזב בה אחיו בביאה הראשונה, ודאי אינו נאבד. שהרי שלושה רוחות שם. ראשון, רוח שהיה בכלי ההוא ונשאר שם, שעזב בה אחיו המת, בביאה ראשונה. שני, רוח של אחיו המת עצמו שנמשך לשם, שהיה ערום בלי בניס. ושלישי, רוח שהכניס שם אותו הגואל, היבום, והתערב בהם. להיות בשלושה רוחות אי אפשר, ומה נעשה?

קלא) כיוון שירד למטה, התקיים בו הכתוב, ה' אמר אליי, בני אתה, אני היום ילדתיך. שנעשה בן אליה, התהפך האילן, מה שהיה למטה, והוא היה שולט עליה, כבעל על אשתו. כיוון שירד למטה, שהתגלגל בבן הנולד מהייבוס, ההוא שירש ירושת מקום יוסף, אחיו היבס, נקרא אביו. והכול הוא על תיקונו כראוי.

קלב) בתחילה היה מעולם הזכר, יוסף, ונעקר משם, ועתה הוא מעולם הנקבה, המלכות. ומה שהיה שולט עליה, שולטת עתה היא עליו, והוחזר להיות בעולם הנקבה. וע"כ אין לו בת זוג כלל, ואין מכריזים עליו על נקבה, כמו שמכריזים על כל אדם בטרם שנולד, בת פלוני לפלוני. כי הוחזר לעולם הנקבה.

קלג) והגוף הראשון שעזב, המת בלי בנים, אם היו יודעים ומסתכלים בני העולם, הצער שיש לו בעת שנעקר מעולם הזכר ומוחזר לעולם הנקבה, היו יודעים שאין צער בעולם כצער ההוא. בת זוגו אין לו, משום שאינו עומד במקום הזכר. אין מכריזים עליו על נקבה, משום שהוא מעולם הנקבה. ואם יש לו בת זוג, הוא ברחמים ע"י תפילה נפגש עם נקבה, שעד עתה לא היה לה בן זוג. כמו שלומדים, אולי יקדמנו אחר ברחמים. כי המת בלי בנים, נקרא אחר. והכול הוא על תיקונו.

קלד) ובת כוהן כי תהיה אלמנה וגרושה וזרע אין לה, ושבה אל בית אביה כנעוריה. ובת כוהן, הנשמה. אלמנה, מהגוף הראשון של המת בלי בנים. וגרושה, שאינה נכנסת לפרגוד המלך. כי כל אלו שאינם עומדים בעולם הזכר, אין להם חלק בו, הוא הסתלק ועקר את עצמו מעולם הזכר, אין לו חלק במלך, ז"א. וע"כ היא גרושה. וזרע אין לה, כי אם היה לה זרע, לא הייתה נעקרת מעולם הזכר, ולא הייתה יורדת לעולם הנקבה.

קלה) ושבה אל בית אביה כנעוריה. בית אביה זהו עולם הנקבה. כי עולם ההוא נקרא בית אביה. וכלי ההוא, אשתו, שהיה מתוקן להשתמש בו, נהפך, והוא ירד למטה, וכלי ההוא עלה למעלה. כנעוריה, בזמן שכתוב, אני היום ילדתיך, שנעשה בן אל הנקבה, המלכות. ילדתיך, ישוב לימי עלומיו, כמו שהיה מ"יג שנים ומעלה.

קלו) אם זכתה להיתקן, כיוון ששבה אל בית אביה, כתוב, מלחם אביה תאכל, תתענג מעונג של עולם הנקבה, שאוכלים מלחם אבירים היורד מלמעלה, מז"א. אבל להסתכל וליהנות במה שנהנים שאר הצדיקים אינה יכולה, משום שהיא זר שם. שכתוב עליה, כל זר לא יאכל קודש. מפני שקודש הוא בעולם הזכר. אבל אוכלת תרומה, מפני שהיא יושבת בעולם הנקבה.

קלז) משום שהיא מעולם הנקבה, אינה אוכלת אותו אלא בלילה. שאז שליטת הנוקבא, המלכות,

קכד) אלא, צאנה וראינה בנות ציון במלך שלמה, כתוב, בעטרה, ולא כתוב, ובעטרה. שכל מי שרואה עטרה, המלכות, רואה הנועם של המלך שהשלום שלו. שעטרה לו אימו, מלכות המקיפה את ז"א. קורא לה בת, וקורא לה אחות, וקורא לה אם. והיא הכול, והכול הוא בה. מי שיסתכל ויידע במלכות, יידע חכמה עליונה.

קכה) כתוב, בידך אפקיד רוחי, פדית אותי ה' אל אמת. הכלי שהיה למטה, היבמה שהייתה מקודם אשתו של המת בלי בנים, והייתה למטה ממנו, איך ייעשה למעלה, שיהיה אימו? בעלה, המת בלי בנים, שהיה למעלה ממנה, איך התהפך והיה למטה, שנעשה בנה? בת זוגו נעשה לאימו. אחיו הוא אביו. אם אביו של הראשונה, של אשתו, היה גואל אותו, שהיה מייבם את אשתו, היה יפה. אבל אחיו, שיהיה אביו? וכי אין זה פליאה? ודאי עולם הפוך הוא, עליונים למטה ותחתונים למעלה.

קכו) מי שהוא במקום האור, אינו יכול להסתכל ולראות בחושך. אבל הקב"ה אינו כן, יודע מה בחושך, אע"פ שהאור שורה עימו. מתוך האור מסתכל בחושך, ויודע כל מה שיש שם.

קכז) כאן יש להקדים בתחילה דבר אחד, שאמרו הראשונים באלו מראות הלילה. מי שבא על אימו בחלום יצפה לבינה, כמ"ש, כי אם לבינה תקרא. אם משום שהיא אם, ע"כ יצפה לבינה, יפה הוא, אלא שהיה לו לכתוב כך, שמי שראה את אימו בחלום, יזכה לבינה. אבל מי שבא על אימו, למה זה?

קכח) משום שהתהפך ועלה מלמטה למעלה, בן היה תחילה, למטה ממנה. כיוון שעלה למעלה, שבא עליה, התהפך האילן, והוא נעשה מעולם העליון ושולט עליה, וזוכה לבינה.

קכט) בתחילה, כשעלה אדם ל"יג שנים, כתוב, ה' אמר אליי, בני אתה, אני היום ילדתיך. שנעשה בן אל המלכות, והמלכות היא אימו. ואז הוא למטה ממנה. כיוון שעלה עליה, שנעשה בעלה, זה הוא מעולם העליון, ז"א. כי עלה למדרגת יוסף, יסוד דז"א, זכה לבינה, כמו ז"א, שיש לו מוחין דבינה.

קל) אף כן כלי הזה, אשת המת, בתחילה היה הוא בעלה המת. במדרגת יוסף, יסוד דז"א, הבעל של אילן התחתון, מלכות, שנשמעת לרצונו ושולט עליה. כי כל נקבה עומדת בצורת הנוקבא, אילן התחתון, מלכות. כיוון שלא רצה להתקיים במדרגת יוסף, ולא התקיים לשמש בו, ולהרבות בעולם ולעשות תולדות, ומת בלי בנים, אז ירד למטה, שמתגלגל בבן הנולד מהייבוס, והיא, אשתו, נעשית אימו. והגואל, היבס, ירש ירושת יוסף שהיה אחיו בתחילה, וירד למטה, שהתגלגל בבן הנולד.

קמה) כמה יפות הן הדמעות שעל זקנד, כמו שהיה יפה השמן הטוב כשהיה יורד על זקנו של אהרון, הזקן הטוב. שאר אנשים שנפטרו מהעולם, ועזבו רוח בכלי שהיו משתמשים בו, בנשיהם, ונישאת ובא אחר, והכניס בכלי ההוא רוח אחר. מה נעשה מרוח הראשון?

קמו) כמה גבוהות הגבורות, שעושה המלך הקדוש, ומי יכול לספור אותם. כשהבעל השני הזה בא ומכניס רוח בכלי ההוא, באישה, רוח הראשון של הבעל הראשון, מקטרג ברוח הזה שנכנס, ואינם מתיישבים יחד.

קמוז) ומשום כך, אישה אינה מתיישבת כראוי עם בעל שני, משום שרוחו של הראשון דופק בה, ואז היא זוכרת אותו תמיד, ובוכה עליו או נאנחת עליו, כי הרוח שלו דופק במעייה כנחש, ומקטרג על רוח האחר, שנכנס בה מהבעל השני. עד זמן רב מקטרגים זה בזה.

קמח) ואם העביר, זה שנכנס מבעל השני, לאותו הרוח שהיה ראשון, מבעל הראשון, זה הראשון יוצא והולך לו. ולפעמים שהראשון דוחה את השני, ונעשה לו מקטרג, עד שמוציאו מן העולם. ומשניים והלאה, כלומר אחר שמתו שני בעליה, לא ייקח אדם את האישה ההיא, כי מלאך המוות התחזק בה. ובני העולם אינם יודעים, כי הרוח הזה, של בעל הראשון, כיוון שהתחזק וניצח לרוח האחר השני, ודחה אותו מן העולם, מכאן ולהלאה לא יתערב איש אחר עימה.

קמט) היתכן שהבעל השני מת שלא בדין, ולא דנו אותו מלמעלה, אלא הרוח של הבעל הראשון דחה אותו? אלא, הכול הוא בדין, כי דנים למעלה, שינצח פלוני לפלוני, או שלא יקטרג פלוני על פלוני. ומי שלוקח אלמנה, דומה כמי שנכנס לים, כשנושבים רוחות חזקות, בלי חבלים, ואינו יודע אם יעבור בשלום או שיטבע תוך התהומות.

קנ) ואם זה שנכנס עתה, רוח השני, התחזק וניצח את רוח הראשון, ראשון יוצא משם והולך לו. לאיזה מקום הלך לו, ומה נעשה ממנו? שאלות אלו בארבע מאות שאלות, שהיו שואלים על מגדל הפורח באוויר. ולא השיב עליהם אדם עד שבא שלמה המלך, ובירר כל אחת ואחת על תיקונה.

קנב) רוח שיצא איפה הלך? דוחים אדם מפני אדם, בכמה דרכים סתומים נדחים. רוח הראשון שנדחה מפני שני איפה הלך? רוח ההוא יוצא והולך ומשוטט בעולם, ולא ידוע, והולך אל הקבר של אדם ההוא, ומשם משוטט בעולם, ונראה בחלום לבני אדם, ורואים בחלום הצורה של אדם ההוא, ומודיע להם דברים לפי דרכו של רוח ההוא הראשון שנמשך ממנו, כמו שהוא בעולם ההוא, כן משוטט זה ומודיע בעוה"ז.

כמ"ש, ובא השמש וטהר, ואחר יאכל מן הקודשים כי לחמו הוא. כי קודש שהוא מעולם הזכר, אינו נאכל אלא ביום, שאז שליטת הזכר, ז"א, משום זה כתוב, קודש ישראל לה', ראשית תבואתו. ונקרא ראשית, כי התחלה עליונה של כל עולם הזכר הוא קודש, או"א עללאין, מוחין דז"א. ומה שעלה מהקודש הוא ישראל, ז"א. ומשום זה, קודש ישראל לה' ראשית תבואתו.

קלח) כשהרוחות פוקדים, בבית הקברות, משהחשיך עד חצות לילה, למתים בלא בנים, אינם פוקדים, כי אינם זוכים לעולם הקודש, כמ"ש, וכל זר לא יאכל קודש. ואין לרוחות שלהם שפע להשפיע לגוף בבית הקברות. ואם לא זכה רוח ההוא להיתקן כראוי, כיוון שחזר בגלגול, אפילו בעולם הנקבה, אינו אוכל בתרומה, ונקרא זר אפילו לעולם התחתון, עולם הנקבה, ואינו אוכל בה.

קלט) גואל הזה, היבם, כשבא ונכנס אל הכלי, היבמה, הביא והדביק רוחו בכלי ההוא, ואין נאבד כלום אפילו הבל פה.

קמ) שאר האנשים שבעולם, הנפטרים ממנו, יודעים שרוחו עזב באישה שהייתה לו, ורוח הביא שם בביאה הראשונה. מה נעשה מרוח ההוא? ואם נישאת אישה ההיא, מה נעשה מהרוח שעזב בה בעלה הראשון, שהרי איש אחר בא עליה?

קמא) להתקיים רוח עם רוח אי אפשר, שהרי זה שבא עליה עתה, הכניס בה רוח, וכן הראשון שהסתלק הכניס בה רוח. הראשון שהסתלק היה לו בנים. וזה של עתה אינו גואל. וע"כ רוח שעזב בה הראשון בכלי ההוא, ובא אחר הזה והביא בה רוח גם הוא, ודאי שאינם יכולים שניהם להתקיים יחד בגוף של האישה. אי אפשר שנאבד, כי שום דבר אינו נאבד, וא"כ מה נעשה ממנו?

קמב) אף כן, אם היא לא נישאת, מה נעשה מהרוח שעזב בה בעלה? הרי לא נאבד. כל זה צריך לגלות עתה.

קמג) ה' לא גבה ליבי, ולא כמו עיני ולא הילכתי בגדולות ובנפלאות ממני. דוד המלך אמר זה, משום שהיה מלך עליון, ושליט על כל המלכים העליונים, ועל השליטים שיש ממזרח עד מערב, שהיו מפחדים מגבורתו, ולא עלה על ליבו לסור מן הדרך, ותמיד השפיל ליבו לפני אדונו. וכשהיה עוסק בתורה, היה מתגבר כארי, ועיניו תמיד היו מושפלות לארץ מפחד אדונו. וכשהיה הולך בין העם, לא היה בו גסות הרוח כלל.

קמד) וע"ז כתוב, לא גבה ליבי, אע"פ שאני מלך ושליט על כל שאר מלכי העולם. ולא כמו עיני, בזמן שאני עומד לפניך עוסק בתורה. ולא הילכתי בגדולות ובנפלאות ממני, בשעה שאני הולך בין העם. ואם דוד המלך אמר כן, שאר בני העולם על אחת כמה וכמה.

קנט) יש לגלות דרכים הסתומים של ריבון העולם, שבני אדם אינם יודעים בהם. וכולם הולכים בדרך אמת, כמ"ש, כי ישרים דרכי ה', וצדיקים ילכו בם, ופושעים ייכשלו בם. ובני אדם אינם יודעים ואינם משגיחים, כמה עליונים הם מעשי הקב"ה וכמה משונים הם. ובני עולם אינם יודעים, וכולם בדרך אמת, שאינם סרים לימין ולשמאל.

קס) אלו המגולגלים שגורשו בגירושים מעולם ההוא, ואין להם בת זוג. מי הן אותן הנשים, הבת זוג, שמזדווגים עימהן בעוה"ז? שהרי לכל אדם יש בת זוג חוץ מזה המגולגל.

קסא) ראו עתה, כמה הן גדולות וחשובות הגבורות שלו. מי שמגרש אשתו הראשונה, המזבח מוריד עליו דמעות. כל הנשים שבעולם עומדות בצורה של מזבח הזה, המלכות, שכל אישה יש לה שורש במלכות. וע"כ הן יורשות שבע ברכות, שכולן הן מכנ"י, המלכות. ואם הוא מגרש את אשתו הראשונה, חוזרת האבן של מזבח העליון, השורש של האישה שבמלכות, למיעוט וגירעון, מהטעם שמתחברות הגרושות יחד. שכמו שגורשה מבעלה, כן גורשה משורשה שבמלכות.

קסב) וזהו שכתוב, וכתב לה ספר פְּרִיתוֹת, ונתן בידה ושילחה מביתו. ויצאה מביתו והלכה והייתה לאיש אחר. כיוון שכתוב, והלכה והייתה לאיש, שאינו אותו שגירש אותה, למה כתוב, אחר? אלא אחר כתוב, ואחר קוראים אותו. שכתוב, ומעפר אחר יצמחו. הרי שהמגולגל נקרא אחר, והגרושות מתחברות יחד, גרוש שבעולם ההוא, האיש המגולגל, שאין לו בת זוג, שגורש מעולם ההוא לעוה"ז, שלקח הגרושה, שבעוה"ז, מבעלה. ומה שאישה הזו הייתה בצורה עליונה, במלכות, השתעבדה עתה לצורה תחתונה, למגולגל, שאין לו בת זוג, שלקח אותה לאישה, וקוראים אותו אחר. משום שהתדבק באל אחר, ע"כ חזר והתגלגל לעוה"ז.

קסג) וקוראים אותו אחרון. כמ"ש, ואחרון על עפר יקום. הרי שהמגולגל נקרא אחרון. וכאן כתוב, וְשָׂאָה האיש האחרון, או כי ימות האיש האחרון. למה אחרון? האם לא שני היה צריך לכתוב? ואין הכתוב בא לאסור, שלא תזדווג לעשרה בזה אחר זה. האם לבעל הזה תזדווג ולא לאחר? ולמה תהיה אסורה לאחר? וא"כ למה נקרא אחרון?

קסד) אלא, אחר, והוא אחר והוא אחרון. כי עתה האבן מתגלגלת בכף הקלע. שביחס גוף הראשון שמת, נקרא המגולגל בכף הקלע, שחזר שנית לעולם, בשם, אחר ואחרון. ומשום שאין לו בת זוג, לקח הגרושה. וע"כ מכנהו הכתוב, אחר, אחרון. למה נקרא אחר ביחס הגוף הראשון שמת? הרי כל הבניין, הגוף הראשון, נפל וחזר

קנג) וכך הולך ומשוטט בעולם, ופוקד תמיד לקבר ההוא, עד שהרוחות פוקדים בקברים של הגופים, שאז בא גם הרוח עצמו של בעל הראשון אל הקבר לפקוד את גופו. ואז רוח הזה, שהוא רק חלק מן הרוח העיקרי, מתחבר ברוח שלו העיקרי, ומתלבש בו והולך לו. וכשהרוח נכנס למקומו, הוא מתפשט ממנו. ויש לו מקום באלו היכלות שבגן עדן, או לחוץ, לפי דרכיו של כל אחד ואחד, ושם מסתתר.

קנד) וכשהרוחות פוקדים את עוה"ז, הנה המתים שנמצאים אצל החיים, אינם נמצאים אלא בהמשכת הרוח שהבעל עוזב באשתו בביאה הראשונה, ובו מתלבש רוח האחר העיקרי. היתכן א"כ, שתועלת לרוח, ואישה זו עושה תועלת לכל? שע"י הרוח שעזב בה בעלה, מזדקק הרוח אל החיים? אלא, אם לא הייתה נישאת לאחר, ורוח הראשון לא היה נדחה מפני איש האחר, בעל השני, תועלת אחר היה לו באופן אחר, ולא היה מתייגע בעולם כמו שהוא מתייגע, ולא היה מזדקק אל החיים שבעוה"ז, כמו שהוא משוטט כאן וכאן.

קנה) א"כ, האם זיווג השני של אישה לא היה מלמעלה, שנדחה איש מפני איש? אלא, היא בת זוגו ממש של הבעל השני, והראשון אינו בן זוגה ממש. וע"כ שני הזה שלו היא, וכשמגיע זמנו ולוקח אותה, נדחה הראשון מפניו. כי לא נדחה רוח הראשון שהיה באישה, אלא משום השני, שהוא בן זוגה. הרי שזיווג השני הוא מלמעלה.

קנו) וכל אלו הבעלים השניים, הנדחים מפני הבעלים הראשונים, הראשונים היו בני זוגם של האישה, ולא אלו. ומשום זה אין להם קיום עימהן, ונדחה רוח השני מפני רוח הראשון. ומשום זה, מי שלוקח אלמנה, קוראים עליו, ולא ידע כי בנפשו הוא. שלא ידוע אם היא בת זוגו ממש או לא.

קנז) אלמנה שלא נישאת, אע"פ שבא בן זוגה, והיא אינה רוצה להינשא, הקב"ה אינו מכריח אותה מן הדין, והקב"ה מזמין לאיש ההוא אישה אחרת. והאלמנה אינה נכנסת לדין בזה בעולם ההוא, ואע"פ שאין לה בן, כי אישה אינה מצווה על פרייה ורבייה.

קנח) אישה שלא נישאת פעם שנית, רוח שעזב בה בעלה בביאה הראשונה, יושב באישה י"ב חודשים. ובכל לילה ולילה יוצא, ופוקד את הנפש, וחוזר למקומו. לאחר י"ב חודשים, שהסתלק הדין של בעלה, כי כל אלו י"ב חודשים הרוח מושפל בעצבות כל היום, לאחר י"ב חודשים יוצא מהאישה, והולך ועומד בשער גן העדן, ופוקד בעוה"ז את הכלי, האישה, שיצא ממנו. וכשהאישה מסתלקת מהעולם, יוצא רוח ההוא ומתלבש ברוח שלה, וזוכה בו אצל בעלה, ומאירים שניהם כראוי, בחיבור אחד.

קעב כתוב, אחרי אשר הוטמאה. ולמדנו, שהטמאה בליבו. א"כ, היתכן שאפילו אם תתרחק ותזנה בלא נישואים, תהיה אסורה? אלא, כיוון שהתדבקה באחר, הרי קיבלה עליה החלק של צד ההוא הרע. ובעלה הראשון, שהוא מצד האחר הטוב, הרי לטוב לא יהיה בה חלק לעולם, ולא ירבה כלל למקום ההוא. וע"כ, אם שילחה איש האחרון, או כי ימות האיש האחרון, היא אסורה לראשון. אבל לשאר בני אדם מותרת, אולי תמצא מקום כבתחילה, ואחרון יקום שיזדווג עימה.

קעג מי שיש לו בנים מאישה הראשונה, ומכניס אישה הזו לתוך ביתו, ביום ההוא, הוא מתדבק בחרב הקשה המתהפכת, משום ב' טעמים: א. כי כבר דחתה שני אנשים לחוץ, ועתה הוא השלישי. ב. הכלי שהשתתף בה אחר, איך יבוא הוא לתת בו הרוח שלו. וישתתף עימה, ויתדבק בה. לא משום שהיא אסורה, אבל ודאי שותפות רעה הוא לעצמו.

קעד רבי לויטס היה צוחק ומתלוצץ על אישה זו, כשראה מי שהיה מזדווג עימה. והיה אומר, כתוב, ותשחק ליום אחרון, מי שמתדבק באיש אחרון, הוא צחוק לאח"כ.

קעה עתה יש לחזור ולעיין על מקום אחד, גדול ועליון, שהיה בעולם, וגזע, ושורש אמת. והוא, עובד אבי ישי אבי דוד. כי נאמר, שהמגולגל הוא אחרון, ועובד היה גלגול של מַחְלוֹן, המת בלי בנים. ואיך יצא שורש אמת ממקום הזה?

קעו אלא, עובד ניתקן בתיקון העליון, והשורש של האילן שהתהפך, שאשתו נעשית אימו, החזיר על תיקונו, והתעלה בו וניתקן כראוי. וע"כ נקרא עובד, לשון עבדות, מה שלא זכו כן שאר בני העולם.

קעז בא עובד, עבד ועדר את עיקר ושורש האילן, ויצא מפנים המרים, וחזר ותיקן בנוף האילן, המלכות. בא ישי בנו, וחזק אותו ותיקן אותו, ונאחז בענפיו של אילן אחר עליון, ז"א, וחזר אילן באילן, והסתבכו זה בזה. כיוון שבא דוד, מצא האילנות, ז"א ומלכות, מסתבכים ונאחזים זה בזה, אז ירש ממשלה בארץ. ועובד גרם את זה.

קעט עובד זה ניתקן ויצא מתוך השדה הרע של בורות רעים. בא ישי בנו והתקין ועדר האילן. עכ"ז עובד התקין האילן. כשבא דוד המלך, נשאר באילן התחתון של הנקבה, המלכות, והיה צריך לקבל חיים מאחר, כי מעצמו לא היה לו חיים. ואם זה שניתקן והתקין הכול, היה כך, הרי שאר בני העולם הבאים בגלגול, שאינם יכולים להיתקן כך, על אחת כמה וכמה.

קפ בכל הצדדים הוא פונה לגלגול. פֶּרֶץ היה לגלגול ער, בועז היה גלגול יהודה, עובד היה גלגול מַחְלוֹן. ובכולם יצא האילן מצד הרע והתדבק אח"כ בצד הטוב. בתחילה כתוב, ויהי ער בכור

לעפר, והוא כמו שלא היה, והמגולגל הוא היה מה שהיה גוף הראשון, ולא אחר. ולמה קוראים אותו אחר? וכן למה נקרא אחרון? האם אחרון הוא? אם מיישר דרכיו ומיתקן, יפה, שהוא אחרון ואינו מתגלגל עוד, אבל אם לא, הרי הוא חוזר ומתגלגל ויהיה נטוע כבתחילה, למה נקרא אחרון?

קסה כתוב, וירא אלוקים את כל אשר עשה והנה טוב מאוד. טוב, מלאך הטוב. מאוד, מלאך המוות. והקב"ה מזמין את תיקונו לכל, עד שאפילו מלאך המוות חוזר להיות טוב מאוד.

קסו ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן. ז"א המשקה את המלכות. נהר זה אינו שוקט לעולם מלהפרות ולהרבות ולעשות פירות. ואל אחר הסתַרֵס ואין לו תאוה לעולם, ואינו מפרה ואינו עושה פירות. כי אם היה עושה פירות, היה מעכיר את כל העולם.

קסז משום זה, האדם שגרם לצד הרע שיתרבה בעולם, אינו רואה פני השכינה לעולם. אדם ההוא המתגלגל בגלגול, אם הוא עבר והתדבק באל אחר, שאינו עושה פירות ואינו מרבה בעולם, משום זה נקרא אחר. והשם של הס"א, גרם לו. שאע"פ שמת, הוא, המתגלגל, נקרא אחר, כמו הס"א.

קסח אחרון נקרא, כי מראשון והלאה אחרון קוראים אותו. שני הוא, ומיד נקרא בתורה אחרון. וכך קורא אותו הקב"ה, אחרון, כדי שייתקן בגלגול זה, להיות אחרון, ולא ישוב להתגלגל יותר. השלישי ג"כ נקרא אחרון, וכן בכל פעם שמתגלגל, מהראשון והלאה, נקרא אחרון. וכך צריכים לקרוא אותו אחרון, כי אם היה נקרא מיד, שני, ניתן פתחון פה, שיחזור עוד ויתגלגל כבתחילה, ובניין ההוא של עתה יחרב.

קסט זה לנו מבית שני, שנקרא אחרון, שכתוב, גדול יהיה כבוד הבית הזה האחרון מן הראשון. כי מהראשון והלאה נקרא אחרון, כדי שלא יהיה פתחון פה, שבניין ההוא יפול, ויחזרו לבנותו כבתחילה.

קע אף כן זה, המתגלגל, קוראים אותו אחרון, כמו לבית שני. ומשום זה כתוב, לא יוכל בעלה הראשון, אשר שילחה, לשוב לקחתה. למה כתוב, לא יוכל? האם לא צריך היה לכתוב, לא ייקחנה? כיוון שאישה התדבקה באחר, וירדה להשתעבד במדרגה תחתונה של הס"א, אין הקב"ה רוצה, שהוא הראשון, יירד ממדרגתו, לתת פירות ולהיתדבק במדרגה שאינה שלו.

קעא אם אישה ההיא לא נישאת, אפילו אם היא תזנה בכל האנשים שבעולם, אם בעלה רוצה, יוכל לשוב אליה. אבל אם התדבקה בנישואים לאחר, זו לא תוכל לשוב למדרגה הקודמת, שהייתה לה מתחילה. וע"כ כתוב, לא יוכל, לא יוכל ודאי לשוב למדרגה ההיא לעולם.

קפז) יודוך אחיך. כולם יודו לך על שם הזה, ודאי, אתה יודוך אחיך, על שם הזה הסתלק ונכנע צד האחר. כי כשזכר השם יהודה, יוצאת הסי"א עימה בדי' של יהודה, הרומזת על מצב הראשון שלה, שנמשכת משמאל לבד, ששם יונקת הסי"א, מחמת החיסרון של חסדים שבימין. כיוון שאומרים, אתה, המשכת החסדים מימין, אז יש לה ממשלה וגדולה, וסי"א נכנעת, ואינה נראית שם. ודאי בשם הזה נרשמת ונבררת מן הסי"א, כי כשמתלבשת בחסדים, מתרחקת הסי"א ממנה. וזהו ההתעלות והממשלה של המלכות, ושבירה ורע לצד האחר. כיוון שיודוך אחיך על שם, אתה, אז ידך בעורף אויביך, מיד הסי"א נכנע לך. ושם הזה גרם.

קפח) השם, אתה, אומרים למקום אחר עליון, שכתוב, אתה כוהן לעולם, שהוא בימין העליון, בחכמה.

קפט) כי אתה כוהן. כאן נקשר כוס של ברכה, המלכות, הנקראת אתה, בימין, החסד, שנקרא כוהן, בלא פירוד כלל. ומשום זה, אתה כוהן לעולם, כי כאן נקשר הכוס, המלכות, כראוי. וע"כ קיים, לעולם.

יום השלג, עת שהמלכות נאחזת בקו שמאל לבד, שאז היא מלאה דינים, המכונים קרח ושלג. וזה נמשך עד שבא קו האמצעי, ז"א, ומעלה המסך דמלכות אל הבינה, שזה נקרא זריעת הפולים. ואז מתגלים החסדים, והארת החכמה שבשמאל שבבניין המלכות, מתלבשת בחסדים האלו. וזה, אתה. ואז מסתלקים דיני השלג, והחכמה מאירה בכל השלמות. וזה רמז הכתוב, אתה כוהן לעולם. כי אחר שאתה, המלכות, נקשרת בחסדים, כוהן, ע"י זריעת הפולים של קו האמצעי, אז הוא מתקיים לעולם.

קצ) ע"ז כתוב, יהודה אתה, לאתה הזה יודוך אחיך. שלא כתוב, יהודה יודוך אחיך. אלא על השם, אתה, יודו אחיו. אתה, מקום המלכות צריך לשם הזה, להיותה בדינים בשלג וקרח מצד השמאל. ולא אחר. שמדרגה אחרת אינה צריכה לו, שרק המלכות נמשכת משמאל ונבנית כולה ממנו, ולא אחרת.

קצא) יהודה הוא אב הראשון, של ער ואונן. אב השני של פרץ וזרח, שהם גלגולי ער ואונן. ולא היה בו חילוף לעולם. שלא התחלף המדרגה, שהאח נעשה לאב. שהמת בלי בנים מתגלגל בבן הנולד מאחיו היבס, ואחיו נעשה אביו. שזה ירידת המדרגה ופגם. אבל ביהודה לא היה חילוף וירידת מדרגה, כי הוא היה גם אב הראשון של ער ואונן, המגולגלים בפרץ וזרח. ומשום כך פרץ התגבר בגבורתו, שכתוב, מה פרצת עליך פֶּרֶץ. שלא היה בו ירידת מדרגה. מה שלא היה כן לכל

יהודה רע. מחלון גי"כ היה רע, ולא כל כך. אבל באלו התבער הרע, ויצא הטוב לאח"כ. כאן עמד אילן התחתון, המלכות, על תיקונו. ומלך אלוקים על גויים.

קפא) בתחילת הכול, מעיקר ויסוד העליון, השתרשו המדרגות, ראובן שמעון לוי יהודה, חג"ת ומלכות. כמ"ש בו, הפעם אודה את ה'. וכתוב, ותעמוד מלדת. וזהו כמ"ש, רוני עקרה לא ילדה. כי כשנולד יהודה, יצאה הנוקבא, המלכות, דבוקה בזכר, ז"א, ולא היו על תיקונם פב"פ, ולא הייתה המלכות מוכשרת להוליד. כיוון שניסר אותה הקב"ה, שהפריד אותה מאחורי הזכר, והתקין אותה, אז נעשתה מוכשרת להתעבר ולהוליד.

קפב) ותעמוד מלדת. אין זה כתוב על לאה, נוקבא דז"א שלמעלה מחזה, אלא על רחל, שמבכה על בניה, שהשתרשה ביהודה, נוקבא שלמטה מחזה, אותיות יה"ו ד"ה. ותעמוד מלדת, כי עוד לא ניתקנה.

קפג) בתחילה הצורה שלמעלה הייתה הכול, שאפילו רחל עלתה והייתה למעלה מחזה.

ראובן אותיות אור בן. זהו שכתוב, ויאמר אלוקים יהי אור, שהוא ימין, חסד דז"א.

שמעון, שמאל, אור עם פסולת של זהב, כי שמעון אותיות שם עון, שמאל, גבורה דז"א.

לוי, חיבור שני הצדדים, קו האמצעי, ת"ת דז"א. אחר שיצאו חג"ת דז"א שלמעלה מחזה, יצאה הנוקבא רחל. ויהודה, הנוקבא, מתדבקת בזכר, חג"ת דז"א. יה"ו זכר, חג"ת, ד"ה זו היא הנוקבא, רחל, שהייתה עם הזכר.

קפד) למה הנוקבא מרומזת באותיות ד"ה? די נקראת הנוקבא, בעת שדבקות הרע עימה, שהיא בשמאל בלבד, דבוקה באחורי הזכר. דל"ת פירושו שהיא ענייה וצריכה לשוב בגלגול, הגלגולים מיהודה עד דוד המלך, לבער רע, ולבלות בעפר, ולצמוח אח"כ בצד הטוב, ע"י בניין או"א מחדש, כמ"ש, וייבן ה' אלוקים את הצלע, ולצאת מעניות לעשירות. ואז נקראת אות ה', וע"כ יהודה אותיות יה"ו ד"ה, יה"ו חג"ת דזכר, די ה' הם הנוקבא בשני מצבים שלה, המתחברת עם הזכר.

קפו) יהודה אתה יודוך אחיך, ידך בעורף אויביך. שאנו אומרים, ברוך אתה, הוא ברוך, כשיסוד דז"א משפיע חסדים למלכות, הוא נקרא, ברוך, והמלכות נקראת אתה. כי השם אתה רומז על חסדים. לכל הבנים לא אמר יעקב, אתה, אלא למקום שצריך. כי המלכות נמשכת מצד שמאל, ששם מאירה החכמה בלי חסדים, והיא צריכה לשם, אתה, חסדים, להלביש בו החכמה. כי בלי חסדים אין החכמה מאירה והיא חושך. זהו שאמר לו ליהודה, אתה.

רבץ, במיתת אונן. ואח"כ התגבר, כארי, להקים את פרץ. וכלביא, להקים את זרח. מי יקימנו, שכתוב, ולא יסף עוד לדעתה, לא פסק. וזהו מי יקימנו. מי הוא שאמר, שאישה זו אסורה, מי הוא שיאמר, כיוון שהשלימה דרכיה, אינה נצרכת לך יותר, ש'נבמה זו, כיוון שהשלימה דרכיה, אינה נצרכה לך יותר, וראוי לפרוש ממנה. אבל מי יקימנו, ודאי משם ולהלאה היא שלו. כי הוציאה מי שמכשכש במעיה. הרוח של בעלה הראשון, שעזב בה בביאה הראשונה, והוא מכשכש במעיה. ועתה הוציאה אותו.

קצח אחיו של האדם, למה מייבם את אשתו? ועוד יהודה, שהוא אביו, למה ייבם את אשתו? ולמה לא אדם זר, שאינו קרוב? אלא ההוא שמכשכש במעיה של היבמה, הרוח שעזב בה בעלה המת, רואה שמי שהוא שומר אותו, הקרוב שלו, מקטרג עליו קטרוגים בכל הצדדים. ואם היה אדם זר, היה דוחה אותו. אבל לקרובו אינו רוצה לדחותו. לכן רוצה לצאת משם. כיוון שיוצא מזמין את רוח האחר, העיקרי של המת, ובאים שניהם להיכנס במעי האישה כבתחילה, עד שהוא נבנה כבתחילה, שהתגלגל בטיפה הזרעית של היבם. שזה היה בכוח הקטרוג חזק, שקטרג על אחיו. שע"כ החליט לצאת ממנה. ומשם ולהלאה מותרת לו אישה הזו. כי כבר יצא רוח המקטרג ממנה. וע"כ צריך הקרוב לייבם אותה, כי אדם זר שאינו קרוב, היה הרוח דוחה אותו.

קצט אשרי חלקו של יהודה. בתחילה היה גור, ואח"כ אריה, שהתגבר והתפשט בכוחו כאריה. וסיים בלביא. כל שאר בני העולם אינו כן. וע"כ יהודה, אתה.

ר ראובן, שמעון, לוי, הם חג"ת. יהודה, מלכות, התחבר עימהם. יששכר, זבולון, שתי ירכיים, נו"ה, המקום שיונקים ממנו נביאי אמת. יששכר ירך ימין, נצח. כמ"ש, ומבני יששכר יודעי בינה לעיתים, שהנצח ממשיך אור הבינה אל המלכות, הנקראת עיתים. וכתוב, שִׁמַח זבולון בצאתך, שההוד הוא סיוס חג"ת נ"ה, שהוא שיעור התפשטות אור הבינה, שממנו ולמטה נבחן ליציאה מהמדרגות. ובשיעור גדול, יש ז"ס חג"ת נהי"מ. ואז כתוב, זבולון לחוף ימים ישכון, והוא לחוף אוניות. כלומר, עד המלכות, הנקראת ים, ונקראת אונייה. שוכן עד המלכות, משום הכתוב, ויִרְכְּתוּ עַל צִדּוֹן, ששיעור הירך שלו, הוד, מתפשט עד המלכות, שנקראת צידון.

רא בנימין, יסוד, נשאר למעלה בין הירכיים. ואע"פ שיוסף יסוד, יוסף היה צורתו בארץ, מלכות, ולהשתמש בעוה"ז, המלכות, ועימו השתמש משה, כמ"ש, וייקח משה את עצמות יוסף עימו. בנימין התעלה למעלה ביסוד דז"א, ובנימין צדיק העולם, יסוד.

בני העולם הבאים בגלגול, שיש להם ירידה, שהאח נעשה אביו. וע"כ בניינו של דוד, מתחיל החשבון מפרץ ולא מבוועז, שהיה בו שינוי, כי לא היה האב הראשון של המגולגל, שהוא מחלון.

קצב וע"ז הרוויח יהודה שם הזה, אתה. קם על בירורו בפעם הראשונה, בער ואונן, ובפעם השנייה, בפרץ וזרח, ולא השתנה לעולם. ובניו של יהודה וזרעו, מודים ואומרים, כי אתה אבינו. שלא נעשה להם ירידה, שהאח ייעשה לאב. משא"כ לשאר בני הגלגול לעולם. שאר בני הגלגול, שני אבות ושני אימהות יש להם אופן לבניין שלו. כי נוסף לאביו הראשון, נעשה גם אחיו לאביו, ויש לו שני אבות. וכן שני אימהות, שנוסף לאימו הראשונה, נעשה גם אשתו לאימו.

קצג בוועז, נראה שהיה בו שינוי כשהוליד לעובד, כי עובד בשינוי, שהוא אביו השני. אלא אינו כן, אבצן הוא בוועז. ונקרא בוועז, מפני שהוא אב הראשון שלא עשה שינוי. שיהודה, אב הראשון, התגלגל בו. היתכן שהוא היה, ואינו גלגול יהודה? אלא ודאי בעת שהתעורר למעשה של ייבום, היה בו מי שהוא עז כאריה וכלביא, יהודה. וע"כ נקרא בוועז, מלשון בו עז, שהוא יהודה. והיה זה, כדי שלא יהיה שינוי בדוד. ומשום שהתגלגל בו יהודה, חזר הדבר לשורש הראשון, כדי שיהיו כולם מאב אחד, ושלשלת אחת. והכול אחד, ולא היה שינוי בגלגול הזרע של דוד. וע"כ, אתה, מראש ועד סוף בלא שינוי כלל.

קצד אשרי חלקו של דוד, שנברר כן, ועלה משאר שורשי בני אדם בארץ.

קצה יודוך כל בני העולם, היה צריך לומר. מה הטעם, שאומר, אחיד? אלא דרך כל בני העולם, אינם מייבמים לגלגול המת בלי בנים, אלא מצד האחים, והאח מזדמן לייבום. ואתה, בעצמך הזדמנת לייבום. וכאן כל אחיד יודוך, שלא השתלשלה מהם, ולא מאחד מהם, שלשלת המלוכה, אלא אתה בלבדך. אתה, מראש ועד סוף אתה עשית, וממך יצא כל השלשלת והגזע של אריה.

קצו בניך בני אריה, שלא עברו לשינוי על אחיך. ולא נחלפו, לא לטלה ולא לשור ולא לגדי. כי י"ב צורות ב"ב מזלות, כנגד י"ב שבטים. ובני יהודה כולם היו בצורת אריה. אלא אריה התחיל לבנות ואריה השלים הבניין. כל שלשלת שלך בני אריה הם, שאם היה בא גלגול מצד אחיך בבניך, היו מתחלפות כל הצורות והיו מתערבות אלו באלו. וע"ז, יודוך אחיך, שלא היה אחד מהם בגלגול בתוך השלשלת של בניך. הרם ידך, שלא היה בך ערבוב אחד מהם.

קצז מטָרף בני עלית, כָּרַע רַבֵּץ כאריה וכלביא, מי יקימנו. מטָרף בני עלית, שלא היה טרף ומזון לאחר על שולחנך. כרע, במיתת ער.

נשמות הצדיקים, שהיו לבושות בהן, והנשמות מקבלות שם המוחין דזו"ן.

ויש בזה ב' בניינים: בניין א', חזרת אל"ה למי"י שנשלם בזה השם אלוקים, שורוק. בניין ב', עליית קו אמצעי למי"ן במסך שבו, הממעט הג"ר דג"ר ומלביש החכמה בחסדים, חיריק.

רג ממונה של עשיו אמר ליעקב, כי שרית עם אלוקים, למעלה, שעלה עם אותיות אל"ה דזו"ן ונכלל בשם אלוקים, אשר התחבר ונשלם שם, בתיקון הראשון בבניין הראשון, בבניין של נקודת השורוק.

רד וע"כ אין כליה לישראל לעולם ולעולמי עולמים. וחס ושלוש, אם היו קלים, שם הזה אלוקים, לא היה, כי ג' אותיות אל"ה מאלוקים מלובשות בנשמות ישראל. כמי"ש, והכריתו את שמנו מן הארץ, ומה תעשה לשמך הגדול. שם גדול הזה, בניין הראשון, שם הראשון, אלוקים. שהיה נחסר מאותיות אל"ה, המלובשות בנשמות ישראל, ועתה שישראל בגלות, כביכול, כל הבניין נפל, שחסרים אותיות אל"ה מבניין השם. לעת"ל, כשיגאל הקב"ה את בניו מן הגלות, מי"י ואל"ה, שהיו בפירוד בגלות, יתחברו יחד, והשם אלוקים יהיה שלם על תיקונו. והעולם יתבשם. כמי"ש, מי אלה כעב תעופינה וכיונים אל ארובותיהם.

רה משום שהוא שם אחד, לא כתוב, מי ואלה כעב תעופינה, אלא מי אלה, שם אחד בלא פירוד, השם אלוקים. שבגלות הסתלק מי"י למעלה, במלכות, והסתלקה האם, מלכות, מהבנים, מישראל. והבנים נפלו, והשם אלוקים, שהיה שלם, שם גדול הראשון, נפל. כי נחסרו ממנו אותיות אל"ה, המלובשות בישראל.

רו ואנו מתפללים ומקדשים בבתי כנסת על שם אלוקים, שיהיה נבנה כמו שהיה. ואומרים, יתגדל ויתקדש שמייה רבא. אמן יהא שמייה רבא מבורך. מי הוא שמו הגדול? הראשון מכל, השם אלוקים, שנשלם בבניין הראשון. משום שאין לו בניין אלא עימנו, כי מי"י לא יהיה נבנה מעולם אלא באותיות אל"ה, המלובשות בנשמות ישראל. וע"כ בזמן ההוא, מי אלה כעב תעופינה. ויראו כל העולם שהשם העליון ניתקן על תיקונו.

רי ואם שמו הגדול אלוקים ניתקן ונבנה על תיקונו, הרי ישראל מושלים על הכול, וכל שאר השמות חוזרים ובאים על תיקונם. וישראל שולטים על הכול, כי כולם תלויים בשמו הגדול הראשון לכל בניינים, השם אלוקים. כי על ידו מתגלה הארת החכמה, ואור החכמה מכניע כל הקליפות. וע"כ שולטים ישראל על כל השמות מקבלים ממנו חכמה, ונשלמים על ידו. אחר בניין השני. כי בהיותו בבניין הראשון הוא חסר חסדים ואינו יכול להאיר, ובבניין השני משיג חסדים.

רב מהברכיים למטה יש עוד ב' פרקים, דן ונפתלי, גד ואשר. בִּרְךְ השמאלית: דן בפרק האמצעי של הרגל, נפתלי בפרק התחתון של הרגל. משום זה נפתלי איילה שלוחה, שהוא קל ברגליו. בירך הימין: גד פרק האמצעי, והוא יגוד עקב, עד הפרק של העקב, אשר פרק התחתון בפרק העקב, כמי"ש, וטובל בשמן רגלו. וכתוב, ברזל ונחושת מְנַעֲלֶיךָ. באופן שבג' פרקים של ירך הימין: יששכר פרק העליון, גד אמצעי, אשר תחתון. בג' פרקים של ירך השמאל: זבולון פרק העליון, דן אמצעי, נפתלי תחתון.

כל אלו י"ב השבטים הם צורות עליונות בצורה שלמעלה. ומשום שהיו בריות ממש בעוה"ז, ניתקן בהם השכינה, באלו י"ב פרקים, י"ב המשכות, שנמשכו מישראל ממש, ז"א, כמי"ש, כל אלה שבטי ישראל שנים עשר. ההמשכות של ישראל נקראים אל"ה, להתפשט בהם השם מי"י, שיהיה הבניין כראוי, שיהיה ישראל בכלל השם אלוקים: אל"ה ישראל בכלל, מי"י מחבר עימו אל"ה, ויהיה הבניין שלם על תיקונו, שם אחד ממש.

נודע שבעת השפעת הקטנות, עולה המלכות למקום בינה שבכל מדרגה, שאז נבקעת כל מדרגה לשתיים, כי המלכות שעלתה למקום בינה, סיימה שם המדרגה מתחת לחכמה, ולא נשאר בכל מדרגה אלא ב"ס כו"ח, וגו"ס, בינה ותו"מ שבכל מדרגה, נפלו למדרגה שמתחתיה. ה"ס כח"ב תו"מ, חמש אותיות של שם אלוקים, שבי אותיות מי"י של אלוקים, כו"ח, נשארו במדרגה, וג' אותיות אל"ה, בינה ותו"מ, נפלו מכל מדרגה למדרגה שמתחתיה. באופן, שבי אותיות מי"י נשארו בבינה, וג' אותיות אל"ה נפלו למדרגה שמתחתיה, לזו"ן. וכן בזו"ן נשארו ב' אותיות מי"י של מדרגתם, וג' אותיות אל"ה נפלו למדרגה שמתחתיהם, לנשמות הצדיקים.

ולעת גדלות, חוזרת המלכות ויורדת ממקום בינה למקומה עצמה, והתבטל מסך המלכות שבקע כל מדרגה, ואז עולות בחזרה, כל חצאי מדרגות התחתונות שנפלו ממדרגתם, ומתחברות עם העליונות, כלומר שחוזרות למדרגתם. ואותיות אל"ה דבינה, שנפלו לזו"ן, חוזרות ועולות לבינה, ומתחברות לאחת עם ב' אותיות מי"י שנשארו בה. ונשלם השם אלוקים, בחמישה כלים כח"ב תו"מ, עם חמישה אורות נרנח"י.

וכיוון שאותיות אל"ה דבינה היו בזו"ן, כשעולות, לוקחות עימהן גם זו"ן, שהיו מלובשות שם. וזו"ן מקבלים שם מוחין דבינה. ועד"ז כשעולות אל"ה דזו"ן, שהיו נפולות בנשמות הצדיקים, ומתחברות בב' אותיות מי"י דזו"ן, ונשלם בהם השם אלוקים, לוקחות עימהם גם

ריב) משם ולהלאה, אחר שניתקן היסוד, להיות מונה בכוח המסך דצ"ב, הוא מונה לכל. כי מונה הראשון נגנו, מפני שהוא היסוד, טוב עין. כמ"ש, מונה מספר לכוכבים. שעל ידו עוברים כולם בחשבון. ולעת"ל, כתוב, עוד תעבורנה הצאן על ידי מונה. ואין יודעים אם הוא מונה הראשון או השני. אלא משום שבזמן ההוא יהיה הכול ביחוד בלא פירוד, הכול יהיה ע"י מונה אחד, המונה הראשון, כי אז יתוקן המסך דצ"א, והמסך דצ"ב יתבטל. כי לא יהיה עוד שום דין במלכות, שתהיה צריכה להתמתק בבינה. וע"כ לא נשאר כי אם המונה הראשון, שעליו כתוב, מי מנה עפר יעקב.

ריג) מי מנה עפר יעקב ומספר את רובע ישראל. בשעה שיתעורר הקב"ה להחיות המתים, אותם שבאו בגלגול, שהם ב' גופים ברוח אחד, גוף המת וגוף המתגלגל, שלשניהם רק רוח אחד. ב' אבות, אב של המת ואב של גוף המתגלגל. וכן ב' אימהות. כמה גלגולים מתגלגלים עד שיתוקן מי מנה עפר יעקב, המונה הראשון, הוא יתקן הכול, כל הגופים המגולגלים, ולא יהיה נאבד כלום, והכול יקום לתחייה.

ריד) ורבים מישיני אדמת עפר יקיצו. אדמת עפר. כשהחברים הסתכלו באלו אותיות השטים באוויר, והם אע"ד פמת"ר, שפירושו, אדמת עפר. השטים באוויר, שיש להם קומת רוח, מכוח המסך דצ"א, אז נקראות עפר. ואם ע"י המסך דצ"ב, אז נקראות אדמת. כי הבינה נקראת אדום, והמלכות הממותקת בה, נקראת אדמת.

רטו) ושפח אני את המתים שכבר מתו. שהן האותיות אדמת עפר. הן המתים מבחינת עפר, והן המתים מבחינת אדמת. וקול התעורר ומודיע כן בבניין השני, שהוא גוף המגולגל. והוא המתקן הן גוף המת, שהוא מבחינת עפר. והן גוף עצמו, שהוא בחינת אדמת. והוא שאומר, ושבח אני את המתים, שמתקן אותם.

עפר, הוא עפר הראשון, גוף המת. אדמת, הוא השני שניתקן, שהוא גוף המגולגל.

אשר עיקר הראשון הוא פסולת אצלו. כי גוף המת בלי בנים, שהוא עיקר, הוא פסולת אצל גוף שהתגלגל, שהוא המתקן אותו. וע"כ כתוב, ושבח אני את המתים, שמתקן אותם.

רטז) ישני אדמת עפר כולם יקיצו. אלו שניתקנו, יהיו לחיי עולם התחתון, המלכות. כי לא זכו להיות בעולם העליון, אלא שירדו לעולם דנוקבא. ואלה שלא זכו להיתקן, יהיו לחרפות לדראון עולם. משום שהצד האחר יעבור מהעולם, הקב"ה ישאיר אותם אלו שהיו מנביעה של צד ההוא, להתמיה בהם כל בני עולם. כמ"ש, לחרפות לדראון עולם.

רח) כשברא הקב"ה, בינה, את העולמות, זו"ן, שם הזה נבנה הראשון לכל הבניינים, הראשון לכל בחינות ג"ר, להיותו ג"ר דרוח. שכתוב, שאו מרום עיניכם וראו, מי ברא אלה. ברא שמו אלוקים על תיקונו. וכשברא אל"ה, ברא אותו בכל הכוחות הראויים לו, להיות שמו על תיקונו כראוי. שהלביש אותו בחסדים. כמ"ש, המוציא במספר צבאם.

רט) המוציא במספר. בן אחד, המאיר מסוף העולם עד סוף העולם, יש להקב"ה. והוא אילן גדול וחזק, יסוד דז"א. ראשו מגיע לגובה השמיים, ז"א, וסופו מתפשטים שורשיו ומשתרשים בעפר הקדוש, המלכות. כמ"ש, כי כל בשמיים ובארץ. ושמו מספר. ותלוי בשמיים העליונים, ז"א, וחמישה רקיעים תלויים בשמיים, חג"ת נ"ה, עד מספר הזה, שהוא רקיע השישי, יסוד. וכולם, כל הרקיעים, מקבלים שם הזה, מספר, בזכות היסוד. כמ"ש, השמיים מספרים. משום מספר הזה, כל השמיים, חמישה הרקיעים, מרוויחים שם הזה בזכותו. וע"ז, המוציא במספר צבאם. שאם לא מספר הזה, לא היה נמצאים צבאות ותולדות לעולם. כי היסוד מוליד תולדות.

רי) וע"ז כתוב, מי מנה עפר יעקב ומספר את רובע ישראל. שניים הם, שפנו הצאן, ובאו בחשבון על ידיהם, משום שלא שלט בהם עין הרע. מי מנה עפר יעקב. הרי אחד שעושה חשבון. ומספר את רובע ישראל, זהו מונה האחר.

ריא) על שניים אלו אינו שולט עין הרע, כי מי מנה עפר יעקב. אלו הן אבנים הקדושות, אבנים חזקים, שמהם יוצא מים לעולם. וע"ז כתוב, והיה זרעך כעפר הארץ. כמו עפר, שהעולם מתברך בזכותו, כך, והתברכו בזרעך כל גויי הארץ, כעפר הארץ ממש.

אבנים, הן מדרגות המלכות, שנקראת אבן. וכשהמלכות היא בשליטת השמאל בלא ימין, האבנים מתקשים מאוד, ואז הן חזקים. והן מונחות על התהום, שמחמת דינים דשמאל הן סותמים מוצא המים, חסדים. וכדי שהעולם יוכל להתקיים, הן מתנקבים ע"י המסך דצ"א. ויוצאים המים דרך הנקבים, וע"י זה מתקיים העולם.

בשליטת המסך דצ"א נקראת המלכות עפר, שע"ז כתוב, והיה זרעך כעפר הארץ. וע"כ היא מונה הראשון, שעליה כתוב, מי מנה עפר יעקב. ומספר, שהוא מונה השני, מנה להרביץ כל אלו הנוקבאות, מרגליות עליונות, מדרגות הבינה, של המיטה ששכב עליה יעקב, המלכות. ומספר, יסוד, הנושא של המסך דצ"ב, המעלה את המלכות לבינה, שמשום העלאה זו נעשית הבינה האם הרובצת על הבנים, ונקראת הבינה בשם מרגלית עליונה. שע"י זה נמתקת המלכות, שהיא המיטה ששכב עליה ישראל.

ריז) כל זה גרם אדם, שלא רצה להפרות ולהרבות בעולם, ולא רצה לקיים ברית הקדוש. **ריח**) כי תקנה עבד עברי, שש שנים יעבוד ובשביעית ייצא לחופשי. כל זכר עומד בצורת עולם הזכר, ז"א. וכל נקבה עומדת בצורת עולם הנקבה, המלכות. בעוד שהוא עבד של הקב"ה, הוא מתדבק בשש שנים הקדמוניות, חג"ת נה"י דז"א. ואם עוקר את עצמו מעבודתו, עוקר אותו הקב"ה מאלו שש שנים של עולם הזכר, חג"ת נה"י דז"א, ונמסר לאדם, שהוא מו"ק, חג"ת נה"י, ועובד אותו שש שנים, ונעקר משש שנים שלמעלה, דז"א.

ריט) אח"כ יורד משם ונמסר בעולם הנקבה. הוא לא רצה לעמוד בזכר, יורד ועומד בנוקבא, המלכות. באה הנוקבא, ספירה השביעית, ולוקחת אותו, שעליה כתוב, ובשביעית ייצא לחופשי חינוס. מכאן ולהלאה הוא מעולם הנוקבא.

ריכ) לא רצה לעמוד בה ובגאולה שלה, שכתוב, אהבתי את אדוני, את אשתי ואת בניי, לא אצא חופשי. יורד למטה, ומתדבק למטה, ונאחז בצד האחר. מכאן ולהלאה הוא נעקר מעולם הזכר ומעולם הנקבה, כי התאחד בעבדים מצד אחר.

ריכא) כיוון שנאחז בס"א, הוא צריך פגם, ולעשות בו רשימו של פגם. כמ"ש, ורצע אדוניו את אוזנו במרצע. כי כל פגם הוא מצד האחר. ואז, ועבדו לעולם, עד היוב"ל, שנקרא עולם. ומיובל ולהלאה חוזר להתגלגל, וחוזר לעולם כבתחילה, ומתדבק בעולם הנקבה, ולא יותר. זכה, עושה תולדות בעולם הנקבה, המלכות. והוא זכאי, כשהוא ניתקן וזכה לכך.

ריכב) ואם לא זכה אפילו בגלגול היוב"ל, הרי הוא כמו שלא היה. שחזר בגלגול, ולא השלים ימיו להינשא בעולם, ולעשות תולדות, כתוב, אם בגפו יבוא בגפו ייצא. אם יחידי נכנס בעולם ההוא, בלי תולדות, ולא רצה להשתדל בזה, ויצא מעוה"ז יחידי בלא זרע, הולך כאבן בכף הקלע, עד מקום ההוא של הסלע החזק, שהוא אחר כתפיו של גן העדן. ונכנס שמה. ומיד נושב רוח היחידי, שעזב את הנוקבא, ובא שמה, שהוא הרוח, הנשאר בנוקבא מבעלה הראשון. והולך יחידי, כנחש שאינו מתחבר באחר בדרך. כי הוא נפרד משני רוחות שבאישה והלך יחידי. והוא נושב ברוח הזה של המת בלי בניס, שבא עתה שמה, שדוחה אותו משם, כדי שיבוא להתגלגל וייתקן.

ריכג) ומיד יוצא ממקום של סלע החזק, לבדו בלי נקבה, והולך ומשוטט בעולם, עד שמוצא גואל להשיבו לעוה"ז להיתקן. וזהו, אם בגפו יבוא בגפו ייצא, בלי נוקבא. זה שלא רצה לשאת אישה שיהיה לו תולדות. וכיוון שאין לו בת זוג, מוכרח לשאת אישה גרושה.

ריכד) אם אדוניו ייתן לו אישה. הכתוב חוזר לאותו שיצא יחידי בלי נוקבא. מקום שביעית, המלכות, יגאל אותו. שביעית נקראת אדוניו, אדון כל הארץ. אם אדוניו זה מרחם עליו, ומחזירו לעוה"ז כמו שהיה, ונותן לו אישה ההיא, אשר המזבח מוריד עליו דמעות, אישה גרושה, ומתחברים יחד, וילדה לו בניס או בנות, האישה וילדיה תהיה לאדונה, למלכות הקדושה.

ריכה) כי אם חזר בתשובה, ותיקן אותו המקום שפגם בחייו, הוא מתקבל לפני המלך הקדוש, הוא לוקח אותו ומתקן אותו על תיקונו, אח"כ. זה נקרא, בעל תשובה. כי ירש מושבו של מקום ההוא, של הנהר הנמשך ויוצא, המלכות, כי נהר הנמשך ויוצא הוא יסוד, ומושבו המלכות. ומתקן את עצמו ממה שהיה בתחילה. כיוון שניתקן ושב בתשובה, הוא עולה על תיקונו. שאין דבר בעולם, ואין מפתח בעולם, שלא ישבור, אותו השב בתשובה.

ריכז) ייצא בגפו, פירושו שבח והתעלות. המקום שבעלי תשובה עולים, שאפילו צדיקים גמורים אינם יכולים לעמוד שם. ומשום זה, כיוון ששב בתשובה, הקב"ה מקבלו מיד.

ריכח) אין דבר בעולם העומד לפני תשובה. ולכולם הקב"ה ודאי מקבל. ואם שב בתשובה, הרי מזומן לו דרך החיים. ואע"פ שפגם מה שפגם, הכול מיתקן, והכול חוזר על תיקונו. כי אפילו במה שיש בו שבועה, הקב"ה מקבלו, שכתוב, חי אני נאום ה', כי אם יהיה כונניהו בן יהויקים. וכתוב, פתבו את האיש ערירי. ואחר ששב בתשובה, כתוב, ובני יכוניה אסיר, שאלתיאל פנו. מכאן, שהתשובה שוברת כמה גזרות ודינים וכמה שרשרות של ברזל, ואין מי שעומד לפני תשובה.

ריכט) ע"ז כתוב, ויצאו וראו בפגרי האנשים הפושעים בי. פשעו בי, אינו כתוב, אלא הפושעים בי. אותם שלא רצו לשוב בתשובה ולהתנחם על מה שעשו. אבל אם התנחמו ועשו תשובה, מקבל אותם הקב"ה.

רל) משום זה אדם זה, אע"פ שפשע בו, ופגם במקום שלא צריך, ושב לפניו, הוא מקבלו ומרחם עליו. כי הקב"ה הוא מלא רחמים, ומתמלא

ועל מה שעשה עתה, וחוזר בתשובה. ואח"כ, ולאבליו, שהם המלאכים, שהיו מתאבלים עליו כשעברו ממנו, ועתה שחזרו אליו, הרי ניחומים לכל הצדדים, הן שמתנחם על מעשיו והן שמתנחם על צרותיו ואבלו.

רלז ועתה הוא חי ודאי. חי בכל הצדדים, אוחז בעה"ח ולכן נקרא בעל תשובה. כי כנ"י, המלכות, נקראת ג"כ תשובה. כי תשובה אותיות תשוב ו' לגבי ה'. ו' עה"ח, ז"א, ה' מלכות. וע"כ נקראת המלכות תשובה. והוא נקרא בעל תשובה. בעלה של המלכות, שמשפיע לה. ע"כ, אפילו צדיקים גמורים אינם יכולים לעמוד במקום שבעלי תשובה עומדים.

רלח דוד המלך אמר, לך לבדך חטאתי והרע בעיניך עשיתי. יש חטאים, שהאדם חוטא להקב"ה ולבני אדם. ויש חטאים, שחוטא לבני אדם ולא להקב"ה. ויש חטאים, שחוטא להקב"ה לבדו ולא לבני אדם. דוד המלך חטא להקב"ה בלבדו ולא לבני אדם. וע"כ אמר, לך לבדך חטאתי.

רלט הרי חטא, חטא ההוא של בת שבע. ומי שבא על ערווה, אסורה על בעלה. האם אינו נמצא חוטא לחברו וחוטא להקב"ה? אלא, חטא ההוא היה בהיתר, ודוד לקח את שלו, כי גט היה לה מבעלה עד שלא הלך למלחמה, כי כן היה המנהג של כל ישראל, שנתנו גט על זמן לנשיהם, כל היוצא לצבא. וכן עשה אוריה לבת שבע. ולאחר שעבר הזמן והייתה מותרת לכל, לקח אותה דוד. ובהיתר עשה כל מה שעשה.

רמ כי אם היה באיסור, לא היה הקב"ה עוזב אותה אצלו. שכתוב לעדות, וינחם דוד את בת שבע אשתו. שזה עדות, שהיא אשתו, ודאי אשתו ובת זוגו הייתה, שהיא מוכנה לו מיום שנברא העולם. הרי עדות, שלא חטא דוד החטא של בת שבע.

רמא ומה הוא החטא, שחטא להקב"ה לבדו ולא לאחר? שהרג את אוריה בחרב בני עמון, ולא הרג אותו בשעה שאמר לו, ואדוני יואב, שהרי הוא היה אדוני. והמקרא מוכיח, שכתוב, אלה שמות הגיבורים אשר לדוד. ולא אשר ליואב. ונמצא, שהוא מורד במלכות. והמורד במלכות חייב מיתה. ולא הרג אותו בשעה ההיא, אלא הרגו בחרב בני עמון.

רמב ולא נמצא איתו דבר, כמ"ש, רק בדבר אוריה החיתי. רק, בא למעט, בדבר אוריה חטא, ולא חטא באוריה עצמו. והקב"ה אמר, ואותו הרגת בחרב בני עמון. וכל חרב מבני עמון, היה חקוק בו נחש עקום, צורה של דרקון, שהוא עבודה זרה שלהם. אמר הקב"ה, נתת כוח לשיקוץ ההוא. משום שבשעה שהרגו בני עמון את

רחמים על כל מעשיו. כמ"ש, ורחמיו על כל מעשיו. אפילו על בהמות ועופות מגיעים רחמיו. אם עליהם מגיעים רחמיו, כש"כ על בני אדם, היודעים ונודעים לשבח לאדונם, שמגיעים עליהם רחמיו, ושורים עליהם. וע"ז אמר דוד, רחמך רבים ה', כמשפטיך חייני.

רלא אם על רשעים מגיעים רחמיו, כש"כ על צדיקים. אלא מי צריך רפואה? אלו שהם בעלי כאבים. ומי הם בעלי כאבים? אלו הם הרשעים. והם הצריכים רפואה ורחמים, שהקב"ה מרחם עליהם, שלא יהיו נעזבים ממנו, והוא אינו מסתלק מהם, וישובו לפניו בתשובה. כשהקב"ה מקרב מקרב בימין. וכשהוא דוחה, דוחה בשמאל. ובשעה שדוחה, הימין מקרב. מצד זה דוחה, ומצד זה מקרב. והקב"ה אינו עוזב רחמיו מהם.

רלב וילך שובב בדרך ליבו. וכתוב אחריו, דרכיו ראיתי וארפאהו ואנחהו ואשלם ניחומים לו ולאבליו. אע"פ שהרשעים עושים בזדון, והולכים בדרך ליבם, ואחרים עושים בהם התראה, ואינם רוצים להקשיב להם, עכ"ז, בשעה שחוזרים בתשובה, ולוקחים דרך הטוב של תשובה, הרי רפואה מוכנה לפניהם.

רלג האם מדבר הכתוב על חיים או על מתים? כי תחילת הכתוב אינו סופו, וסופו אינו כתחילתו. בתחילת הכתוב, מראה על חיים, שאומר, וילך שובב. וסופו מראה על מתים, שאומר, ואשלם ניחומים לו ולאבליו. אלא מדבר, בעוד שאדם בחיים, וכך הוא, וילך שובב בדרך ליבו, משום שיצה"ר שבו חזק ומתגבר בו. וע"כ הולך שובב, ואינו רוצה לשוב בתשובה.

רלד הקב"ה רואה דרכיו, שהולך ברע בלא תועלת, אומר הקב"ה, אני צריך לאחוז אותו בידו. דרכיו ראיתי, שהולך בחושך, אני רוצה לתת לו רפואה, וארפאהו. הקב"ה מביא בליבו דרך התשובה והרפואה לנשמתו. ואנחהו, הוא כמ"ש, לך נְחָה את העם. הקב"ה מנהיג אותו בדרך הישר, כמי שאוחז בידו של אחר ומוציאו מתוך החושך.

רלה ואשלם ניחומים לו ולאבליו. הרי נראה שמת הוא. כן ודאי מת, ועומד בחיים, שכיוון שהוא רשע, נקרא מת. מהו ואשלם ניחומים לו ולאבליו? אלא הקב"ה עושה חסד עם בני אדם, שכיוון שנכנס לשנת י"ג ולהלאה, נותן עימו שני מלאכים, ששומרים אותו מימינו ומשמאלו.

רלו כשהאדם הולך בדרך הישר, הם שמחים בו, ומחזקים אותו בשמחה, מכריזים לפניו, תנו כבוד לצורתו של המלך. וכשהולך בדרך עקום, הם מתאבלים עליו ועוברים ממנו. כיוון שהחזיק בו הקב"ה, והנהיג אותו בדרך הישר, אז כתוב, ואשלם ניחומים לו ולאבליו. ואשלם ניחומים לו, בתחילה, שהוא מתנחם על מה שעשה בתחילה,

בני אדם. ועי"ז אמר דוד, אלמדה פושעים דרכיך וחטאים אליך ישובו.

רמט) ודוד עלה במעלה הזיתים עולה ובוכה. וראש לו חפוי והוא הולך יחף. למה? אלא עשה עצמו נזוף, כדי לקבל עונש, והעם היו רחוקים ממנו ד' אמות. אשרי העבד שכך עובד לאדונו, ונדע בחטאו, כדי לשוב ממנו בתשובה שלמה.

רנ) מה שעשה לו שמעי בן גרא היה יותר, מכל הצרות שעברו עליו עד היום ההוא, ודוד לא השיב כנגדו דבר. כי היה יפה לו, ובזה התכפרו.

רנא) שמעי תלמיד חכם היה, וחכמה רבה הייתה בו, למה יצא אל דוד ועשה לו מה שעשה? אלא ממקום אחר היה הדבר, והכניס לו דבר זה בליבו. וכל זה עשה לתועלת לדוד. כי ההוא שעשה לו שמעי, גרם לו לחזור בתשובה שלמה, ושיבר ליבו בשבירה רבה, ושפך דמעות רבות מתוך ליבו לפני הקב"ה. ועי"כ אמר, כי ה' אמר לו קלל. ידע שממקום אחר עליון ירד הדבר.

רנב) שני ציוויים ציווה דוד לשלמה בנו. אחד של יואב, ואחד של שמעי, עם שאר הציוויים שציווה אותו. של יואב, שכתוב, וגם אתה ידעת את אשר עשה לי יואב בן צרויה. דבר סתום היה, שאפילו שלמה לא היה לו לדעת. אלא משום שידעו אחרים, נודע לשלמה. עי"כ אמר, וגם אתה ידעת. מה שלא היה ראוי לו לדעת.

רנג) של שמעי, שכתוב, והנה עימד שמעי בן גרא. והנה עימד, שהוא מוכן לך תמיד, כי רבו היה. ומשום זה לא אמר על יואב, והנה עימד יואב. אבל שמעי זה, שנמצא עימו תמיד, אמר והנה עימד.

רנד) וישלח המלך, ויקרא לשמע, ויאמר, בנה לך בית בירושלים. איפה החכמה של שלמה המלך בזה? אלא הכול בחכמה עשה, ולכל הצדדים השגית, כי חכם היה שמעי, ואמר שלמה, אני רוצה שיתרבה התורה בארץ עי"י שמעי, ולא ייצא לחוץ.

רנה) הסתכל שלמה בחכמה, שכתוב, יוצא יצוא ומקלל. יוצא יצוא ב' פעמים, יציאה אחת שיצא מבית המדרש לקלל את דוד. ויציאה אחת שיצא מירושלים אל עבדיו, שמת עליה. יציאה אחת אל המלך, ויציאה אחת אל עבדיו. וכל זה ראה שלמה והסתכל ברוח הקדוש ביציאה השנייה. ועי"כ אמר, והיה ביום צאתך, ידע שביציאה ימות.

רנו) ועיפר בעפר. אמר שלמה, אצל אבי היה בעפר, אצל שמעי יהיה במים. שניהם דן שלמה, שיהיה נידון בעפר ומים כסוטה, למי שהשטין הדרך אצל אביו.

רנז) כתוב, והוא קיללני קללה נמרצת. וכתוב, ואשבע לו בה' לאמור, אם אמיתך בחרב. מהו בחרב? האם שוטה היה שמעי, שלא הבין, שאילו נשבע לו כך, שלא יאמר אחי"כ, בחרב לא, אבל בחנית או בחץ כן?

אוריה, ורבים מבני ישראל עימו, התגבר בשעה שהוא חרב בני עמון, וכמה התחזק כוח עבודה זרה ההיא, שיקוף.

רמג) היתכן שאוריה לא היה צדיק, כיוון שכתוב עליו, אוריה החיתי? אלא, היה צדיק. אלא שם מקומו היה חיתי. כמ"ש, ויפתח הגלעדי, שע"ש מקומו נקרא כך, וכן אוריה החיתי.

רמד) ועי"כ כתוב, בדבר אוריה החיתי, ולא באוריה עצמו. כי כבר היה חייב מיתה מטעם מורד במלכות. ודוד גרם, ששיקוף בני עמון התגבר על מחנה אלוקים של מחנה דוד, שהיה ממש הצורה של מעלה, של צבאות המלכות העליונה. ובשעה שפגם דוד מחנה הזה שלו, פגם למעלה מחנה אחר. ועי"כ אמר דוד, לך לבדך חטאתי, לבדך, ולא לאחר היה חטא ההוא, שחטא לו. וזה שכתוב, בדבר אוריה. וזהו שכתוב, בחרב בני עמון. שהחטא לא היה באוריה עצמו, אלא בדבר אוריה, מה שנתן כוח לחרב בני עמון.

רמה) כתוב, כי ה', עיניו משוטטות בכל הארץ. אלו הן נקבות. וכתוב, עיני ה' המה משוטטים. אלו הם זכרים. כי יש בהם בחינת זכר ונקבה. דוד אמר, והרע בעיניך עשיתי. הלא, לפני עיניך, היה צריך לומר? אלא, אמר דוד, במקום שחטאתי, בעיניך היה, כי הייתי יודע, שענייך מוכנים ועומדים לפניי. ולא החשבתי אותם. הרי החטא שחטאתי ועשיתי, היה בעיניך.

רמו) למען תצדק בדוברך תזכה בשופטך. ולא יהיה לו פתחון פה לומר לפניך, בחיני ה' ונסני. כל אומן כשמדבר, מדבר באומנותו. דוד היה הבדחן של המלך, ואע"פ שהיה בצער, כיוון שהיה לפני המלך, חזר לבדחנות שלו כמו שהיה, כדי לשמח את המלך.

רמז) אמר, ריבון העולם, אני אמרתי בחיני ה' ונסני, ואתה אמרת שלא אוכל לעמוד בנסיונך. הרי חטאתי למען תצדק בדוברך, ויהיה דברך אמת, כי אם לא חטאתי, היה הדבר שלי אמת ודברך בריק. עתה שחטאתי, כדי שדברך יהיה אמת, נתתי מקום להצדיק דברך, משום זה עשיתי, למען תצדק בדוברך תזכה בשופטך. כי חזר דוד לאומנותו, ואמר בתוך צערו, דברי בדחנות אל המלך.

רמח) למדנו, לא היה דוד ראוי לאותו מעשה, כי אמר, וליבי חלל בקרבי. כך הוא, אבל אמר דוד, בלב יש ב' היכלות, באחד דם ובאחד רוח. אחד המלא דם, משכן ליצה"ר, וליבי אינו כן, כי ריקן הוא, ולא נתתי משכן לדם הרע להשכין בו היצה"ר. וליבי ודאי חלל בלא שוכן רע. וכיוון שכן, לא היה דוד ראוי לחטא שחטא. אלא כדי לתת פתחון פה לרשעים, שיאמרו, דוד המלך חטא וחזר בתשובה, ומחל לו הקב"ה, כש"כ שאר

שרתה על בניין ההוא. וע"כ לא השתכלל. כי בשעה שהרצון של מעלה יתעורר, ייטיב וידליק האורות של בניין ומעשה, עד שאפילו המלאכים של מעלה לא יוכלו להסתכל בביהמ"ק, ולא בבניין. ואז ישתכלל ביהמ"ק וכל מלאכתו. וע"ז התפלל, היטיבה ברצונך את ציון.

רסד) תבנה חומות ירושלים. האם מיום שהשתדל בבניין ביהמ"ק, עד עתה עוד לא בנה אותם? ואם חומות ירושלים לא בנה עד עתה, ביהמ"ק, על אחת כמה וכמה שלא בנה. ואיך אמר, היטיבה ברצונך את ציון, שהוא ביהמ"ק? הרי מתחילה בונים החומות, ואח"כ ביהמ"ק. אלא כל מעשיו של הקב"ה אינם כמעשה בני אדם. בני אדם, כשבונים ביהמ"ק למטה, מתחילה עושים חומות העיר, ולבסוף ביהמ"ק. חומות העיר מתחילה, כדי להגן עליהם, ואח"כ בניין הבית. הקב"ה בונה ביהמ"ק בתחילה, ולבסוף, כאשר הוריד אותו מן השמיים ומושיבו על מקומו, אז יבנה חומות ירושלים. וע"כ אמר דוד, היטיבה ברצונך את ציון מתחילה, ואח"כ תבנה חומות ירושלים.

רסה) כל המעשים שעושה הקב"ה, מתחילה מקדים זה שמבחוץ, ואח"כ עושה המוח שמבפנים. האם כאן אינו כן, כי הקדים בניין ביהמ"ק, לבניין החומות, שהם מבחוץ? כל אלו המעשים שעושה הקב"ה ומקדים שמבחוץ, הנה במחשבה מקדים את המוח, שבפנים. ובמעשה, מקדים ההוא שמבחוץ. כי כל קליפה, מה שמבחוץ, הוא מצד האחר. והמוח נמשך מן המוח, מצד הקדושה. ותמיד מקדים הצד האחר, ומתרבה וגדל ושומר הפרי. כיוון שהתבשל הפרי, זורקים הקליפה לחוץ. ויכין רשע וצדיק ילבש. וזורקים קליפה ומברכים לצדיקו של עולם.

רסו) אבל בבניין ביהמ"ק לעת"ל, שהצד האחר עבר מהעולם, אינו צריך להקדים שמבחוץ. כי המוח והקליפה שניהם שלו. וע"כ מקדים המוח, שכתוב מתחילה, היטיבה ברצונך את ציון. ואח"כ, תבנה חומות ירושלים. כי חומה שמבחוץ, הקליפה, שלו ממש, כמ"ש, ואני אהיה לה נאום ה' חומת אש סביב. אני ולא צד הרע.

רסז) ישראל הם מוח העליון של העולם, ישראל עלה במחשבה תחילה. כי במחשבה קדמה הפנימיות אל הקליפה. העמים עכו"ם, הקליפה של ישראל, הקדימו במעשה, כי במעשה הקליפה קדמה לפרי, כמ"ש, ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום, לפני מלוך מלך לבני ישראל. ועתיד הקב"ה להקדים המוח בלא קליפה, שכתוב, קודש ישראל לה' ראשית תבואתו. שהמוח קודם לקליפה. ואע"פ שהמוח יקום בלא קליפה, מי הוא שיושיט ידו לאכול ממנו, שכתוב, כל אוכליו יאשמו, רעה תבוא אליהם נאום ה'.

רנח) אלא שני דברים כאן: א. שאמר הילד, בנו של דג הגדול, שקשקשיו עולים עד רום עננים, השבועה של דוד המלך, כשהיה רוצה להישבע, הוציא החרב שלו, ששם היה חרות שם הנחקק ושם נשבע. וכך עשה לשמע, שכתוב, ואשבע לו בה' לאמור, אם אמיתך בחרב. שבועה זו הייתה בחרב. ב. דן שלמה, אמר, בקללה בא אל אבא, שהוא דברים, הרי גם אני בדברים אליו, ובשם המפורש הרג אותו, ולא בחרב. ומשום זה עשה שלמה כך.

רנט) כיוון שנשבע לו דוד, למה הרגו, האם שבועה הזו הייתה בעלילה, כי הלב והפה לא היו שווים? אלא ודאי דוד לא הרגו. ידוע, שכל איברי הגוף מקבלים הכול, והלב אינו מקבל אפילו כחוט השערה. דוד המלך היה הלב של ישראל, וקיבל מה שלא היה ראוי לו שיקבל, מה ששמעי סיקל באבנים ועיפר בעפר. ומשום זה כתוב, וידעת את אשר תעשה לו. ועוד, כי האילן, מלכות, גרם לו להיות נוקם ונוטר כנחש.

רס) כתוב, כי לא תחפוץ זבח ואתנה, עולה לא תרצה, זבחי אלוקים רוח נשברה. כי לא תחפוץ זבח, האם הקב"ה אינו רוצה שיקריבו לפניו קורבן? והרי הוא תיקן לרשעים שיקריבו קורבן, ויתכפר להם עוונותיהם. אלא דוד, לפני שם אלוקים, מדה"ד, אמר זה, וקורבן אינם מקריבים לשם אלוקים, אלא לשם יוד הא ואו הא. כי אל דין קשה, מדה"ד, אינם מקריבים קורבן. כמ"ש, אדם כי יקריב מכס קורבן להויה. להויה ולא לשם אלוקים. וכן כתוב, וכי תקריב קורבן מנחה להויה. זבח תודה להויה. זבח שלמים להויה. ולא כתוב השם אלוקים.

רסא) כיוון שדוד המלך אמר אל השם אלוקים, צריך לכתוב, כי לא תחפוץ זבח ואתנה, עולה לא תרצה. כי לשם זה אינם מקריבים אלא רוח נשברה, כמ"ש, זבחי אלוקים רוח נשברה. קורבן של אלוקים, הוא עצבות ושבירת הלב. ומשום זה, מי שחלם חלום רע, הוא צריך להראות עצבות, כי הוא עומד במידת אלוקים, וזבח של מדה"ד צריך להיות עצבות ורוח נשברה. ועצבות ההיא מועיל לחלום הרע, ואין הדין שולט עליו. כי זבח, הראוי למדה"ד, הקריב לפניו.

רסב) לב נשבר ונדכה, אלוקים לא תבזה. לא תבזה. משמע שיש לב, שהוא בוז? כן, לב גאה, לב בגסות הרוח, הוא הלב שבזוה. אבל, לב נשבר ונדכה, אלוקים לא תבזה.

רסג) היטיבה ברצונך את ציון. מהו היטיבה? הלוא נראה שיש בה טוב, ועתה למה צריך להתפלל, היטיבה על ההוא טוב? שצריך להתפלל היטיבה, כי מיום שהקב"ה השתדל בבניין ביהמ"ק למעלה עד עתה, הטבה של הרצון לא

הקב"ה להוליד בנים, ויצאה אשתו עימו. הוא בא בגן של הזכר, והיא בגן של הנקבה, המלכות. וכל אחד, בגפו יבוא בגפו ייצא.

רעז אם אדוניו ייתן לו אישה. אם אדוניו, אדון כל הארץ, מלכות. ייתן לו אישה, שאין ברשותו של אדם לשאת אישה, אלא הכול במאזניים לעלות, לפי משקל הזכויות כך הוא עולה. וע"כ, ייתן לו אישה, כי הוא אינו ברשותו. ומי היא? ההיא שאינו שלו, שאינה בת זוגו, ואינה מוכנה לו. היא אישה שהייתה מוכנה לאחר, והקדים הוא ברחמים, ונשא אותה. זו ניתנה לו, שלא הייתה ראויה לו.

רעח והקב"ה רואה מרחוק, ורואה שאישה ההיא מוכנה להוציא תולדות בעולם, ואחר שהקדים זה ברחמים, ניתנה לו, ועשה פירות, וזרע זרע באישה שאינו שלו. משום זה, האישה וילדיה תהיה לאדוניה, והוא ייצא בגפו. איזה עני מסכן, כמה השתדל לריק, עמל והשתדל לעשות פירות בגן שאינו שלו, ויצא ריקם.

רעט אמר לעצמו, זקן זקן, בזמנים כאלו, לא היית דוחה את השער ברגליך, כמי ששוכב על הארץ בלא כוח, כי נחלש, ומרוב חולשתו, שאינו יכול לפתוח את השער, דוחה אותו ברגליו. התחזק זקן ואל תפחד. זה העני המסכן שהשתדל לריק. למה? אם בגלל שזרע בגן אחר שאינו שלו, יפה. אבל כאן, הקב"ה נתן לו את גן ההוא לזרוע בו, שהרי הוא לא לקח אותה מעצמו.

רפ כל דבר הקב"ה עושה בדיון, ואין דבר ריק. זה שהקב"ה נותן אישה, ועושה בה פירות ותולדות, אין זה כשאר בני הגלגול. ואינו דומה, מי שמשתדל בעוה"ז להרבות האילן ואינו יכול, למי שלא רצה להשתדל להרבות, ועקר והפיל עלים מהאילן והמעייט פירות שלו.

רפא זה שאדוניו ייתן לו אישה, כדי לעשות פירות, הוא השתדל מתחילה להרבות האילן, ולא יכול, זכויות כל כך אין לו, שאם היה זכאי כראוי, לא היה חוזר בגלגול. כי כתוב, ונתתי לכם בביתי ובחומותי יד ושם טוב מבנים ובנות. ועתה שלא זכה, הקב"ה רואה שהשתדל להוליד בנים ולא יכול, זהו, אדוניו ייתן לו אישה. וכיוון שריחם עליו הקב"ה ונתן לו אישה ברחמים, הקב"ה לוקח את שלו מתחילה, ולוקח מה שהוא גרע את המעייץ ההוא מקודם לכן. ומשום זה האישה וילדיה תהיה לאדוניה. ואח"כ יחזור וישתדל על עצמו, להשלים את חסרונו.

רפב אמר לעצמו, זקן זקן, אתה אמרת ע"ז, שהשתדל לריק להוליד בנים, ולא השגחת עליך, שאתה הולך ריקם, במה שאמרת, שהרי מקרא רודף אחרריך, הסותר את כל הבניין שבנית עד עתה, ואתה חושב שאתה משוטט בים לרצונך. ומה הוא

רסח בזמן ההוא כתוב, אז תחפוץ זבחי צדק, כי אז יתחבר הכול בחיבור אחד, ויהיה השם שלם בכל תיקונו. ואז הקורבן יהיה שלם להויה אלוקים. כי עתה אלוקים אינו מתחבר אל הקורבן. כי אם היה מתחבר בו, כמה אלוהים אחרים יעלו אוזניים להתחבר שם, ויינקו מן הקדושה. אבל בזמן ההוא, כתוב, כי גדול אתה ועושה נפלאות, אתה אלוקים לבדך. ואין אלוהים אחר.

רסט בזמן ההוא כתוב, ראו עתה, כי אני אני הוא, ואין אלוקים עימדי. למה כתוב עתה? אלא, זה לא היה מקודם לכן, ובזמן ההוא יהיה. אמר הקב"ה, עתה ראו, מה שלא יכולתם לראות מקודם לכן.

רע כי אני אני. למה ב' פעמים? לדייק, שאין שם אלוקים אלא הוא. כי כמה פעמים שכתוב, אני, פעם אחת, והיה שם צד האחר, אבל עתה, אני אני הוא ואין אלוהים עימדי. כי כל צד האחר עבר.

רעא אני אמית ואחיה. עד עתה היה המוות ע"י צד האחר. מכאן ולהלאה, אני אמית ואחיה. בזמן תחיית המתים, כל אלו שלא טעמו טעם המוות מהקב"ה, יהיה להם המוות, ויקים אותם מיד לתחייה. למה נעשה המוות ע"י הקב"ה? כדי שלא ישאר מהזוהמה כלום בעולם, ויהיה עולם חדש במעשה ידיו של הקב"ה.

רעב ואם אמור יאמר, לא אצא חופשי. אז פוגם אותו בפגם, ורצע אדוניו את אוזנו במרצע. אם בגפו יבוא, בלבדו, יפה הוא. אבל לומדים, שכל העולם עומד על סנפיר אחד של לווייתן.

רעג בשעה שנמצא הלווייתן זכר ונוקבא, בכל מקום שהלכו היה העולם מזדעזע, ואם לא סירס הקב"ה את הזכר וצינן את הנקבה, היו מעכירים את העולם. וע"כ אינו עושה תולדות. וזהו, אם בגפו יבוא, אם בא תחת גף ההוא של לווייתן, שאינו עושה תולדות, וכיוון שכן, בגפו ייצא, הוא נדחה שמה, ואינו נכנס למחיצתו של המלך כלל, ונדחה ומסתלק מעולם ההוא. בגפו ייצא, בגפו ייצא ודאי.

רעד כתוב, ערירים ימותו. ערירים כולל זכר ונוקבא. הזכר בא, הנוקבא יצא. בא בזה ויצא בזה. וזהו המקום שהתדבק בו בעולם ההוא, במלכות. כי הקב"ה אינו רוצה שיבוא לפניו מי שסירס עצמו בעוה"ז.

רעה ולא היו מקריבים לפניו מסורס, והוציאו אותו שלא יוקרב לפניו, וציווה ואמר, ובארצכם לא תעשו. וכן לדורי דורות אסור לסרס בריות שברא הקב"ה בעולם. כי כל סירוס הוא מצד האחר.

רעו ואם הוא השתדל, ונשא אישה, ולא עשה תולדות, ולא רצה, ואע"פ שיש לו אישה, או היא אינה רוצה, ובא לעולם ההוא בלא בנים, כתוב, אם בעל אישה הוא, ולא השגיחו לפועל ידיו של

רפו) כאן, בעוד שהעבד עם אישה הזו, הוא מרבה תפילות ובקשות בכל יום למלך הקדוש, כמו שהיה תחילת לקיחתה ע"י רחמים, כך הוא הסוף ברחמים. וזהו, אמור יאמר. אמור, בתחילה כשהקדים ברחמים. יאמר, בסוף יבקש שלא יהיה נדחה מפני בן זוגה, ויתקבל תפילתו ברחמים. ומה יאמר? אהבתי את אדוני. שמשום זה, מחמת רוב התפילות, אוהב את הקב"ה. מתקן את מעשיו. ואמר, אהבתי את אדוני, את אשתי, ואת בניי, לא אצא חופשי. והקב"ה מקבלו בתשובה ההיא, וברוב התפילות האלו.

רפז) הקב"ה, שהיה מוכן להחזירו בגלגול, לסבול עונשים בעוה"ז על מה שעשה, אינו מחזירו לעוה"ז. ומה עושה הקב"ה? מקרב אותו לב"ד של ישיבת הרקיע. ודנים אותו, ומוסרים אותו לבית ההכאות, ורושם אותו הקב"ה במרצע, איך נמסר לבית העונשים, ופוגם אותו, להיות תחת ממשלת העורלה עד זמן ידוע, ואח"כ גואל אותו.

רפח) אם בזמן שעושים לו פגם במרצע, הגיע היובל, ואפילו יום אחד ליובל, נחשב כמו שהיה נמצא כל הזמן עד יובל. כך נענש ולא יותר. בא היובל, ונגאל, ומכניסים אותו במחיצתו של הקב"ה.

רפט) שמעו הרים את ריב ה' והאיתנים מוסדי ארץ. אמר לעצמו, אי זקן, עד עתה היית במעמקי הים, ועתה דילגת בהרים חזקים לעשות עימהם מלחמה. אלא ודאי עד עתה היית בים החזק, אבל מטרים שהלכת במעמקי הים, פגשת באלו הרים החזקים שבתוך הים. עתה יש לך לעשות מלחמה במעמקי הים ובהרים האלו.

רצ) זקן עיני בלא כוח, מי נתן אותך בזה? היית בשלום ורצית בכל זה? אתה עשית זה, אתה תסבול. עתה אין לך אלא לעשות מלחמה, ולנצח הכול, ולא לחזור לאחור. התחזק בכוחך, אזור מותניך, ולא תפחד לשבור אלו ההרים, שלא יתקיפו אותך. אמור להם, הרים הרמים, הרים החזקים, איך אתם מתחזקים?

רצא) ב' מקראות כתובים: קום ריב את ההרים ותשמענה הגבעות קולך. שמעו הרים את ריב ה'. יש הרים רמים למעלה למעלה, חגיית, לאלו כתוב, שמעו הרים את ריב ה'. ויש הרים תחתונים למטה, נה"י, לאלו כתוב, קום ריב את ההרים. כי רודף מריבות יש אליהם, שיש בהם דינים.

רצב) זקן, הרי כתוב, ותשמענה הגבעות קולך. הגבעות שלמטה, למה אתה עושה אותם הרים? אלא, כלפי ההרים הרמים, נקראים גבעות, וכשהם בפני עצמם נקראים הרים.

רצג) והאיתנים מוסדי ארץ. הרים הם שלושה עליונים למעלה על ראשם של האיתנים, חגיית. ואיתנים הם שלושה למטה מהם, נה"י. וכולם

המקרא, שכתוב, ואם אמור יאמר העבד אהבתי את אדוני את אשתי ואת בניי, לא אצא חופשי? הרי שחוזר וזוכה אותם, ולא השתדל לריק.

רפג) איזה זקן זקן עיני בלא כוח. מה תעשה? חשבת שלא יהיה מי שירדוף אחריך. הרי מקרא זה רודף אחריך, ויצא מאחורי הכותל כאיילה בשדה, כלומר, שלא זכר אותו מקודם וזכר בו פתאום, וכמו מדלג דילוגים אחריך, י"ג דילוגים דילג אחריך והשיג אותך, י"ג דילוגים שהם י"ג מילים שבכתוב, ואם אמור יאמר, עד המילה חופשי, ולא עד בכלל. מה תעשה זקן? עתה יש לך להתגבר בכוחך, כי גיבור חזק היית עד היום. זקן זקן, זכור יום השלג כשזרענו פולים, והיו כמה גיבורים אנשי חיל כנגדך, ואתה לבדך ניצחת י"ג גיבורים אנשי חיל, שכל אחד מהם הרג אריה מטרים שיאכל.

זריעת פולים ביום השלג, הוא עליית המלכות לבניה, שמחמת זה נפלו בינה ותו"מ מכל המדרגות, החל מבינה שיצאה מראש דא"א, עד סוף המדרגות. ביום השלג, במוחין דשמאל, הבאים עם נקודת השורוק. ונודע שע"י עליית המלכות לבניה בנקודת החולם, נחלקו הע"ס ל"ג ספירות, כי נעשו ב' פעמים חגיית. לכן אמר, יום השלג כשזרענו פולים, שהעלה מ"ן לעליית המלכות בבניה, כדי לבטל הדינים דשלג, והיו כמה גיבורים אנשי חיל כנגדך, התחלקות הספירות ל"ג. שכל אחד מהם הרג אריה מטרים שיאכל, שמחמת הדינים של יום השלג, בטלו החסדים המכונים אריה, הנבחן להריגה, כדי שיוכלו לקבל אור החכמה מקו השמאל. והמשכת האורות מכונה אכילה. ואתה לבדך ניצחת י"ג גיבורים, כי העלה מ"ן לעליית המלכות לבניה, ואז התמעטו י"ג הגיבורים מקו שמאל, והתחברו עם החסדים שבקו ימין, המכונים אריה. ולא הרגו אותו יותר.

רפד) אם לאלו י"ג גיבורים ניצחת, אלו י"ג מילים שבכתוב, אם אמור יאמר, שאין בהם כוח אלא רק מילים, על אחת כמה וכמה. כתוב אמור יאמר. כי דרכו של הקב"ה לעשות דין ומשפט לכל. כשהגיע הזמן של אישה שלקח אותה העבד, למצוא בן זוגה, הקב"ה הורג את עבד הזה שלקח אותה ואינה בת זוגו, ולוקח אותה בן זוגה, והעבד יוצא מעוה"ז בגפו יחידי.

רפה) ואם אמור יאמר העבד. ואם אמר בתחילת שש שנים, יאמר בסופם של שש שנים, מטרים שנכנס שנה השביעית. כי אם אמר, כשהוא אפילו יום אחד בשנה השביעית, דבריו בטלים. וכתוב העבד, מהטעם שיאמר בעוד שהוא עבד, בשנה השישית. אמר בתחילת שש שנים, ולא אמר בסוף שש שנים, לא כלום הוא. ומשום זה כתוב ב' פעמים, אם אמור יאמר.

רצט) ועוד, מדבריק, איתן האזרחי הם ב' מדרגות, יפה שתצא מהשדה ולא תימצא שם. כי אילו היה כתוב, משכיל איתן האזרחי, היה טוב. כמו שאמרת, שהן ב' מדרגות. עתה שכתוב, משכיל לאיתן האזרחי, אין מלחמתך שווה כלום, כי משמע שהן מדרגה אחת ולא שתיים. ותצא מהשדה בהכרח, ולא תתראה שם.

ש) אי זקן עני ומסכן, איך תצא מהשדה? א"כ, שינצחו אותך ותברח מהשדה. כל בני העולם ירדפו אחריך. ולא יהיה לך פנים להראות לאדם לעולם. כאן נשבע אני שלא אצא מהשדה. וכאן אראה פב"פ עם שלמה המלך וכל איש ישראל, הגיבורים, הפרשים והמרכבות שלו. הקב"ה יעזור לך, זקן, כי עייף בלא כוח אתה. קום זקן התגבר בכוחך והתחזק, כי עד יום הזה היית גיבור אמיץ בגיבורים.

שא) משכיל לאיתן האזרחי. אילו כתוב, משכיל לדוד, היה הפירוש, שהוא יסוד המשפיע למלכות, הנקרא דוד. אבל כתוב, משכיל לאיתן. יש משכיל ויש משכיל. יש משכיל למעלה ויש משכיל למטה. משכיל לאיתן, כי בזמן שנהר, יסוד, קם בהשתוקקות, כל האיברים שמחים ומתחברים עימו. ואם הוא עולה עד שמוח העליון, חסד שנעשה לחכמה, מתרצה לו ושמח לקראתו, אז, משכיל לאיתן האזרחי. שמשכיל את היסוד ומודיע לו, ע"י אברהם אוהבו, שהוא חסד שעלה ונעשה חכמה, כל מה שצריך, ומוח העליון ההוא, חכמה, הוא משכיל לאיתן, יסוד. וכאשר דוד המלך, מלכות, מיתקן בהשתוקקות אל היסוד, היסוד משכיל לדוד, כמו שמוח העליון משכיל ליסוד. וע"כ, יש משכיל ויש משכיל.

שב) בירח האיתנים. שנולדו בירח הזה, איתנים. כי הבניין שלמטה, נה"י, כעין שלמעלה, חג"ת. וע"כ נולדו בו הרים ואיתנים. ההרים, חג"ת, סתומים, שהחכמה נסתמה בהם ואינה מאירה. איתנים, ירכיים, נו"ה, חזקים כנחושת, ואיתן ביניהם, יסוד, המשפיע הארת החכמה.

שג) קום זקן, הכה לכל הצדדים. בשעה שעלה משה לקבל התורה, מסר לו הקב"ה ע' (70) מפתחות התורה, ז"ס חג"ת נה"י"מ, שבכל אחת ע"ס, והן ע'. כשהגיע לחמישים ותשעה, יסוד דיסוד, היה מפתח אחד גנוז וסתום, מלכות שביסוד, שנקרא עטרת יסוד, שלא מסר לו. התחנן לפניו, אמר לו, משה, כל מפתחות עליונים ותחתונים תלויים במפתח הזה. כי העטרה הוא המסך דצ"ב, שבו ניתקנו כל פרצופי ו"ק שבה' פרצופי האצילות, והוא המפתח של כל המוחין.

אמר לפניו, ריבון העולם, מה שמו? אמר לו, איתן, וכל האיתנים תלויים בו, כי נה"י שמחזה ולמטה הנקראים איתנים, הם פרצופי ו"ק דגוף.

אחד. הרים למעלה. עליהם אמר דוד, אשא עיני אל ההרים. אלו שלושה ראשונים, חג"ת. והאיתנים מוסדי ארץ, שלושה אחרונים שלמטה מהם, שני סומכים של הבית, נו"ה, ואחד חדוות הבית, יסוד. ואלו נקראים מוסדי ארץ, איתנים הם, חזקים.

רצד) אמר לעצמו, זקן זקן, הרי ידעת, מי שעושה מלחמה, אם אינו יודע להישמר, לא ינצח מלחמות. צריך להכות בידו, ולהישמר במחשבתו, אשר מה שיחשוב האחר, יחשוב הוא, וישמור עצמו. ויד ימין נועדת תמיד להכות. ומחשבותיו ויד השמאלית נועדות לקבל ולהישמר, המחשבות להישמר, ויד שמאלית מקבלת הכאות מן האחר. והימין הוא לכל דבר.

רצה) עתה אמרת, והאיתנים מוסדי ארץ. איתנים למטה, נה"י. הרים למעלה, חג"ת. הישמר זקן, כי מחשבה אחרת כנגדך, שכתוב, משכיל לאיתן האזרחי. זהו אברהם סבא, שנקרא איתן. ואם אברהם הוא איתן, יצחק ויעקב ג"כ איתנים. האבות הם חג"ת. הרי שחג"ת איתנים. קום זקן, כי ידעת שרעיון זה מכה לרעיוןך.

רצו) ויישא משלו ויאמר איתן מושבך. איתן, זה בוקר של אברהם. הבוקר אור, העמוד, יסוד. כל העולם, מלכות, עומד עליו. האור שלו יורש מאברהם, חסד. נהר היוצא מעדן, יסוד. הרי שישוד נקרא איתן. אמר לעצמו. אי זקן זקן, הרי רעיון אחד כנגדך, ואינך יודע להישמר, איך עושים מלחמה. זקן, איפה גבורתך? ודאי לא לגיבורים המלחמה.

רצז) כתוב, משכיל לאיתן האזרחי. וכתוב, משכיל לדוד. נהר היוצא מעדן, יסוד, אל דוד, מלכות, להודיעו מאלו דברים הסתומים העליונים. וע"כ נקרא היסוד משכיל. ואם משכיל הוא נהר היוצא מעדן, יסוד, שהוא למטה, בנה"י, אז איתן האזרחי, יהיה אברהם, למעלה, בחג"ת. ואע"פ שאני זקן, על רעיון הזה אני מכה. אלא איתן האזרחי שתי מדרגות, בוקר אור. אור, אברהם, חסד. בוקר, נהר, יסוד. אף כאן, איתן האזרחי. אזרח הוא אברהם, איתן, נהר הנמשך ויוצא מעדן, יסוד.

רצח) עתה זקן קום עמוד על מרכבתך, כי עתה תיפול ולא תוכל לקום. הרי שלמה המלך בא בצבאותיו, מרכבותיו, גיבוריו ופרשיו. ובאים לקראתך. קום צא מהשדה, שלא ימצאו אותך שם. כתוב, וייקהלו אל המלך שלמה, כל איש ישראל בִּירַח האיתנים בחג, הוא החודש השביעי. ירח שנולדו בו האיתנים, האבות, איתני עולם. זהו ירח תשרי, שהא"ב חזר בו למפרע מלמטה למעלה, בסדר תשרי"ק. כי סדר אותיות תשרי הן למפרע. הרי שהאיתנים הם האבות, חג"ת.

ריב אחד. קום ריב את ההרים, הוא ריב השני. שניצח בהם הקב"ה, כל אלו ריבים עם ישראל וכל אלו תוכחות, כולם הם, כאב המוכיח את בנו.

שט בשעה שבא לנצח, כתוב ביעקב, וריב לה' עם יהודה ולפקוד על יעקב. הריב הוא כמ"ש, בבטן עקב את אחיו. על דבר זה באה התוכחה וכל אלו המריבות. האם אין זה דבר גדול, בבטן עקב את אחיו? זה אינו דבר קטן מה שעשה בבטן. וכי רמאות עשה בבטן? כן ודאי.

שי בכל דחה יעקב את עשיו, כדי שלא יהיה לו שום חלק בקדושה. עשיו לא התרעם, אלא מאחד שהם שניים, שכתוב, ויעקבני זה פעמיים. זה, רומז על אחד השווה לשניים, אחד שיצא לשניים. הוא בכרתי, שהתהפכו האותיות והיה ברכתי. זה פעמיים, אחד שהשתווה לשניים.

שיא ולא ידע עשיו מה שעשה לו בבטן, אבל השר הממונה שלו היה יודע. והקב"ה הרעים את השמיים וצבאם לקול הזה, של קטרוגו של שרו של עשיו, כי ברכה ובכורה לא נשה הממונה שלו, ולא אמר. כי ברכה היה לו לנשות ולא נשה. אחווה הוא נשה ודאי, כמ"ש, ומבשרך לא תתעלם, ולא רצה יעקב לתת לו לאכול, עד שלקח ממנו הבכורה שלו.

שיב מהו הבכורה שלקח? לקח ממנו הבכורה שלמעלה ושלמטה, קדושת הבכורה שלמעלה, להקריב קורבנות, ובכורה של מטה, לקבל פי שניים. בכרה כתוב חסר ו'. אז עקב את אחיו ודאי, שעשה אותו עקב, והשליכו לאחור, שהקדים אותו, שיצא תחילה לעוה"ז. אמר יעקב לעשיו, קבל אתה עוה"ז תחילה, ואני אח"כ.

שיג ואחרי כן יצא אחיו, וידו אוחזת בעקב עשיו. ידו אוחזת במי שהוא עקב. והוא עשיו. כי עשיו נקרא עקב, משעה שעקב אותו אחיו, ומיום שנברא העולם, קרא אותו הקב"ה, עקב. כי עשיו בחינת נחש שכתוב בו, הוא ישופך ראש ואתה תשופנו עקב. אתה שנקראת עקב, תשופנו תחילה, ולבסוף הוא ישוף ראשך מעליך. ראשו הוא ס"מ, שמכה בעוה"ז.

שיד וע"כ בבטן עקב את אחיו, ששם עליו להיות עקב. ולקח עשיו את עוה"ז תחילה. כמ"ש, ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום, לפני מלך מלך לבני ישראל. וזה שאמר שלמה המלך, נחלה מבוהלת בראשונה ואחריתה לא תבורך. באחרית העולם לא תבורך.

שטו וע"כ, בבטן עקב את אחיו ובאונו שרה את אלוקים. שואל מהו ואונו? ומשיב, כך בארו, בכוחו וגבורתו כראוי. אבל אינו כן. בירורו של הדבר הוא, יעקב היה צורה עליונה וגוף הקדוש, שלא היה גוף מיום שהיה אדה"ר, כמו גוף של יעקב ויופי שלו. יופיו של אדה"ר, ההוא יופי

וחגיית שמחזה ולמעלה הם ג"ר דגוף. וע"כ שולט בהם המפתח, עטרת יסוד, ובו מתקיימים נה"י, שהם מחוץ לגוף של תושב"כ, ז"א, כי מחזה ולמטה נבחן מחוץ לגוף, חגיית. ז"א מודיע אותו, זהו השפעת הדעת, ומשכיל אותו. ועטרת יסוד הוא העיקר והמפתח של תושב"כ, ז"א. כי לולא המסך של עטרת יסוד, צ"ב, לא היה ז"א ראוי לקבל ג"ר.

שד וכשמיתקנת אליו תשבע"פ, המלכות, עטרת יסוד נעשה למפתח שלה, ליסוד המלכות. ואז נקרא היסוד משכיל לדוד, המלכות. ומשום שירש אותו תשבע"פ, המלכות, ונעשה ליסוד שלה, הנקרא רש"ת המאירה מלמטה למעלה, וע"כ האותיות בה למפרע. וע"כ נקרא אז היסוד שלה תשרי, שהאותיות למפרע בדרך תשר"ק. הוא תש"ר, אבל משום שהוא השם הקדוש, מלכות, חתם בו הקב"ה אות י' משמו. ונקראת משום זה תשרי. במזבח, המלכות, חתם ביסוד שלה ה' דהויה, ה' של הרשת עד חצי המזבח. באה דבורה, המלכות, חתם בה ו', וזהו שכתוב, ותשר דבורה. ובמקום יסוד המלכות, החותם של השם הקדוש שחתם בו. כי האותיות רש"ת הם שם יסוד המלכות. וז"א חתם שמו יה"ו באותיות רש"ת אלו, בגי' מקומות, כאן בתשר"י אות י'. ברש"ת המזבח אות ה'. בנתשר דבורה ו'.

שה צריכים לדעת המפתח, עטרת יסוד, שפותח בתשבע"פ, הניתקן ליסוד שלה. וזהו שאנו אומרים, תניא, שהוא אותיות איתן. ואז כתוב, איתן מושבך. כי המלכות נקראת מושב, וכשמקבלת מעטרת יסוד, כתוב בה, איתן מושבך. ונקראת ברייתא, שפירושו לחוץ מן הגוף, ז"א. כי ברייתא מלשון לבר, חיצוניות. איתנים שבתושב"כ, ז"א, הם תנאים בתשבע"פ, המלכות. שהם עמודים סומכים לחוץ מגוף, שהם נה"י. נה"י אצל תושב"כ, ז"א, נקראים איתנים, אצל תשבע"פ, נקראים תנאים. כי איתן אצל תושב"כ, תניא אצל תשבע"פ.

שו חברים, אני בשדה. שלמה המלך והגיבורים האמיצים שלו, יבוא וימצא זקן אחד עיף בלא כוח, חזק, גיבור, מנצח מלחמות. אני יודע שיבוא, ועומד אחורי הסלע שבשדה. והוא מסתכל בי, איך גבורתי נמצאת בשדה. בלבדו מסתכל בי. הוא איש השלום בעל השלום, והולך לו. עתה זקן, גבורתך עליך, ואתה בלבדך בשדה, חזור למקומך, והתר כלי זין שלך מעליך.

שז שמעו הרים את ריב ה' ואיתנים מוסדי ארץ. ארץ, המלכות. והאיתנים מוסדי ארץ, כי מהם, נה"י, ניזונה המלכות. ומהם מקבלת שפעה כל יום, וע"כ הם מוסדי ארץ.

שח כי ריב לה' עם עמו. מי יכול לעמוד בריב של הקב"ה בישראל. שמעו הרים את ריב ה', זה

קול האישה שמורה ע"י ז"א, הוא מצ"ב. קול הנחש מצ"א, ואין לו שליטה עליה, חוץ משתי נשים, המרחיקות בעליהן ע"י הקדם טבילה, שמביאה טומאה על בעלה, או שמאחרת עונתה ומצערת לבעלה. ומתוך שנעשה פירוד בין אישה לבעלה, מפסידים השמירה של ז"א מלמעלה, וקול הנחש יכול להתדבק בהן.

ועכ"ז אין קול הנחש יכול להתחבר עם קול האישה, אלא באמצעות הקליפה לילית, נקבה דס"א, והנחש. לכן נאמר, שאם פוגשת לילית באלו שני קולות, מתחממת בהם, וכיוון שמתחממת, נעשה רוח, שרוח הזה הוא זוהמת הנחש. וכיוון שנוולד ויצא מב' הקולות של האישה ושל הנחש, יש בו תערובות מב' הדינים, מצ"א וצ"ב. וע"כ יש לו השתוות עם בן האישה מצד צ"ב כמוהו. ויש לו כוח להרוג אותו עם כוח הדין דצ"א.

שכב חטאת רובץ, הנחש שעליו כתוב, לפתח חטאת רובץ, לפתח המלכות, עומד על הפתח ככלב. בזמן שקול האחרון יוצא, שאישה הכורעת ללדת נותנת לפני הלידה, הוא מדלג מהפתח ועובר משם והולך אחר האישה. משום שהקב"ה שולח מפתח לפתוח רחמה, הקול פורח והמפתח בא. והנחש הולך אחר הקול היוצא לעולם, ועד החר שבבטן הולך, היסוד, כי נה"י נקראים הרים תחתונים. נושך שם ופותח את רחמה. ודופק שם, עד הזמן שהיא תתנקה מזוהמה ההיא של נשיכות הנחש הרע. והקב"ה מסבב סיבות ועושה מעשים כראוי.

הנשמות נולדות מנוקבא דז"א. ומטרם שנולדות ויוצאות בעולם הבריאה, הן צריכות לעיבור בתנה"י דנוקבא, בבטן. ומקבלות שמה הארת החכמה ע"י הנוקבא שמקבלת חכמה משליטת קו השמאל ומשפיעה לנשמות. הנוקבא שבאה תחת שליטת קו השמאל קופאת ונסתמים כל פתחיה ושעריה. ונאמר בזוהר, כשצריכה ללדת היא סתומה מכל הצדדים, להיותה קפואה מחמת שליטת השמאל, והקב"ה מרחם עליה, ומזמין לה נחש אחד, שנושך בערוותה, ופותח אותה, ומולידה מיד. כי אז הקב"ה, קו אמצעי, מעלה בחזרה את המלכות לבינה, ממעט קו השמאל, מייחדו עם הימין, משפיע לה חסדים, שאז היא נפתחת ומולידה. וכיוון שהמלכות עולה למקום בינה, הנוקבא חוזרת לוי"ק, ונופלים בינה ותו"מ של הנוקבא לעולם הבריאה, והנחש קונה כוח לינוק מנה"י דנוקבא. כי בעת שיש לה ג"ר, נמצאים תנה"י שלה באצילות, ואין הקליפות יכולות לינוק מהנוקבא, כי באצילות כתוב, לא יגורך רע.

אבל כשנפלו לבריאה, כבר יכולים לינוק ממנה. ונבחן, מה שהעלה הקב"ה את המלכות לבינה, כדי לייחד הקווים זה בזה, ולפתוח את רחמה, היא הזמנת הנחש לנשוך בנה"י שלה,

ממש היה לו ליעקב, וצורתו של יעקב הייתה צורתו של אדה"ר ממש.

שטז אדה"ר, בשעה שבא הנחש והוא התפתח על ידו, הנחש היה יכול לו. משום שלא היה כוח ועוצמה לאדה"ר, שעוד לא נולד מי שהוא כוח ועוצמה שלו. כוח ועוצמה של אדה"ר, הוא שת, שהיה בצורת אדה"ר ממש, שכתוב, ויולד בדמותו כצלמו, ויקרא את שמו, שת. בדמותו כצלמו, שנוולד מהול. וכשבא הממונה של עשיו אל יעקב, כבר נולד כוח ועוצמה של יעקב, שהוא יוסף. זהו ובאונו שרה את אלוקים, שהוא יוסף, שהיה אונו.

שיז קול של אישה, שקול הנחש יכול להיאחז בה, ככלב בכלבה. אין בכל הקולות של הנשים שבעולם, שקול הנחש יוכל להתדבק בה, ולהיאחז בה, ולהשתתף בה, אלא בשתי נשים: מי שאינה שומרת טומאת נידתה, וימי ליבונה כראוי, או שמקדימה יום אחד לטבול. ומי שמאחרת העונה שלה, כדי לעשות צער לבעלה, חוץ אם הבעל אינו מקפיד ואינו משגיח על זה.

שיח אלו הן שתי נשים. כי כמו שמקדימות לטבול לפני הזמן, כן הן מתאחרות אצל הקול של הנחש עד שמתדבק קול בקול. וכמו שמאחרות עונתה לעשות צער לבעלה בעיכוב של מצווה, כך מקדים הקול של הנחש, להתדבק בקול ההיא של האישה. ואלו הן שתי נשים שהקול של הנחש נאחז בקולן ככלב בכלבה. טומאה הולכת אחר טומאה, מין אחר מינו.

שיט מה נוגע לנו, אם נאחז קול בקול או לא? כך נאבדים בני העולם בלא דעת. קול הזה של האישה, כשמתערב ומשתתף עם הקול של הנחש, בשעה שלילית החייבת והמרשעת יוצאת מתוך האיפה שלה, ומשוטטת בעולם, אם פוגשת באלו שני קולות, קול של הנחש וקול של האישה, והאישה לילית מתחממת בהם, והם בה, וכיוון שמתחממת, נעשה רוח והולכות עימה עד שהרוח משוטט ונכנס במעיה של אישה ההיא.

שכ וילד שהיא מולידה, כשבאה המרשעת לילית ופוקדת את הרוח, שבא מחיבור הרע של קול הנחש, הדופק בה, ורוח מצחק עם הילד עד שבאה המרשעת לילית, כאישה הפוקדת בן של אישה אחרת, ומפטטת עימו ומצחקת עימו עד שבאה אימו. כך עושה רוח הזה. ופעמים הרבה הרוח הוא שליח של מרשעת לילית והורג אותו. כוח של הרוח עושק אותו. וע"כ שתי פעמים כתוב, ואין להם מנחם, מלילית המרשעת ומרוח.

קול ודיבור ביחד, ג"ר. קול בחוסר דיבור, ו"ק בלי ראש. הדינים, הגורמים לו להיות ו"ק הם ממסך דצ"ב או ממסך דצ"א. וזה הפרש מקול האישה לקול הנחש. כי קול האישה דוגמת הקול של מלכות שלמעלה, המקבלת מז"א בעלה, מצ"ב. וקול הנחש הוא מצ"א.

זה אלו ברכי חכמים העיפיים מס"א, שכל השתוקקותם לירך, ומכ"ש ירך של חכמים. וכל דבר הוחזר למקומו, והקב"ה אינו גורע כלום מכל מה שצריך, ואינו רוצה שיקרב לקדושה חוץ מעמו וגורלו, חלקו ונחלתו. כמו שעושה הקב"ה למעלה, כך עושים ישראל למטה, וכך צריך לעשות, וכך אסור לישראל ללמוד תורה לעכו"ם, שכתוב, מגיד דבריו ליעקב, חוקיו ומשפטיו לישראל, לא עשה כן לכל גוי. כי צריכים להרחיק אותם מקדושה.

שכח וע"כ דחה אותו יעקב ודחה אותו שמואל, שלא יהיה לו חלק בקדושה. וע"ז כל נטירת שנה לישראל, בדומה לכלב, שחטף עוף טהור מהשוק והביא אותו. ומטרים שהספיק לשוברו, בא אדם אחד וחטפו ממנו. אח"כ נתן לו עצם אחד נגרר בלא תועלת.

שכט כך שרו של עשוי, הוציאו אותו מבטן, חטפו ממנו ירך, ואח"כ נתנו לו עצם אחד, בטן וירך של הסוטה. זהו העצם, שנתנו לחלקו ולגורלו וערב לו. ומשום זה כל הדינים של הקב"ה, הם דינים של אמת, ובני אדם אינם יודעים ואינם משגיחים אל הקב"ה. הכול הוא בדרך אמת. הסי"א הסיתה את עצמה מבעלה. אף כן האישה, שהיא כמותה בארץ, הסוטה, נמסרת לה.

של מי שמוצא את חברו כמוהו, שעושה כמעשיו בעולם, אוהב אותו ומתדבק בו, ועושה עימו חסד. אבל הסי"א אינו כן, כיוון שמוצא מי שעוזב את צד הקדושה של הקב"ה, ועושה כמעשיו ומתדבק בו, הוא רוצה לכלותו ולהוציאו מהעולם. אישה זו עשתה כמעשיו והתדבקה בו, ראה מה שעשה בה, וצבתה בטנה ונפלה ירכה. הקב"ה אינו כן, מי שעוזב את הסי"א ומתדבק בהקב"ה, אוהב אותו ועושה לו כל החסד שבעולם.

שלא כתוב, מה יתרון לאדם בכל עמלו, שיעמול תחת השמש? אילו היה כתוב, בעמלו שיעמול, יפה, כי נשאר עמל שיש בו יתרון. אבל כיוון שכתוב, בכל עמלו, האם לא נשאר כלום שיש בו יתרון?

שלב יש אדם בעולם שעוסק תמיד ברע ולהרע, ואינו עוסק בטוב אפילו רגע אחד. וע"כ כתוב, עמלו, ולא כתוב יגיעו. כי עמלו פירושו במעשים רעים. כמ"ש, ולא ראה עמל בישראל. אבל יגיעו, מורה על מע"ט, כמ"ש, ואת יגיע כפיי ראה אלוקים. אבל עמלו, כתוב, עמל וכעס, כי השתדלותו הוא תמיד לרע. וע"כ אמר שלמה, מה יתרון לאדם בכל עמלו, שיעמול תחת השמש? תחת השמש מורה על הסי"א, הנמצא תחת השמש.

שלג בשעה שאדם הזה עוסק ברע, כתוב, לא נין לו ולא נכד בעמו. כי הקב"ה רוצה שלא יעשה תולדות. שאם היה עושה תולדות, היה מעכיר את העולם. וע"כ כתוב, מה יתרון לאדם בכל עמלו.

לינוק מהם. שפתיחת הרחם ויניקת הנחש באים כאחד. אמנם הקב"ה עשה כך מתוך הכרח, כדי שהנוקבא תוכל ללדת.

חטאת רובץ, הנחש, שעומד מחוץ לאצילות, ככלב העומד מחוץ לבית. ואין לו כוח לינוק משהו מנוקבא שבאצילות. בזמן שקול האחרון יוצא, הקול האחרון מעי קולות של הכורעת ללדת רגע לפני הלידה. הוא מדלג מעל הפתח, והולך אחר הנוקבא עצמה להתדבק בה. משום שהקב"ה שולח מפתח, מסך דחיריק, שעליו יוצא קומת החסדים הפותח את רחמה, המעלה את מלכות דנוקבא לבניה דנוקבא, לת"ת, ותנה"י שמחזה ולמטה שלה נופלים לבריאה. והקול האחרון פורח והמפתח בא, שהתנה"י שלה נופלים לעולם הבריאה, אז הנחש הולך אחר הקול ומתדבק בו, ועד ההר שבבטן הולך, יסוד, ויונק שם, שזה מכונה, נושך בערוותה, כי כשתנה"י דנוקבא בבריאה, יכול לינוק מהם. עד שמחזירה התנה"י שלה מבריאה לאצילות, שחוזרת וממשיכה ג"ר, שאז נטהרת מנשיכת הנחש, מיניקתו, כי אין לו כוח לינוק מאצילות.

שכג כל יניקת הנחש באה משום שהבטן, תנה"י דנוקבא, נדחתה, שנפלו לעולם הבריאה. ודאי שהנחש נדחה מהבטן ואין לו חלק בה, כי אח"כ חוזרת וממשיכה ג"ר. ואותם תנה"י, שנפלו לבריאה, חוזרים לאצילות. וכן הוא נדחה מבטן שלמטה של שאר נשים שבעולם, כי הנשים למטה הם ענפי הנוקבא העליונה, שאע"פ שעושה להם צער, לא ניתנה לו רשות לשלוט עליהם, וניתנה לו בטן, שהוא שולט עליה, בטן של סוטה, משום שבבטן הזו עושה נקמות כרצונו, ובטן ההיא הקב"ה נתן לו, כדי שלא יהיה נדחה לגמרי.

שכד כתוב, וייוותר יעקב לבדו וייאבק איש עימו. וכתוב, וירא כי לא יכול לו, ויגע בכף ירכו. ירך ההיא הרוויח הסי"א מיעקב, וירך ההוא הייתה בחולשתה עד שבא שמואל. חולשתה, שלא המשיך אור הנבואה. כשבא שמואל, לקח ירך ההיא, והעבירו מס"א, וחטף אותה ממנו. ומזמן ההוא הוסר ממנו, ואין לו חלק בקדושה כלל.

שכה הקב"ה אינו מקפח הסי"א ואינו דוחה אותו מכל, משום שלקח שמואל הירך שלו, ונתן לו ירך ובטן של הסוטה, תמורת ירך ובטן שהסיר ממנו. ע"כ שתיהן נתן הקב"ה לסי"א, שיהיה מקום הקדושה פנוי מכל טומאה.

שכו כמי שזורק עצם לכלב, ואומר לו, קבל את זה לחלקך. הכול לא הרע לו, אלא מה שגזלו ממנו הירך, שהוא יגע ועמל עליה, והרוויח אותה, והוציאו אותה מידו. וע"כ השליך אליו הקב"ה עצם של הסוטה, ובזה שבע ושמת.

שכז כל אלו המרכבות והחברה שלו, רוצים תמיד ירך והולכים בהשתוקקות אחריו. ומשום

שמ) בכל יום היה שלמה משכים בבוקר, והיה שם פניו לצד מזרח, ת"ת וקו אמצעי. ואח"כ חזר לצד דרום, חסד וקו ימין. ואח"כ חזר לצד צפון, גבורה, וקו שמאל. עמד שם, השפיל עיניו וזקף את ראשו.

שמא) בשעה ההוא עמוד האש ועמוד הענן היו באים. על עמוד הענן בא נשר אחד, גדול וחזק. כנף הימין היה על עמוד האש, והגוף וכנף השמאל על עמוד הענן. והיה מביא שני עלים בפיו. בא עמוד הענן ועמוד האש ונשר ההוא עליהם, ומשתחוים לפני שלמה המלך.

שמב) בא הנשר והרכין לפניו ונתן לו עלים האלו. לקח אותם שלמה המלך והיה מריח בהם, והיה יודע בהם סימן, ואמר, זה של נופל, וזה של גלוי עיניים. בשעה שהיו שני עלים, היה יודע, ששניהם, נופל וגלוי עיניים, רוצים להודיע לו דברים.

שמג) חתם את הכיסא שלו בחותם, שהיה חקוק בו השם הקדוש. ולקח טבעת, שהיה חקוק עליה השם הקדוש, ועלה לעלייה, ורכב על אותו הנשר, והלך לו. ונשר היה מתעלה לרום עננים, ובכל מקום שעבר חשך האור. החכמים, שהיו באותו מקום שחשך האור, היו יודעים ואומרים, שלמה המלך הולך ועובר כאן. ולא יודעים לאיזה מקום הולך. הכסילים שהיו שם היו אומרים, עננים הם שהולכים ומחשיכים העולם.

שמד) הנשר הגביה עוף עימו, ופרח ארבע מאות פרסאות, עד שהגיע להרי חושך. ושם הוא תרמוד במדבר בהרים. ירד שם, נשא את ראשו, ראה הרי החושך, והיה יודע כל מה שצריך. יודע ששם צריך להיכנס. היה רוכב על הנשר כמקודם, ופרח ונכנס לתוך ההרים עד אותו מקום ששם הזית. קרא בכוח ואמר, ה' רמה ידך בל יחזיון.

שמה) נכנס שם עד שקרב למקום של הזית, שם לפניו את הטבעת, וקרב, ושם היה יודע כל מה שרצה מאלו החכמות הזרות שרצה לדעת. כיוון שאמרו לו כל מה שרצה, אז היה רוכב על אותו הנשר ושב למקומו. כיוון שישב על כיסאו, התיישב בדעתו, והיה מדבר בדעתו דברי חכמה המכובדת. אמר, ושבתני אני ואראה. שבתני, מאותו הדרך, שבתני מאותה החכמה. והתיישבה בליבי ובדעתי. ואז, ואראה את כל העשוקים.

הסבא מבאר סדר קבלת חכמה, ששלמה המלך, חכם מכל האדם, המשיכם בכל יום. וגילוי החכמה רק במלכות, שנקראת חכמה תתאה, וזמן שליטתה בלילה, ע"כ שלמה משכים בבוקר, כשעוד היה חושך. וייחד תחילה הג' קווים, דרום צפון מזרח, זה בזה. ותחילה ייחד את ג' הקווים שבקו האמצעי, שלצד מזרח, והמשיך שם החכמה, המכונה ראייה. חזר לצד דרום, קו ימין,

ומי שאינו עוסק לעשות תולדות, מתדבק בצד הזה של אדם הרע ונכנס תחת כנפיו.

שלד) רות אמרה, ופרשת כנפיך על אמתך, כדי להזדווג עם הצדיק לעשות תולדות. והקב"ה פורש כנפיו על אדם, כדי שיפיר וירבה בעולם. אבל למי שאינו רוצה לעשות תולדות, בגפו יבוא, בגף של אדם הרע, ההולך ערירי כנחש הזה ההולך יחידי. בגפו ייצא. שלא השתדל לעשות תולדות.

שלה) ריב שעשה הקב"ה, שכתוב, קום ריב את ההרים. ההרים שלמטה, נה"י. ריב, משום שבהם תלוי כל העוון שעושים ישראל לאביהם שבשמיים. משום שישראל היו יודעים השימוש, ההשבעות, של כל המלאכים שבשמיים. ולא היה חסר להם אפילו אחד מהם ושימוש שלהם.

שלו) ובשני צדדים היו זונים אחריהם: שהיו יודעים להמשיך הכוחות של הכוכבים והמזלות בארץ, ושהיו יודעים להשביע אותם בכל מה שצריכים. וע"ז רצה הקב"ה לעשות בהרים ריב ודין, כי כל המלאכים והשרים העליונים מקבלים כוחם מנה"י אלו, הרים, וכיוון שבהם יהיו ריב ודין, וייחלשו אורותיהם, כל המלאכים והשרים שבבי"ע נופלים, כי לא יהיה בהם תועלת, מחמת שפסק כוחם.

ותשמענה הגבעות קולך. גבעות, אימהות, ז' היכלות שבבריא, מדרגות, הנקראות בתולות אחריה, שבע הנערות המשמשות למלכות. שכך היו עושים ישראל עד שהשתתפו במדרגות התחתונות.

שלוז) הרבה התקיפו ישראל לס"א ב"ך הזה. מרדכי היה מראה לאותו רשע המן, ירך שלו. וע"ז היה כועס, שהוא דבר הראוי לו, שהרוויח אותו מיעקב. ומרדכי, הכעיס אותו עימו, שהראה לו שכבר חטפו אותו ממנו. כתוב, ותיקח רבקה את בגדי עשיו בנה הגדול, החמודות אשר איתה בבית. באלו הלבושים שלו גזל יעקב אותו, והוציא אותו מכל הברכות שלו ומהבכורה.

שלח) משום זה, עלילה מצאו המרכבות של ס"א, לחכמים, והוא החיכוך שלהם שמחככים בבגדי חכמים תמיד, לירכיים ולבגדיהם. כי אלו שני דברים של הס"א. וכל כעסם של מרכבות הס"א מפני שגזלו אותם ממנו. ע"כ, אין להם תואנה אלא לחכמים. ומשום זה אלו הבגדים של חכמים, שפלו, מחיכוך שלהם, ואלו הברכיים שעייפו, מהם הוא ודאי. ומשלחם היו וע"כ לוקחים עלילה מחכמים, וממה שהוא מהם. ומבקשים מחכמים, משום שהם הכלל של יושב אוהלים יעקב. וע"כ אין עלילה בלי סיבה. וע"כ אין דבר בלא דין ומשפט, וכל דבר חוזר למקומו.

שלט) שלמה אמר, ושבתני אני, ואראה את כל העשוקים. מאיזה מקום חזר שלמה?

ומשתחוויים לפני שלמה המלך. כי הרכנת הראש מכונה השתחווייה. וכיוון שנשאו שני עלים, נופל וגלוי עיניים, כבר חסרו מגייר דחכמה, שנקרא ראש, ונבחן זה, שהשפילו את ראשם והשתחוו, כדי לתקן החכמה לפני שלמה. לקח שלמה המלך העלים והיה מריח בהם, שהמשיך חכמה, כי המשכת החכמה מכונה ריח. והיה יודע בהם סימן, כמה מותר להמשיך החכמה, וכמה אסור, ואמר, זה של נופל, גייר דחכמה, אסור להמשיך, וזה של גלוי עיניים, וי"ק דחכמה, מותר. והנה מתחילה לא היה מתוקן הנופל כלל, אלא היה בנפילה ופגם. ואח"כ ניתקן גם הנופל, כי הנפילה שבו הוכרה לתיקון, שלולא הנופל שגרם קו האמצעי, לא הייתה החכמה שבוי"ק יכולה להאיר, מפאת חוסר חסדים. וע"כ שרה התיקון גם על נופל. וגם נופל היה מודיע לו דברי חכמה, כמו גלוי עיניים, כי האירו זה בזה.

שלמה עלה והתלבש בעצם קו השמאל דבינה, במקום החושך, הארת חכמה בלא חסדים, שהוא חושך ולא אור. אבל שם הוא יציאת החכמה ואח"כ שבא לקו האמצעי, מלביש החכמה בחסדים, ואז חזרה החכמה להיות אור. ומטרם שהלך שלמה למקום החושך שבקו שמאל, היה מתיירא, שלא ייכשל שם בהמשכת חכמה מלמעלה למטה, בחינת החטא דעצה"ד. לכן חתם את הכיסא שלו בחותם, שהיה חקוק בו השם הקדוש. שהשם הקדוש היה שומר המלכות, שלא תקבל החכמה מלמעלה למטה. ולקח טבעת, שהיה חקוק עליה השם הקדוש, המוחין מכונים טבעת, בעת שהשם הקדוש שורה עליהם, ושומרם, שלא ימשיכו חכמה מלמעלה למטה.

ונאמר, שהנשר הגביה עוף עימו, ופרח ארבע מאות פרסאות. כלומר שייחד חו"ג תו"מ שלו, גי קווים והמלכות המקבלת. ומשום שהם מבינה שספירותיה מאות, הם ארבע מאות. ומשום שהמקור שלהם הפרסא, מסך דצ"ב, ע"כ נקראים 400 פרסאות. ייחוד גי הקווים הם בשני אופנים: תחילה מייחד קו האמצעי את ב' הקווים ימין ושמאל זה בזה תחת שליטת קו ימין. שאז מושפע רק חסדים לבד, אלא שהם בהתכללות החכמה. ואח"כ מייחד ב' הקווים זה בזה תחת שליטת השמאל, שאז מושפע אור החכמה.

אופן האי, שייחד הקווים תחת שליטת קו ימין, נבחן שהגיע להרי חושך מחמת התכללות החכמה בחסדים. אבל עוד לא בא להרי חושך ממש, ששם שליטת השמאל, ושם הוא תרמוד במדבר בהרים. כמ"ש וילך שלמה, וייבן את תדמור במדבר. שהוא ייחוד ב' קווים זה בזה תחת שליטת הימין. וע"כ יכול שלמה לבנותה, אע"פ שהייתה במדבר, בארץ לא זרועה. שמשום התכללות השמאל, הייתה שם מדבר. ומשום

והמשיך שם החכמה, ראייה. ואח"כ חזר לצד צפון, קו השמאל, מקור יציאת החכמה. עמד שם, לקבל חכמה, שמסיבת הכרעת קו האמצעי את ב' הקווים, נעלמו הגייר דחכמה, ונשארו רק הו"ק דחכמה. השפיל העיניים, חכמה, שלא לקבל מגייר דחכמה, וזקף ראשו, והמשיך בחינת ראש, רק ראש מו"ק דחכמה, וע"כ ביאר הסבא בדרך כלל. ועתה מבאר הפרטים הנוהגים בקבלת החכמה מצד השמאל.

מקום יציאת אור החכמה בבינה, אחר שחזרה להיות חכמה בשורוק, קו שמאל שלה. אבל מקום גילוי החכמה במלכות, שע"כ נקראת חכמה תתאה. וגילוי הוא ב' קווים ימין ושמאל שבמלכות, הנקראים, עמוד הענן ועמוד האש. והבינה נקראת נשר גדול וחזק. כי נשר סתם הוא ז"א.

בשעה שמשך הו"ק דחכמה, עמוד האש ועמוד הענן היו באים, ב' קווים ימין ושמאל שבמלכות, שבהם מקום גילוי החכמה. על עמוד הענן בא נשר אחד, גדול וחזק, בינה, הנקראת נשר גדול וחזק. כי מבינה ממשיכים החכמה אל המלכות, שבבינה מקום היציאה, ובמלכות מקום הגילוי. וע"כ צריכים לשתייהן, לנשר, בינה, לעמוד ענן ועמוד האש שבמלכות, ששם מקום הגילוי. כנף ימין, קו ימין של הבינה, הייתה נסמכת על עמוד האש, קו שמאל של הנוקבא, ששם גם הדינים דנוקבא, המכונים אש, הנמשכים ממסך דחיריק של קו האמצעי. שדינים אלו גרמו לכניעת קו שמאל וייחודו עם הימין. ונמצא שהימין דבינה קיבל כוח שליטתו ע"י עמוד האש הזה. וע"כ אומר הסבא שהימין נסמך על עמוד האש. וכנף השמאל, קו שמאל דבינה, מקום יציאת החכמה, נסמך על עמוד הענן, קו ימין דמלכות, חסדים, כי חכמה אינה יכולה להאיר בלי חסדים.

מקו השמאל יוצא החכמה, נחלק על ב' בחינות: נופל וגלוי עיניים. מכוח המסך דחיריק, שעל ידו קו האמצעי מייחד ב' הקווים, נעלמים גייר דחכמה ונשארו רק ו"ק דחכמה. ומתוך שהסתלקו גייר דחכמה מקו השמאל, נופלים ממנו גי הכלים התחתונים נה"י. ונשארו הכלים דחב"ד חג"ת בקו שמאל חסרים נה"י. אורות עליונים גורמים לנפילת כלים התחתונים, מטעם ערך ההופכי כלים לאורות. ואם לא נפלו נה"י דכלים ע"י קו האמצעי, לא הייתה יכולה החכמה להאיר, מטעם חוסר חסדים. ע"כ נה"י שנפלו מקו שמאל, מכונה נופל. וחב"ד חג"ת שנשארו בקו שמאל עם האורות דו"ק דחכמה, המתוקנים בחסדים ע"י הייחוד עם הימין, נקראים גלוי עיניים. כי בהם התגלתה החכמה, הנקראת עיניים.

והנשר היה מביא שני עלים בפיו. שהם ב' הבחינות שבקו השמאל דבינה, נופל וגלוי עיניים. בא עמוד הענן ועמוד האש ונשר ההוא עליהם,

נפש ששפך, הוא או בנו או בן בנו יהיו נעשקים במאזניים ע"י הס"א, שכתוב, עד בור ינוס אל יתמכו בו, עד בור של הס"א, רק ינוס ממקום הקדושה, ואל יתמכו בו בעוה"ז. כיוון שעשוק בעוון דם נפש, הוא או זרעו יהיו עשוקים מס"א.

שמט יש עשוק משאר עשוקים, עשוק מחמת עוון של לא תעשוק, שעבר אביו או זקנו. כמ"ש, לא תעשוק את רעך. והוא עבר ועשק, משלמים לו מידה כנגד מידה, שהוא עשוק בבניו, ע"י הס"א. ומשום זה אמר שלמה, את כל העשוקים. אמר, אני עומד ויודע בכל אלו עשוקים, בכל צד שעשק, ולא שראה כל העשוקים שבעולם.

שנ למה הם עשוקים, אשר נעשו תחת השמש? אשר נעשו? אשר גרו, היה צריך לומר. ואם עשיה לשבח הרי היא למעלה מהשמש, ששם מקום השבח והתיקונים. למה אומר תחת השמש?

שנא ודאי שנעשו. אלא כיוון שעשוקים שם מרוח שלהם, למה באים לעוה"ז בגלגול? כי עשיה בגוף, שהוא בעולם עשיה. אלא הרוחות ודאי נעשו, שנעשו ברוח וגוף בעוה"ז. וכיוון שהשתכלל הגוף שלהם, ורוח נעשה והתלבש בגוף זך ונקי בלא לכלוך של עוונות, בעוה"ז, אז נעשק הגוף כמו שנעשק הרוח. וזהו הגוף, שהס"א נהנית בו יותר מכל. ויש שם רוחות עשוקים אחרים בכמה מינים, שלא נעשו בגופים, שלא התגלגלו לעוה"ז, אבל אלו הם העשוקים שנעשו בגופים. ע"כ כתוב, אשר נעשו.

שנב יש אחרים אשר נעשו, שבני אדם הטריחו את ריבונם. והם, מי שעשק אשת חברו בסתר או בגלוי, ואותו הילד שנולד מהם, עשוק הוא, בלא רצון אדונם, ובלא ידיעת בעל האישה. אלו המעשים הם עשוקים, והטריחו את הקב"ה לעשות להם גוף, ולצייר להם צורה. אלו הם עשוקים אשר נעשו, אשר ודאי נעשו הגופים שלהם באונס. משום זה אמר שלמה המלך, ואראה את כל העשוקים, בכל מיני עשוקים אני עומד ויודע, אלו אשר נעשו בעשיה.

שנג כמו אלו, הם העשוקים שכבר נעשו בעורלה, שלקח והרבה והגדיל הגוף. ועשה אותו. וכשנעשה בן י"ג שנה, עושקים אותו ממנו ולוקחים אותו. הרי עשוקים אשר נעשו. ועל הכול עמד שלמה המלך, ואמר, אני עומד ויודע על כל העשוקים אשר נעשו.

שנד והנה דמעת העשוקים. הכול שופכים דמעות עם טענה לפני הקב"ה. אלו שופכים דמעות, כי העורלה, הס"א, הרבה וגידל אותם עד י"ג שנים, ואח"כ עושקים אותם מהעורלה, והקב"ה לוקח אותם. הרי לך עשוקים, אשר נעשו כבר.

שנה בן י"ג שנה ויום, שעבר עבירה, שעונשה מיתה, הורגים אותו. להם יש טענה, ועתידים

שעיקרו הוא חסדים, היה יכול לעשותה מקום יישוב. וירד שם, שירד מבינה לארץ, שהמשיך אור הזה מלמעלה למטה, מטעם שהוא אור החסדים. נשא את ראשו, שהמשיך ג"ר, וראה הרי החושך, שראה אותם מרחוק, כי מחמת התכללות החכמה בחסדים ראה אותם, אבל לא נכנס בהם, מחמת שהיה תחת שליטת הימין, חסדים. והיה לו הספקה שלמה מאור החסדים להשלמת הג"ר. והיה משיג שראוי כבר להיכנס להרי חושך עצמם, תחת שליטת השמאל.

ונאמר, שהיה רוכב על הנשר כמקודם, שחזר ועלה לבינה, ועשה שם הייחוד של אופן ה', שייחד ב' הקווים ימין ושמאל תחת שליטת השמאל, שנכנס אל הרי חושך עצמם, שהם בקו שמאל. עד אותו מקום ששם הזית, כוח מסך דצ"א, המכונה זית, הגנוז בהרי חושך. קרא ואמר, ה' רמה ירך, שהתפלל, שכוח דין הזה יהיה מכוסה וגנוז שם. שנכנס בהרי חושך עד מקום של הזית, שם לפניהם את הטבעת שחוקק עליה שם הקדוש, שהוא לשמירה שלא ייכשל להמשיך החכמה מלמעלה למטה. החכמה הנמשכת באיסור מלמעלה למטה, נקראת חכמה זרה. ומהרי חושך קיבל גם חכמה זו, אע"פ שלא המשיכה בעצמו. כיוון שאמרו לו כל מה שרצה, שב למקומו, שיצא מקו שמאל ושב למקומו לקו האמצעי. והמשיך אור הדעת מקו האמצעי. והחכמה שקיבל מקודם, כשהיה בקו שמאל, הייתה מאירה עתה בדעת שלו. ובשעה ההיא אמר, ושבתי אני ואראה. שבתי, מאותו הדרך, הדרך שעשה בקו שמאל, שבתי מאותה החכמה, שחזר מאותו החכמה שקיבל שם, ובא לתוך הארת הדעת. והחכמה שקיבל שם, נכללה בו, והתיישבה בליבו ודעתו. ואז, ואראה את כל העשוקים, כי כל העשוקים המה מחמת התדבקותם בקו שמאל, ואינם רוצים ללכת בדרך קו האמצעי.

שמו ואראה את כל העשוקים. היעלה על דעתך, שכל העשוקים, שהיה בעולם, ראה שלמה המלך? אלא עשוקים הם הילדים שמתים על ברכי אימהות שלהם, שהם עשוקים מכמה צדדים, עשוקים במקום עליון של מעלה, מצד הרוח שלהם, ועשוקים מלמטה מצד הגוף.

שמוז אין עשוק כאלו העשוקים, שהיה עושק בתחילה, שחטא, או שמחמת עונו נענש מדור שלישי לרביעי, שנעשק קשה מחמת עוון. כי הילדים מתים בלי חטא, וע"כ אינם נעשקים קשה, מה שאינו כן אלו שחטאו, או אביהם זקנם חטאו. כמ"ש, פוקד עוון אבות על בנים על שילשים ועל ריבועים.

שמח איך היה עושק, מה היה עונו? שלמה המלך צעק ואמר, אדם עשוק בדם נפש, עד בור ינוס, אל יתמכו בו. כיוון שעשוק מחמת עוון דם

העגל אשר עשו, וישרוף באש, ויטחן עד אשר דק, ויזר על פני המים. קם משה על מי אוקיינוס, ואמר, מים מים, מה אתם רוצים? אמרו, הרי לא התקיים העולם אלא על התורה בלוחות, ועל התורה ששיקרו בה ישראל ועשו עגל הזהב, אנו רוצים לשטוף את העולם.

שסב) מיד אמר להם, הנה כל מה שעשו בעוון העגל מסור לכם, ולא די כל אלו האלפים שנפלו מהם? מיד, ויזר על פני המים. ועוד לא היו משתככים המים, עד שלקח מים ממימי אוקיינוס והשקה אותם. מיד שקע האוקיינוס במקומו.

שסג) כי במדבר לא היה מים, ובהכרח שלקח ממימי אוקיינוס. היתכן, שלבאר של מרים השליך האפר? חס ושלוש שישליך שם משה זיכרון הרע הזה, ולשתות אח"כ. ועוד, שעד עתה עוד לא הייתה להם באר, עד שבאו למדבר מתנה. כמ"ש, באר חפרוה שרים, וממדבר מתנה. משם ירשו הבאר.

שסד) מהו חרות על הלוחות? חירות ממלאך המוות, חירות משעבוד מלכויות, חירות מכל חירות הוא החותם של עוה"ב, שבו חירות בכל מיני חירות. ואם לא נשברו הלוחות, כל מה שבא אח"כ לעולם לא היה בא, והיו ישראל בצורת מלאכים עליונים שלמעלה. כמ"ש, והלוחות מעשה אלוקים המה. שאל תאמר, שלאחר שהשתכלל העולם ונזכר שם מלא הויה אלוקים, היו הלוחות, אלא משעה שהשתכלל העולם בשם אלוקים, מטרם שבא השבת.

שסה) מעשה אלוקים המה. מהו המה? הפוך המ"ה ותמצא מה"ה, מבי' צדדים, מבי' אותיות ה' דהויה, בינה ומלכות. אחד במעשה, ה"ת, מלכות. ואחד מחירות של מעלה, ה"ר, בינה, רשום למעלה, בבינה, לשמור הכול. והמכתב מכתב אלוקים הוא, אש שחורה על אש לבנה. הוא, בינה, חירות, יובל, ועושה חירות לכל העולם.

שסז) שימני כחותם על ליבך כחותם על זרועך, כי עזה כמוות אהבה קשה כשאל קנאה. שימני כחותם, בשעה שהתדבקה כנ"י, המלכות, בבעלה, ז"א, אמרה, שימני כחותם, כיוון שהתדבקתי בך, כל צורתי תהיה חקוקה בך, ואע"פ שאלך כאן או כאן, תמצא צורתי חקוקה בך, ותזכור אותי.

שסח) וכחותם על זרועך, שכתוב, שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני. שתהיה צורתי חקוקה שם, ובכך אהיה מתדבקת בך לעולם ולא אשכח ממך. כי עזה כמוות אהבה, בגבורה חזקה כאותו מקום ששורה בו המוות. אהבה הוא מקום שנקרא אהבת עולם.

שסט) קשה כשאל קנאה. כמו אצל האהבה. כי השמות אהבה קנאה באים מצד השמאל. רשפיה רשפי אש, רשפים הם אבנים ומרגליות

לומר, ריבון העולם, תינוק בן יומו שחטא, האם דנים אותו בדין? אני בן יומו הייתי, כי אחר י"ג שנים קורא אותי הקב"ה בן, כמ"ש, ה' אמר אלי בני אתה, אני היום ילדתיך. ריבון העולם, האם לילד בן יום עושים דין? הרי דמעת אלו העשוקים ואין להם מנחם.

שנו) ויש עשוק אחר, שנקרא ממזר. כשנפטר מעולם, מבדילים אותו מיד מקהילת העם הקדוש. ממזר ההוא העני והמסכן, שופך דמעות לפני הקב"ה וטוען לפניו, ריבון העולם, אם אבותיי חטאו, אני איזה חוב עשיתי? הרי מעשי היו כשרים לפניך. והנה דמעת העשוקים ואין להם מנחם. וכן לכל אלו עשוקים יש להם טענה לפני הקב"ה, ומטענה ההיא אין להם מנחם, ואין מי שישב מילה על ליבם.

שנז) ומה שאמר, והנה דמעת העשוקים, הם, אלו שמתו בחיק אימם, אלו עושים לשפוך דמעות לכל בני העולם, משום שאין דמעות יוצאות מן הלב כאלו דמעות, כי כל בני העולם תמהים ואומרים, הרי דינים של הקב"ה אמת הם, ועל דרך אמת הולכים. אלו ילדים המסכנים שלא חטאו למה מתו? איפה דין אמת שעושה ריבון העולם? ואם בעוונות אבותם הסתלקו מהעולם, למה? ודאי אין להם מנחם.

שנח) דמעה היא שלהם, בעולם ההוא, הם מגנים על החיים. יש מקום המתוקן בעולם ההוא, שאפילו צדיקים גמורים אינם יכולים לעמוד שם, והקב"ה אוהב אותם ומתדבק בהם, ומתקן בהם ישיבה העליונה שלו. ועליהם כתוב, מפי עוללים ויונקים ייסדת עוז. ולמה עולים שם? הוא כמ"ש, למען צורריך להשבית אויב ומתנקם. וכן יש מקום אחר לבעלי תשובה.

שנט) עשרה דברים נבראו בערב שבת. הכתב והמכתב והלוחות. הלוחות מעשה אלוקים. המכתב מכתב אלוקים. מהו הראיה מכאן, שהיה בערב שבת? בכל מעשה בראשית לא כתוב שם מלא, אלא אלוקים. בכל מה שנברא. עד שכל המלאכה השתכללה בערב שבת ונקרא הויה אלוקים, שם מלא.

שס) אע"פ שבשם אלוקים נברא הכול, לא השתכלל בעשיה כל מה שנברא עד ערב שבת. בשעה ההיא השתכלל הכול בעשיה, שכתוב, מלאכתו אשר עשה. מכל מלאכתו אשר עשה. כלומר, שעמדה במעשה. וע"כ כתוב, והלוחות מעשה אלוקים. כאשר השתכלל העולם בשם אלוקים במעשה בערב שבת, ולא לאח"כ, שכתוב, הויה אלוקים. ובזה השתכלל העולם ועמד על קיומו.

שסא) בשעה ששבר משה את הלוחות, שכתוב, וישבר אותם תחת ההר, צף הים אוקיינוס ממקומו, ועלה להטביע העולם. מיד, וייקח את

טובות, שנולדו מאש הזה, שהן מדרגות עליונות, משלהבת היוצאת מעולם העליון, מקו שמאל דבינה, ונאחזת בכנ"י, שתהיה הכול ייחוד אחד.

הרי אהבה ורשפי שלהבת הלב אחריך, יהי רצון שהצורה שלנו תהיה חקוקה בליבך, כמו שצורתך חקוקה בליבנו.

כי יינצו אנשים

שעא כי יינצו אנשים, ונגפו אישה הרה ויצאו ילדיה, ענוש ייענש כאשר ישית עליו בעל האישה. כי יינצו אנשים, אלו מיכאל וסי"מ. מיכאל מצד הקדושה, וסי"מ מצד הטומאה. ונגפו אישה הרה, זו כנ"י, המלכות. ויצאו ילדיה, לגלות. ענוש ייענש, זה סי"מ. כאשר ישית עליו בעל האישה, זה הקב"ה.

להשיב אבדה

ומשם בארה היא הבאר אשר אמר ה' למשה, אסוף את העם ואתנה להם מים. הבאר היא מלאה, ומימיה אינם יוצאים לחוץ. והיא באר מים של התורה, שהתורה נקראת מים, שהוציאה כל המים, כל התורה. וכל המים שבעולם נכנסים בה ומימיה אינם יוצאים לחוץ, אלא הם מכונסים בתוכה.

שעה והיא באר, שאפילו כל בני העולם ישאבו ממנה מים, ואפילו כל ענני העולם, לא יחסירו ממנה אפילו כחוט השערה. משום שבאר הזו אין לה סוף, והיא יותר עמוקה מן התורה, כמ"ש, ורחבה מני ים. ומי ששואב מים בכד של הבאר, כ"ד (24) ספרי הקודש, הוא בולע כל החכמות שבעולם, כש"כ הבאר עצמו.

שעו וכן עתיד הקב"ה להשיב לך הגזילה שלך, שהוא המטה, שכתוב בו, ויגזול את החנית מיד המצרי, שעליך כתוב איש מצרי. ובגלות שלך ובגלגול שלך, שיש בכל דור התפשטות של משה, יפריש לך ערי מקלט להצילך מכמה שרודפים אחריך, שאין להם סוף.

להפריש ערי מקלט

שעט והקב"ה שם שמו בך. ומשום שהמחשבה שלך הייתה לעילת העילות, כתר, שם בך מחשבתו, חכמה, יוד הא ואו הא, הויה בגי' מ"ה (45). כי חכמה אותיות כ"ח מ"ה, שע"י השם מ"ה, קו האמצעי שבמוחין, התגלתה החכמה. ועילת העילות, מייחד אלו האותיות בך, כדי להכיר ולדעת אותו באלו האותיות.

שפ אחר שנכלל במחשבה, ג"ר, ממשיך לבאר איך קיבל שאר ו"ס. משום שהיית גומל חסד עם השכינה, שכל המצוות שלך הם לקיים איזה חסיד המתחסד עם קונו, נתן לך מידת החסד. ומשום ששמרת מצוות הלא תעשה, והיה לך להתגבר על יצרך, לקשור אותו תחת ידך, ולא השתדלת במצווה זו, אלא לקשור את סי"מ תחת ידיו של הקב"ה. ובת זוגו של סי"מ, שהיא שפחה רעה,

שעב המצווה שלאח"ז, להשיב אבדה. ואחריה להשיב הגזל. אמר רבי שמעון למשה רבנו, הקב"ה עתיד להחזיר לך אבדה, שאיבדת מחמת הערב רב. וזו היא הכלה שלך, המלכות. כי משה הוא בעלה דמטרוניתא. כי בזמן שהערב רב עשו את העגל, נפלה הכלה שלך. כמ"ש, וישלך מידי את הלוחות. הרומזים על המלכות.

שעג וכתוב בך, לך רד. רומז ירידה שלך בגלות הרביעית. לך פירוש, כמו לך לך מארצך, לגלות. בשם משה יש ש', שבה ג' קווים. כאן בגי' קווים של הש' נרמז לך, לך גי' פעמים בגלות. ובגלות הרביעי, רד, בשביל בת יחידה שלך, המלכות, כלה שלך, שנפלה. כמ"ש בגלות רביעית, נפלה לא תוסיף קום. ומיד שאתה תרד בשבילה, תקום עימך. כי לא תוסיף קום, מעצמה, אלא ע"י בעלה, משה. וזהו השבת אבדה שלך.

שעד שלא לחינם נגלה לך התורה יותר מכל ישראל, ועלתה אליך כמים של הבאר שעלו אליך ולא אל האבות, ולא לשום אדם. כי הבאר, המלכות, מכירה אדוניה. ותורה זו, כתוב עליה,

שעז מצווה להפריש ערי מקלט למי שהרג. משום שאותו המצרי שהרגת במצרים, שבו היה נחש הקדמוני, וכל המחנות שלו, שהיו סובבים אותו, והרגת אותו לפני זמנו, ולא יראת מרודפים שלו, שבכמה מקומות רדפו אחריך כמה נשים בנעורייך, שהן הקליפות. והקב"ה נתן לך ערי מקלט להינצל מהן, והם שערי תשובה.

שעה משום שאתה בן י"ה, שמשה היה במדרגת אות ו', ז"א, בן או"א, חו"ב, י"ה. ואחר שחזרת בתשובה בה"ת דהויה, עלית לבינה, וזכית שם לשם יה"ו, שהוא עה"ח, כי בינה נקראת אלוקים חיים, וז"א העולה לבינה נקרא עה"ח. ובזכותה אתה זוכה לאות ה"ת, המלכות, משום שהכנסת עצמך אחריה בתשובה, להחזיר אותה לאדונך, ולהעלותה מהגלות, ולא לקבל ע"ז שחר.

בנביאים וכתובים, ובכל מיני זמר וניגון בתפילה, הקב"ה מוריד אותם בשתי שפתיים שלך, שהם נו"ה. כש"כ מדרגה שלך, עמוד האמצעי, ת"ת, שבו השתדלת בכל הימים שלך באמת, הקב"ה נתן אותו לך להעלותך בו בתורת אמת, הכלולה מכל המידות ואותיות, חג"ת נה"י, בשם המפורש בד' אותיות הויה, שהוא ג"ר.

שפג כי מטרים שחזרת בתשובה, לא היית אלא באילן של טו"ר. עבד ונער היה שמך מתחילה, והנה נער בוכה. עבד נאמן, כמ"ש, לא כן עבדי משה, בכל ביתי נאמן הוא. ואותו הרע, שהוא שותפו של עבד, גרם לך לחטוא בסלע, משום שהמטה שנמסר לך, היה מאילן של טו"ר, ממט"ט וס"מ, מט"ט טוב וס"מ רע.

לקשור תחת יד הגבירה, מלכות, אותם וכל הממונים וכל המחנות שלהם. ע"כ נתן לך הקב"ה מידת גבורה שלו, שתהיה בעזרתך, שיתחללו ויפחדו ממך ס"מ ובת זוגו, וכל הממונים והמחנות שלהם, ויהיו קשורים בשרשרות תחת ידך.

שפא ומשום שחזרת בתשובה באות ברית, יסוד, ירדה הבינה, אותיות יה"ו, להתחבר עם צדיק, יסוד, בשבילך. וע"כ נתן לך הקב"ה אות ברית צדיק שלו, יסוד. ומשום שבמחשבה טובה עשית הכול, כך ירד שם המפורש עליך, וממחשבה, ג"ר, ירד עליך.

שפב ומשום שאתה משתדל בכל יום בשתי שפתיים שלך בתפילה, לשבח את אדונך ב"אדוני שפתיי שפתיי תפתח", בבי' שפתיים שלך,

מ"ט ומוט

בחמשת אלפים וע"ב שנה. עזר, לעזור לאות ה' הנופלת. ולא קיימה, שאינו עוד זמן הקימה והגאולה. וזהו עזוב תעזוב, עזרה בלבד. שם נוהג הכתוב, בעיתו יורה ומלקוש, ואספת דגנך ותירושך ויצהרך, שהם ישראל. שע"י התיקונים של יורה ומלקוש בעיתו, נאספים ישראל מהגלות. דגן, ישראל. תירוש, הלויים. ויצהר, הכההנים. וכן נוהגים התיקונים של לקט שכחה ופאה, לעני ולגר תעזוב אותם. וכאן למדנו מצווה שלישית, לקט שכחה פאה.

שפט צריכים לחזור אחריהם, לקיימם, כי מצד הצדיק, יסוד, הוא העני. עזוב תעזוב, יסוד צדיק. עימו, זה בן עמרם. וזהו, לעני ולגר תעזוב אותם, אתה גר, עם עני, כמ"ש בך בתחילה, גר הייתי בארץ נוכריה.

שצ אבל הקימה, הגאולה, הוא במדרגה שלך. הקם, ו' תחתונה, המילוי של ו', יסוד. תקים עימו, עם בן עמרם, במדרגה עליונה שלך, ת"ת, בשם מ"ה שלך, הויה במילוי אלפין, בגי' מ"ה, שם המפורש בשלמות. אחר ק' ק' של הקם תקים נשאר תי"מ. זה מורה על יעקב איש תם, ת"ת. עימו, עם בן עמרם יקום. הקם, צדיק, יסוד. תקים, זהו תם, ת"ת.

שפה בלא ואו באמצע הוא מט, כמ"ש, צדיק מט לפני רשע. וגרע זה א', אחד מחמישים. כי חמישים שערים ניתנו לך חסר אחד. כמו שלומדים, חמישים שערי בינה נמסרו למשה חוץ מאחד. וזהו א' החסר מחמישים, ונשאר מט. וזה גרם לך, צדיק מט לפני רשע. רשע זה ס"מ.

שפו זה מ"ט ממטה שלך, שכתוב, ומטה האלוקים בידי. המטה שלך הוא מטה משה, ומשום זה א', בינה, חוזרת לך, כמו שלומדים, אלף בינה. היא חוזרת לך בתשובה, ותיכנס בין ו"ו, ותעשה וא"ו, לקיים בך לישראל, הכתוב, וברחמים גדולים אקבצך. משם והלאה יתקיים בך, לא ייתן לעולם מוט לצדיק.

שפז בזמן ההוא יתקיימו בך שתי מצוות: הקם תקים עימו, ועזוב תעזוב עימו. הקם עם ו' עליונה, הוא משיח ראשון, משיח בן דוד. תקים עם ו' שנייה, הוא משיח שני, משיח בן יוסף. עימו, בן עמרם, שעלית לבינה, א' שבאמצע שני ווים, והם ו' במילוי כזה ואו.

שפח ולמי הקם תקים? לאות ה', המלכות, שנפלה באלף החמישי אחר ע"ב (72) שנים, כמניין עזוב תעזוב עימו. עזוב, אותיות ע"ב ז"ו. ע"ב, ע"ב שמות וייסע, ויבוא, ויט. זו, ראשי תיבות זה ואו. ו' מן יה"ו, ז"א. שם עזר ולא קיימה. שם,

לפדות עבד עברי

לאדם לעבוד את אדונו, להיות לו עבד, להיעשות קניין כספו. כסף, ימין, אברהם, שחסד מדרגה שלו, התורה ניתנה משם.

שצב מי שעוסק בתורה, כדי לזכות לעוה"ב, היא נקראת קניין. כספו, נקראת ע"ש עולם התענוג. קניין, ע"ש הכתוב, אל עליון קונה

שצא המצווה שלאחר זו, לפדות עבד עברי ואמה העבריה, לייעד אמה העבריה, לדון בקניין עבד עברי, העניק תעניק לו. כמ"ש, כי תקנה עבד עברי שש שנים יעבוד. המלאך מט"ט הוא עבד ה', כולל ו"ק, חג"ת נה"י, כמספר שש אותיות שלו, שהם שישה סדרי משנה. ובהם יש

אותו, שהצדיק חי העולם, יסוד, שליח הציבור, נקרא בהם על שמו, של האיננו יודע להתפלל, בשם, בועז, צדיק, גואל קרוב, ונאמן, שמשמעותם של השמות הללו, שעוזרים ופודים את מי שאינו יכול לעזור את עצמו. שהוא הייבום והגלגול.

שצו קרוב ה' לכל קוראיו. טוב לאדם שכן קרוב מאח רחוק, עמוד האמצעי, ת"ת. יסוד שכן קרוב, ת"ת אח רחוק, בן י"ה, שעלה למעלה לבינה, כי עולם זה עולמו של יובל, חמישים אותיות של הייחוד של ק"ש, חמישים שערי בינה. שבעה"ז, המלכות, יכול להיות לאדם פדיון מצדיק, יסוד, שהוא שש שנים, הכולל ג' ברכות ראשונות וג' אחרונות של התפילה, ו' קטנה, יסוד, זהו שש שנים יעבוד.

שצז אבל בעוה"ב, עולמו של יובל, בינה, ששם חמישים אותיות של ק"ש, אין שליח הציבור יכול להוציא ידי חובתו, משום שאין לו פדיון ע"י אחרים. משום זה, שמע, בכל לשון שאתה שומע, רק שתקרא בעצמך. משום זה, אם אין אני לי מ"י לי. אני, המלכות, מ"י, עולמו של יובל, בינה. הרמז על ק"ש, ששם אין אני"י אלא מ"י.

שמייס וארץ. והכתוב, קנה חכמה, קנה בינה. **שצג** אחר שקנה אותה, גאולה תהיה לו. יש שקנוי לעולם, ויש שקנוי לו שש שנים. מי שקנוי לעולם, כתוב בו, ורצע אדוניו את אוזנו במרצע ועבדו לעולם. אין עולם אלא עולמו של יובל, בינה, חמישים, ק"ש, שיש בה כ"ה (25) אותיות בערבית וכ"ה אותיות בשחרית, שהם נ' (50) שערי בינה.

שצד אחר שאדם מייחד בהם את הקב"ה, שהוא עבד שלו בעול בתפילין על ראשו, ואוזנו נרצעת, שפתוחה לשמוע ק"ש. כי שמע, שצריך להבין משמעות הק"ש, שהוא הייחוד.

שצה שמי שהפדיון שלו תלוי בק"ש, החמישים, בינה. אין לו פדיון בגלגול ע"י אחר, כי נרצע הוא לאדונו, כאן לא כתוב, או דודו או בן דודו יגאלנו. כי בתפילה של אדם, הוא כעבד, שכתוב בו, שש שנים יעבוד, ואין עבודה אלא תפילה. שש שנים יעבוד, ג' ראשונות וג' אחרונות שבתפילת שמונה עשרה, ששליח הציבור מוציא האדם ידי חובתו, למי שאינו יודע להתפלל בהם. הרי שיש לו פדיון ע"י אחר, ששליח הציבור גואל

חרב פיפיות

האפשרות היחידה לגילוי התורה. שבשתייהן דיבר עימך הקב"ה פה אל פה בק"ש, שבפסוק שמע, יש חמישים אותיות, שהם שערי בינה, שמהם כללות כל המוחין הבאים בגילוי התורה. רוממות אל בגרונוס וחרב פיפיות בידם, כתוב על פה של משה. "דהויה, חכמה המזדווגת עם שפה עליונה, שהיא בינה וה"ר דהויה, הראש של החרב, ג"ר. ו' דהויה הלשון שבפה והחרב של משה, הדעת הנמשך מזיווג י"ה, התורה. ה"ה דהויה הן שתי פיפיות בשפתיים שלך, ששפה עליונה בינה ושפה תחתונה מלכות, שהן הפועלות לגילוי המוחין, בתיקון של השוואת צורתם זו לזו. וכשניתקנה המלכות בדרך הזה היא נקראת, שם שמייס. לכן אמרו, ודאי שם אדונך, השכינה, מדבר בפך, שמלכות המדברת ומגלה המוחין מהבינה. יוד הא ואו הא במחשבתך, קו האמצעי שבמחשבה, שהיא ג"ר, המוציא חמישים שערי בינה מפה משה בשמע.

שצט שורש דברים אלו הוא תיקון המלכות בבינה, והשוואת צורתם זו לזו. משום זה אליהו מתעכב למעלה, אסור שם כבבית האסורים, ואינו יורד אליך, כי בעשירות גדולה היה יורד אליך. ואסור למעלה ואינו יורד אליך, משום שהעניות שלך היא גאולה לישראל. ומשום זה אמר משיח, עד שיבוא העני. וזהו שכתוב, ובחברתנו נרפא לנו.

בסיבת המתקת המלכות בבינה, נגנזה המלכות דמדה"ד, והיא שער הנ', הנעלם מכוח

שצח כששמעו דברים אלו ראשי ישיבות שירדו עם רבי שמעון, פתחו ואמרו למשה רבנו, משה, אתה פי שכינה העליונה והתחתונה, בינה ומלכות, שבשתייהן דיבר עימך הקב"ה פה אל פה בק"ש, כמ"ש, רוממות אל בגרונוס וחרב פיפיות בידם. כי "דהויה ראש החרב הסובב את השפה שלך. ו' דהויה היא לשון החרב שלך. ה"ה דהויה הן שתי פיפיות בשפתיים שלך. ודאי שם אדונך, השכינה, מדבר בפך. יוד הא ואו הא במחשבתך, שהוציאה אלו חמישים שערי בינה מפך.

תורה, המוחין המתגלים מבינה בדעת לזו"ן ולבי"ע. וזה החרב, המכניעה והמשמידה את הסי"א. וגילויה ע"י שיתוף המלכות בבינה, המשווה צורתן זו לזו. שבעת קטנות יש לבינה צורת המלכות, ובעת גדלות יש למלכות צורת הבינה, שמשגיגה המוחין שלה. וע"כ יש לשתייהן אותה האות ה' בשם הויה, שהן בצורה אחת בפי החרב, שנבחנות לב' פיות של החרב, שהיא התורה. ובהן עיקר הכוח שבחרב, כי זולת ההשוואה לא היה שום גילוי לתורה. ונמצאות, שהן עיקר הפועלות להשמיד הסי"א, כמו החוד של החרב, שהיא עיקר הפועל של החרב. וכן הן בצורה אחת בפה, ששם מקום הגילוי של המוחין ע"י הדיבור, שבינה שפה עליונה, והמלכות שפה תחתונה.

ולכן אמרו, משה, אתה פי שכינה העליונה והתחתונה, שנעשה לפה לשתייהן יחד, שזו היא

לישראל, שבזה תלוי הגאולה וגמיה. ועייכ אליהו אסור למעלה, ולא יוכל לגלות את שער הנ, מטרים שיספיקו ישראל לקבל כל המוחין, הראויים להתגלות עיי המתקה הזו של מלכות בבינה.

ועייכ בהכרח, אליהו אסור למעלה ולא יוכל לרדת לגלות שער הנ. שהגאולה תלויה, עד שיבוא העני, משה, משער הנ, ויגלה כל המוחין המוכרחים להתגלות. ובחבורתו נרפא לנו, כי אותו הכאב והחבורה של חיסרון בשער הנ, הוא המגלה את כל המוחין, ומרפא את ישראל מכל חסרונותיהם.

ת נעשה לו התרה ויירד אליי, כי חשוב הוא לי מכל כסף שבעולם. והרי אני מוחל לו ומשחרר אותו ומתיר לו השבועה. ואתם גיכ, היתירו לו. ואם צריך להתרה יתרה מזו, נשתדל בהתרתו, שיירד אליי.

הגניזה הזו. ועייכ נ' שערי בינה נמסרו למשה חסר אחד שער הנ. וזהו עניות של משה, שאין עני אלא מדעת, שחסר לו שער הנ. ועם גילוי אליהו מתגלה שער הנ. כי מטעם המתקת המלכות בבינה, בחרב פיפיות, נגנזה המלכות דמדה"ד, שער הנ, ואליהו, שהוא גילוי שער הנ, מתעכב למעלה, כמו אסור בבית האסורים, ואינו יכול לרדת ולגלותו.

כי בעשירות גדולה היה יורד אליך, עשירות הדעת המגלה שער הנ. והוא אסור למעלה, משום שהעניות שלך היא גאולה לישראל, כי לולא המתקת המלכות בבינה וגניזת המלכות דמדה"ד, לא היו זויין והעולמות ראויים למוחין דג"ר. ונמצא שעניות של משה, שהוא היעלם שער הנ מחמת הגניזה, היא גאולת ישראל, שעיי כן נעשו זויין והעולמות ראויים למוחין דג"ר, להשפיע

נדר ושבועה

ז"א, אבל למעלה משמש יש חידושים. בסתרי תורה שמש ומגן ה' אלוקים צבאות, שמאיר ומגן אפילו תחת השמש בעולם אצילות, ולא בגי עולמות בייע, שיש שם קליפות, המכחישים ייחודו. ואעיי שזה לעומת זה עשה האלוקים, שהקליפות הן מעשה אלוקים, כי מן החושך, הקליפות, יוצא אור, עיי שבני אדם מתגברים עליהם. מכל מקום נחשבים לעולם של הדיוט, ואין אור השמש, ז"א דאצילות, נמשך להגן עליהם.

תד עוה"ב, בינה, למעלה מהשמש, עמוד האמצעי, ז"א. ועייכ נדרים משם עולים על שבועה וחלים על דבר שאין בו ממש, שאין בו המסך הממשיך חסדים. ומשום ששבועה, העוה"ז, מלכות, שאין לו קיום אלא על יסוד, הנושא למסך דחסדים שיש בו ממש. כמ"ש, וצדיק יסוד עולם. ונמצא, שאינה חלה, אלא על דבר שיש בו ממש.

תה ביסוד נשבעים, כמ"ש, חי ה' שכבי עד הבוקר. והיסוד נקרא חי. השכינה התחתונה, הנקראת כותל מערבי, המלכות, היא משכן שלו, עיי שהיא תל שהכול פונים אליו. כי כותל הוא אותיות כ"ו ת"ל. הויה, ז"א, בגי כ"ו (26), ודאי השכינה תל של ז"א, עיי הכתוב, קווצותיו תלתלים שחורות כעורב, שעל כל קוץ תילי תילים של הלכות. די של אחד היא תל שהכול פונים בו, המלכות. וקוץ של הד', יסוד, המבדיל אותה מצורת ר', נאחז בין א"ח של אחד, ז"א, ובין די של אחד, המלכות, כמ"ש, כי כל בשמיים ובארץ. כי כל, יסוד, נאחז בז"א, שמיים, ובמלכות, ארץ.

תו העולם עומד על היסוד, על עמוד ששמו צדיק, כמ"ש, צדיק יסוד עולם. והוא ברית של השבועה, מלכות, כי עליו עומדים א"ח ד', שמיים

תא שבועת ה', השכינה, בת היחידה. ולא לחינם התקינו גי אנשים להתיר את השבועה, אלא הוא ש' של שבת, שגי ענפים של הש' הם גי אבות, חג"ת, והקו העבה המקשר את גי הענפים מלמטה היא הבת יחידה, שבועה, שמשותפת בגי הענפים שבש'. מלכות נקראת שבועה, בעת שמחוברת עם חג"ת דז"א, שלמעלה מחזה שלו, רגל רביעי לכיסא העליון, שעיי רומזת ש' של שבת. ועייכ גי אנשים, כנגד חג"ת, יכולים להתיר את השבועה.

תב השבועה חלה רק על דבר שיש בו ממש. נדר חל אפילו על דבר שאין בו ממש. נדרים עולים על שבועות, שכל הנשבע, נשבע במלך עצמו, במלכות. וכל הנודר כאילו נודר בחיי המלך, בינה, שמשם נמשך החיים, המוחין, אל המלכות.

בג"ר החכמה יכולה להאיר בלי לבוש החסדים, משא"כ בז"ת, בהן אין החכמה מאירה בלי חסדים. השבועה חלה רק על דבר שיש בו ממש. כי השבועה, המלכות הממשיכה חכמה למעלה מחזה דז"א, רביעי לאבות, אינה מתקיימת שם מחמת חיסרון של חסדים, אלא מוכרחה לרדת למטה מחזה ולקבל חסדים מיסוד דז"א, להלביש בהם החכמה, ואז חלה השבועה, שמתקיימת. ומסך הזה של היסוד, הממשיך חסדים, מכונה, דבר שיש בו ממש, עוביות. משא"כ נדר, שהוא בינה וג"ר, חל אפילו על דבר שאין בו ממש, שאין צריך למסך להשפעת החסדים, כי בג"ר יכולה החכמה להאיר אפילו בלא חסדים.

תג המחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית, יחדש לנו חידושים, כי אין כל חדש תחת השמש,

מלכות, אין לו קיום בלי יסוד, דבר שיש בו ממש, הנושא למסך, שעליו יוצא זיווג החסדים. נדר, עוה"ב, בינה, עולה על שבועה, והוא חל על דבר שאין בו ממש, שהבינה אינה צריכה יסוד להתקיים עליו, ברית, שבו תשמיש המיטה. כי בג"ר אין החכמה צריכה לחסדים להתלבש בהם. ומשום זה ביוה"כ, שהוא עוה"ב, בינה, שבו תיקנו כל נדרי, משום שהנדר מבינה, אסור בתשמיש המיטה, שאין זיווג דיסודות נוהג בבינה.

תי בבינה אות ברית, י, יסוד דבינה, עטרה של ספר תורה, שהוא צדיק, יסוד דז"א. העוה"ב אין בו לא אכילה ולא שתייה, ולא תשמיש המיטה, אלא צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם.

תיא משום שאין שימוש בעוה"ז, מלכות, בעטרה על ראש צדיק, הנוהג רק בבינה, כל המשתמש בעטרה חלף מהעולם. כי העטרה בעוה"ז, הוא למטה מהיסוד ואינה בראש צדיק. הנקודות הן שימוש לאותיות, אבל בעוה"ב, בינה, אין שימוש לאותיות, שרומזים לזו"ן. ומשום זה בספר תורה אין נקודות באותיות אלא תגים, הנמשכים מבינה, והם עטרה בראש האותיות, שהם זו"ן. ומשום זה מי שמשמש בספר תורה, חלף מהעולם. וכך, מי שמשמש במי שלומד הלכות, עליו אמרו, המשתמש בעטרה חלף.

וארץ, שכתוב, אם לא בריתי יומם ולילה, חוקות שמיים וארץ לא שמת. אי"ח שמיים, ז"א. ד' ארץ, המלכות.

תיז הברית, יסוד, אחוז בין שמיים וארץ, זו"ן, ובו השבועה, המלכות. כמ"ש, חי ה' שכבי עד הבוקר. כי השבועה תלויה ביסוד, הנקרא חי. ומי שנשבע בשמו לשקר, כאילו הרס הבניין של שמיים וארץ, והחזיר את העולם לתוהו ובוהו. כי אם אדם מסיר הקוץ, יסוד, מהד' של אחד, המלכות, יישאר אחר, ס"מ, שבמקומו שקר, ודומה כאילו אדם בנה שמיים וארץ על שקר. ואמת עומד, ושקר אינו עומד, שסופו להתבטל. והוא הרס הבניין ונפלו שמיים וארץ.

תיח הנשבע לשקר כאילו השליך משמיים ארץ תפארת ישראל. השכינה, ארץ, ות"ת, שמיים, שלא נפרד ממנה אפילו בנפילה שלה, לקיים בה הכתוב, אני ה' הוא שמי, וכבודי לא אחר לא אתן. האמת, ז"א, נפל עימה, כמ"ש, ותשלך אמת ארצה. הרי שהגורם לנפילת המלכות, גורם ג"כ לנפילת ז"א. וע"כ הנשבע לשקר, גורם לנפילת שמיים וארץ. ומי שנשבע אמת, הוא מקיים הכתוב, אמת מארץ תצמח, עמוד האמצעי, ז"א, הנקרא אמת, שבו עומד הבניין. הרי שבניין שמיים וארץ מתקיים על אמת.

תיט ומשום שהשבועה היא בניין של עוה"ז,

גורן ויקב

הגבורה נתן לך הקב"ה בתו, השכינה. **תיטז** משום זה על הלכות אחרות כתוב, רבות בנות עשו חיל. על הלכה שלך כתוב, ואת עלית על כולנה, שהתגברה על כולן בגבורה. ה' עימד גיבור החיל. היתקן בך, והשלים בניין המלך, השכינה. כי הוא בונה את בניינו על פיך ועל ידך.

תיז פתח משה ואמר, המלאך הגואל אותי מכל רע, שהוא השכינה, שכתוב בה, וייסע מלאך האלוקים, יברך אתכם בעוה"ב, בינה. וידגו לרוב בקרב הארץ, בעוה"ז, מלכות. שיהיו ממשלתכם בשני עולמות שאתם חיים. שמי שהוא מעוה"ז, מלכות, נקרא חי, כמ"ש, עץ חיים היא למחזיקים בה. חיים בבינה, חיים כאן, במלכות.

תיח משא"כ מי שמלובש בקליפות של עור בשר עצמות וגידים של גוף השפל, שהרוח מת שם, כמו מת שאינו רואה, אינו שומע, אינו מדבר, ואין לו תנועה בכל האיברים שלו, כך הרוח אינו רואה מה שלמעלה ממנו, שלומדים עליהם, דע מה למעלה ממך, עין רואה, ואוזן שומעת, וכל מעשיך בספר נכתבים.

תיט כמה מלאכים הולכים עימו, כמ"ש, כי מלאכיו יצווה לך. ואין לו רשות בגוף הזה,

תיג משה, עבד הנאמן, עליך עבד עברי, כתוב, העניק תעניק לו. העניק לו, תעניק לבניו, את דברים הנסתרים האלה. ומגורנך, בגורנה של תורה שלך. ומקבך. בגורן ויקב הכתוב מדבר על דרך שלימדו בעלי המשנה, בפסולת גורן ויקב הכתוב מדבר.

גורן זכר, ז"א. פסולת גורן דינים דדכורא, הנמשכים משורוק. יקב נוקבא, מלכות. פסולת היקב דינים דנוקבא, הנמשכים מחיריק.

תייד יק"ב ראשי תיבות ייחוד קדושה ברכה, של הקב"ה, ושכינה, מלכות, היא ברכה של הקב"ה, כשהיא בימין, חסדים. והיא קדושה של הקב"ה כשהיא בשמאלו, בחכמה. והיא ייחוד של הקב"ה, כשהיא בקו האמצעי. כך עולות האותיות של הקב"ה במספר יב"ק (112), אותיות יקב. הקב"ה בחשבון יב"ק. כי הקב"ה ז"א, והנוקבא החשבון דז"א.

תיטו מי שהוא בקי, אותיות יקב, בהלכה, בשכינה, הקב"ה עימו, שבזכותה לא יזוז ממנו לעולם. שיש הלכה, שהיא נערה, משמשת שלה מצד הנער, מט"ט שבבריאה, ועליה אמרו הלכה כפלוני, שסובבת על הנערה שלה. אבל הלכה של משה היא שנאמר בה, הלכה למשה מסיני, מפי

תנא לעת"ל, כתוב, ולא ייִכְנֹף עוד מוריך והיו עיניך רואות את מוריך. כי כשאתם בעוה"ז, מלכות, שאין לכם קליפות, ועורות, יש לכם רשות להסתכל בבני העולם, ובני העולם יש להם רשות להסתכל בכם. ומשום זה נאמר עליכם, שאתם חיים, והעולם שלכם הוא עולם החיים. אבל עולם השפל הזה, הוא עולם המתים, שכל האלוהות של אוה"ע, מבלעדי ה', כולם מתים.

להסתכל בהם ולשמוע קולם, שהם חיות אש מדברות ומקדשות ומברכות להקב"ה ולישראל יחד. כש"כ לשכינה שהיא עליהם, וכש"כ להקב"ה, שהוא למעלה משכינה, שבה מקבל תפילות ישראל.

תנ ובשביל העוונות היו מתלבשים באלו הקליפות כמו האדם, שעוונות אבותיהם בידיהם. שאוחזים מעשה אבותיהם בידיהם.